

Hamzadere Bölgesi

Kalkınma Gündemi

Strateji ve Yol Haritası

Cilt 2: Mevcut Durum ve Eğilimler

İÇİNDEKİLER

Hamzadere'ye Genel Bakış

Bölüm 1 : Mevcut Durum Analizi

Bölüm 2 : Geleceğe Doğru

Temel Gelişme Eksenleri

Bölüm 3 : Tarım

Bölüm 4 : Hizmetler ve Ticaret

Bölüm 5 : Sanayi

Bölüm 6 : Turizm

Yatay Gelişme Eksenleri

Bölüm 7 : Kentsel Yaşam Kalitesi

Bölüm 8 : Girişimcilik ve Yenilikçilik

Bölüm 9 : Sosyal Bütünleşme

Mevcut Durum Analizi

Bölge, Antik Trakya'daki merkezi konumunu kaybetmiş durumda, bunu yeniden kazanmak ise bölge sakinlerinin elinde bulunuyor.

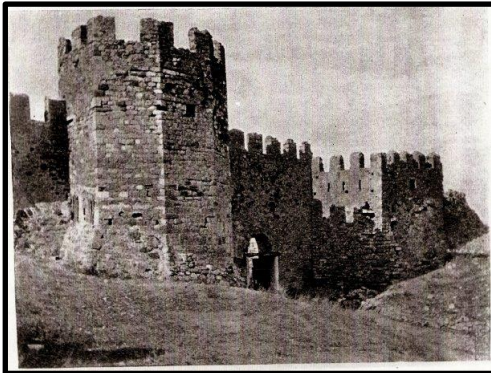
Antik Kentlerden Bugüne: Hamzadere

Hamzadere bölgesinin üç merkezini, 7500 yıl önce kurulan Ainos antik kentinin devamı niteliğinde olan **Enez**, Milattan Önce 5. yüzyıl civarında Kipsela adıyla Odrislerin başkenti konumunda olan **İpsala** ve Osmanlı Sadrazamı Hersekzade Ahmet Paşa'nın 1511 yılında cami inşa ettirip kendisine memleket kabul etmesiyle cazibe merkezi haline gelen **Keşan** oluşturuyor.

Hamzadere, 19. yüzyılda Balkanlarda sürekli çatışmalar ve ekonomik ilişkilerin zayıflaması, bölgenin iki kere Rus işgalinde kalması ve bunlara bağlı nüfus kayıpları sebebiyle önemini yitirmeye başlamıştır. Bunların sonucunda İpsala 1928'de, Enez ise ancak 1953'te ilçe olabilmıştır.

Keşan ise 1922'de son bulan işgal ardından, 1926 yılında Gelibolu'nun Çanakkale'ye bağlanması ile birlikte Edirne'nin ilçesi haline gelmiştir..

Bununla birlikte Ege ve Kıbrıs krizlerinden kötü etkilenen bölge, Gümrük Birliği ve Balkan ülkeleriyle ilerleyen ilişkiler nedeniyle stratejik bir noktada bulunuyor.

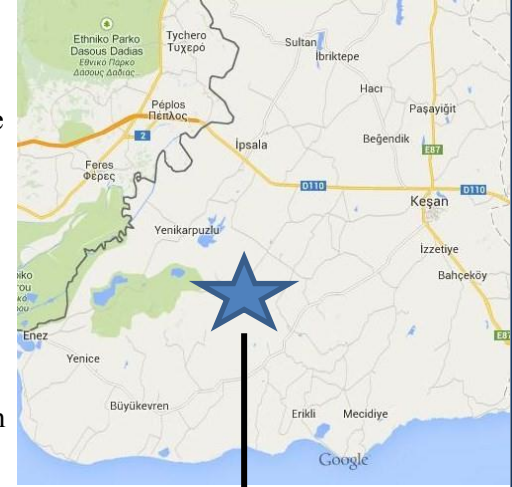

Hamzadere bugün nasıl bir yer?

Bölgenin ekonomik coğrafyasında ön plana çıkan özellikleri kavşak niteliği taşıması, sınırda bulunması ve tarım olarak sıralanabilir. Hamzadere tarihi boyunca Balkanlar ve Anadolu arasındaki kilit yerleşimi sayesinde iki coğrafya arasında önemli bir kavşak nokta olarak göze çarpıyor.

I. Dünya Savaşı sonrası çizilen sınırlar ise Hamzadere'yi bir sınır bölgesi haline getirmiştir. Sonrasında yaşanan uluslararası siyasi krizler bölgenin bu potansiyelini kullanamamasına neden olmuştur. Ancak bugün, hızla büyüyen Balkan pazarına yakınlık önemli bir ihracat potansiyelini barındırıyor.

Bölgede öne çıkan başlıca tarımsal ürünler ayçiçeği, buğday ve çeltiktir. Tarımın dışında hayvancılık, madencilik ve inşaat ön plana çıkan faaliyetler arasındadır. 119 bin kişinin yaşadığı bölgede, 23.778* kişi istihdam ediliyor.

Hamzadere Barajı ve Hamzadere Bölgesi

*Kaynak: SGK. Yıl içerisinde çalışanların tümü sayılmıştır.

Bölgenin 500 yıllık ekonomik tarihinde istikrarlı dönem azdır. Ancak 1990'ların sonuyla birlikte durum değişti mi?

Bugün üç ilçeyi kapsayan bir yerleşim yeri olan Hamzadere Bölgesi, Hersekzade Ahmet Paşa'nın 1511'de adına inşa ettirdiği cami yapımı sonrası bir cazibe merkezi haline geldi. Keşan, bir yerleşim yeri olarak bu caminin etrafında konuşlanmaya ve büyümeye başladı.

Bölgenin kavşak özelliği nedeniyle çok sayıda han ve kervansaray kurulmuş; bu sayede ticaret gelişmiştir. Balkanlarda gerçekleşen savaşlar ve toprak kayıpları sonucu yoğun göç alan bölgenin nüfusu arttı; ancak bu savaşlar ve göç hareketleri bölgenin kavşak özelliğini yitirmesine ve cazibesini kaybetmesinde önemli bir rol oynadı.

20. yüzyılın başında Keşan, Gelibolu'ya bağlı bir kazaydı. 1922'de Yunan işgalinden kurtulan Gelibolu'nun 1926'da ilçe olup Çanakkale'ye bağlanmasının ardından Keşan, Edirne'nin bir ilçesi haline getirildi. Bu sayede bölgenin Çanakkale'yle olan idari bağı sona erdi. Ancak ticari ve sosyal ilişkiler devam etti.

Bölge, 1960'lı yıllarda ve 1980 sonrasında yaşanan köylerden kentlere doğru gerçekleşen dönüşüme adapte olamadı ve büyükşehirler ile sanayi merkezlerine yönelen iç göç furçasına bağlı olarak nüfusunun önemli bir bölümünü kaybetti.

1990'larda Gümrük Birliği'ne katılım, AB adaylık süreci ve Yunanistan'la iyileşen ilişkiler Keşan'ın kavşak özelliğini bugün yeniden değerlendirmesi için önemli fırsatlar sunuyor.

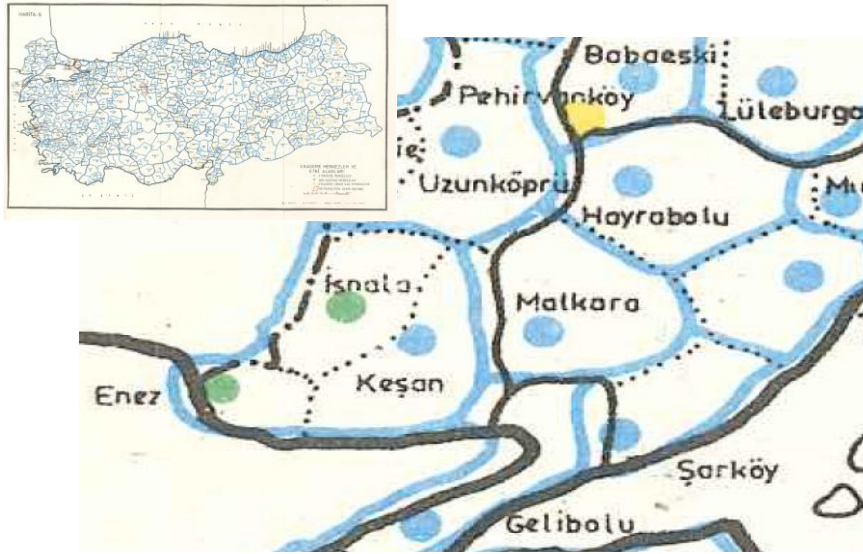
Bölgeyi etkileyen siyasi olaylar:

- Hersekzade Ahmet Paşa Cami İnşası (1511)
- Keşan, tahrir (vergi) defterlerinde Gelibolu livasına bağlı kaza olarak kayıtlı (1519)
- Bölgenin Rus kuvvetlerince ilk işgali (1829)
- Bölgenin Rus kuvvetlerince ikinci kez işgali (1877)
- Keşan tahrir defterlerinde kasaba olarak kayıtlı (1900)
- Balkan Savaşları (1912-1913)
- Gelibolu'nun ilçe olması (1926)
- Azınlıkların Trakya'yı terk etmesi (1934)
- 6-7 Eylül Olayları sırasında yaşanan gerginlik (1955)
- Kıbrıs Barış Harekati (1974)
- Avrupa-Türkiye otoyolu E5'in açılması (1962)
- 90'ların sonlarına doğru yaşanan Türk-Yunan ilişkilerinde iyileşmeler
- Gümrük Birliği (1996)

Keşan, Enez ve İpsala'nın bugünkü ekonomik etkileşim alanı, 1982'de DPT tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına benziyor.

Üçüncü Kademe Merkezler ve Etki Alanları

1982 yılında Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılan Türkiye'de Yerleşme Merkezlerinin Kademelenmesi çalışmasından alınan yukarıdaki haritada; yeşil noktalar tarımsal ekonomik alanları, mavi noktalar ise kentsel ekonomik alanları temsil ediyor. Hamzadere Bölgesi, Türkiye'de üç ilçeden meydana gelen az sayıdaki ekonomik alandan birisi. Haritada Keşan, Enez ve İpsala ilçeleri işlevsel bir ilişki içerisinde olan bir bölge olarak gösteriliyorlar.

Dördüncü Kademe Merkezler ve Etki Alanları

Hamzadere; ikinci etkileşim alanında Malkara, Hayrabolu, Şarköy, Murat ve Tekirdağ İl Merkezi ile birlikte bulunuyor. Kuzey-güney aksından ziyade doğu-batı aksında işlevsel bir ilişki olduğunu söylemek mümkün. Bu durum idari sınırlarla ekonomik sınırlar arasındaki işlevsel uyumsuzluğu gösteriyor. Bölgede yaptığımız yüz yüze görüşmelerde de bugün herhangi bir değişiklik olmadığını ve durumun aynı şekilde devam ettiğini gördük.

Keşan geçmişten günümüze “Kavşak Noktası” olarak biliniyor.

İstanbul -İpsala Sınır Kapısı ve İstanbul-Edirne-Çanakkale karayollarının Keşan’da kesişmesi, Keşan’ın önemli bir kavşak noktası olmasının sebebidir.

Keşan, bu önemli ulaşım ağlarının kavşak noktasında bulunması sebebiyle geçmişten günümüze her zaman çeşitli kültürleri buluşturan bir merkez olarak görülmüştür. Bunun yanında Avrupa ve Anadolu’yu kesiştirmesi sebebiyle tarih boyunca ticari önemi de yüksektir. Her sene milyonlarca araç Çanakkale’den İstanbul’a geçmek için Keşan’dan geçer. Keşan konumunun da avantajı ile etraf ilçe ve illere ticaret yapma açısından büyük bir ulaşım hizmeti sunmaktadır.

Keşan geçmişten günümüze kavşak özelliği ile bilinmektedir. Geçmişten beri taşıdığı bu özellik ticaretine de yansımış ve bu sayede Edirne’nin içinde ama Edirne’den farklı bir doğrultuda büyüebilmiştir. Bu nedenle Keşanlılar için kalkınmanın anahtarı ticaret rotalarının merkezinde olduğunun farkında olmaktan geçmektedir.

Keşan kavşak özelliğini yitiriyor mu?

Tekirdağ Kınalı'dan geçmesi planlanan yeni yol İstanbul trafiğini azaltmakla birlikte Keşan'a uğramadan geçmesi planlandığı için bölge ticaretini olumsuz etkileyebilir.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yayınlanan 2015 yılı bütçe sunumuna göre 2. grup 2023 hedef projeleri olarak belirtilen güzergahlar yandaki Türkiye haritasında gösterilmektedir.

2023 Hedefleri doğrultusunda proje kapsamına alınan güzergahlardan Tekirdağ-Kınalı'dan geçmesi planlanan anayol ile İstanbul'un trafik yükünün Çanakkale üzerinden Tekirdağ ve Edirne'ye aktarılması amacı güdüyor.

Planlanan yol Tekirdağ Kınalı'dan geçecek ve Çanakkale Köprüsü'nden Balıkesir'e geldiği noktada İstanbul-İzmir otoyolu ile birleşecek.

İstanbul trafiğini azaltmakla birlikte Keşan'a uğramadan geçmesi planlandığı için yol, bölge ekonomisini kötü etkileyebilir. Bu durumda Keşan, Marmara'da önemli güzergahlar arasındaki yerini giderek kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalabilir.

Masalarda Yürütülen Tartışmalardan;

“Kavşak özelliğini kaybetmesi burayı etkilemez, zira değerlendirebilirse burası yurtdışına açılan kapı niteliğinde. Ayrıca Saroz körfezi canlanması da iyi bir etki oluşturur.”

“Yol güzergâhlarında otel ve restoran yatırımları artırılmalı ki yoldan payımızı alabilelim.”

Kaynak: T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Bütçe 2015, 2023 Yılı Hedef Otoyol Ağı

Hamzadere eskiden nasıl bir yerdi?

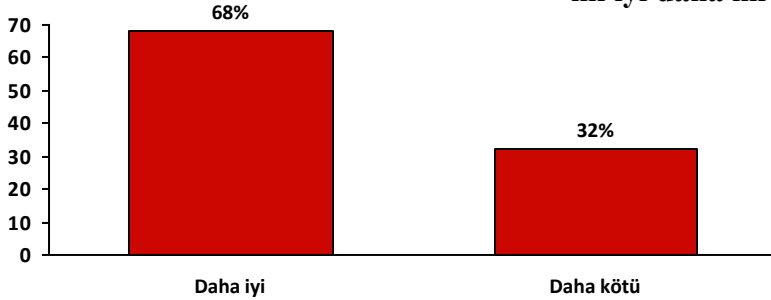
Bugün, dün olduğundan daha mı iyi, daha mı kötü?

Çalıştaya katılan Hamzaderelilerin büyük bir bölümü yaşadıkları bölgenin eskiden daha kötü bir yer olduğunu, bölgenin yeni yatırımlar ile kalkınmaya başladığını ve sosyal yaşamın giderek iyileştiğini düşünüyorlar.

Hamzadere Çalıştayı sırasında masalarda yapılan yorumlardan, katılımcıların özellikle Keşan'da son zamanlarda önemli gelişmeler gözlemlediğini anlıyoruz. Ulaşım, barınma ve eğitim imkanlarının geçmiş zamanlara göre daha tatmin edici olduğunu düşünen %68'e kıyasla Hamzaderelilerin sadece %32'si bölgenin bugünkü koşullarının eskisine göre daha kötü olduğunu düşünüyor. Bölgeye ilişkin şikayetler ise genellikle çarpık kentleşme, hava kirliliği, yolların bozukluğu, ulaşım yetersizliği, işsizlik ve ilçe potansiyellerinin yeterince kullanılamaması üzerine yoğunlaşıyor.

Hamzaderelilere sorduk:

- İlçeniz bugün eskiden bulunduğu durumdan daha mı iyi daha mı kötü?

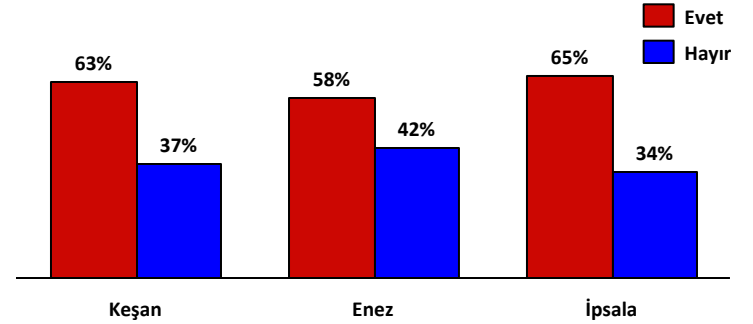

Keşan ve İpsala halkı yaşadığı yerden memnun iken Enezliler yaşam koşullarından görece daha az mutlu görünüyor.

Hamzaderelilerin oturdukları ilçeyi bir başkasına tavsiye edilebilir bulup bulmadıkları ilçeden ilçeye değişiyor. Keşan ve İpsala'da yaşayanların yaklaşık üçte ikisi, Hamzadere bölgesinde yaşamayı bir başkasına tavsiye edebileceklerini belirtirken, Enez'de yaşayanlar arasında Hamzadere bölgesinde yaşamayı 'tavsiye ederim' ve 'tavsiye etmem' diyenlerin sayısı arasında çok da fazla fark yok.

Hamzaderelilere sorduk:

- Burada yaşamayı bir başkasına tavsiye eder misiniz?

Hamzadereliler kendilerini orta derece mutlu görmelerine rağmen, bölgede yaşayan diğer insanların mutsuz oldukları görüşündeler.

Hamzadereliler kendilerini “mutlu” olarak tanımıyorlar.

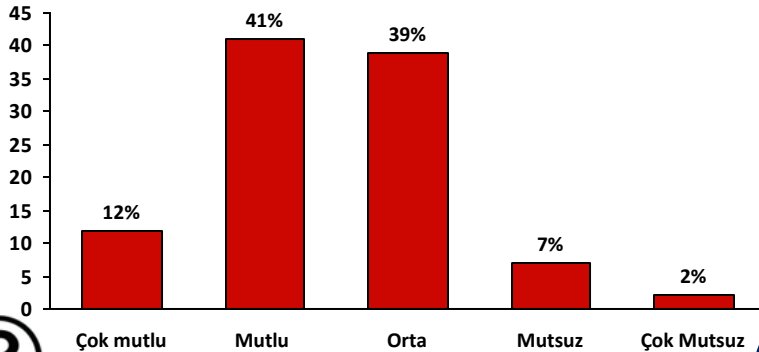
Hamzaderelilere ne kadar mutlusunuz diye sorduğumuzda katılımcıların %41’i mutlu, %39’u ise orta derecede mutlu olduğunu belirtmiştir. Çok mutlu ya da çok mutsuz olduğunu düşünenlerin oranı oldukça azdır.

İpsala’dan gelen katılımcıların mutsuz olduklarını diğer ilçelerden gelenlerden daha fazla beyan etmeleri dikkat çekici bir noktadır.

Bir başka ilgi çeken nokta kendilerini “çok mutsuz” olarak addeden kadınların yüzdesi %7,7 iken erkeklerin yüzdesi sadece %2,3. olmasıdır. Buna karşılık “çok mutlu” olduklarını beyan eden erkeklerin yüzdesi (%12,5) kadınlardan (%5,1) daha fazladır.

Hamzaderelilere sorduk:

- Bir bütün olarak yaşamınızı düşündüğünüzde ne kadar mutlusunuz?

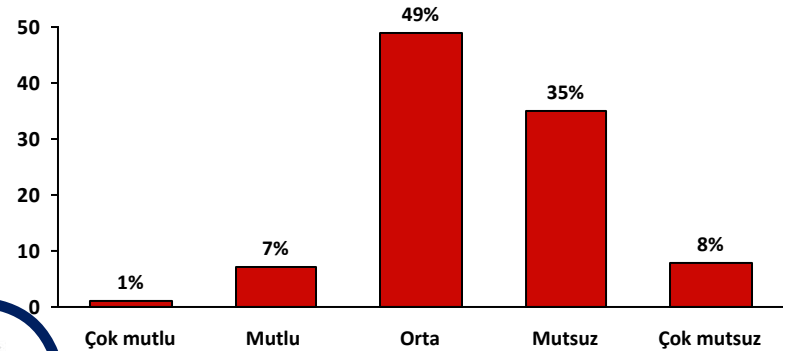
Hamzadereliler kendilerinin kesin olarak mutlu olduklarını belirtmelerine rağmen, sokaktan geçen her hangi bir insanın mutlu olabileceği konusunda kararsızlar.

Çalışmaya katılan Hamzaderelilerin yarısına yakını sokaktaki herhangi bir insanın ancak orta seviyede mutlu olabileceği görüşündeler. Diğer bir yarısına yakını da rastgele seçilmiş insanların ya mutsuz ya da çok mutsuz olacağını düşünüyor.

Geçen sene TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması’na göre Edirne’de 18-24 yaş arası gençlerin mutluluk oranı %71,1 ile yüzdesi %65,1 olan Türkiye ortalamasının üstünde çıkmıştı. Bunun dışında kalan bütün yaş gruplarının mutluluk derecesinin ise Türkiye ortalamasından daha düşük olduğu gözlemlenmişti.

Hamzaderelilere sorduk:

- Peki sizce ilçenizde, sokakta rastgele bir vatandaşa mutlu musunuz diye sorsak ne cevap verir?

Hamzadere bölgesinde üç temel sorun ortaya çıkıyor:

Tarımda girdi maliyetlerinin yüksekliği, işsizlik, doğalgaz ve hava kirliliği.

Hamzadere'nin en büyük sorunu tarımda girdi maliyetlerinin yüksekliği, işsizlik ve hava kirliliği olarak göze çarpıyor.

Çalışmaya katılanlara ilçenizin en büyük problemi nedir diye sordüğümüzda en çok belirtilen sorun %30 oranla tarımda girdi maliyetlerinin yüksekliği oldu. Özellikle tarıma dayalı geleneksel ekonomilerde bu sektörü etkileyen bütün faktörler ilçe ekonomisine doğrudan yansımaktadır. Hamzadereliler de aynı sebepten ilçelerinin en büyük sorununu tarımda girdi maliyetlerinin yüksekliği olarak görüyorlar.

İkinci en önemli sorun ise işsizlik olarak görülüyor.

Hamzaderelilerin %22'si bölgedeki en büyük sorunun işsizlik olduğunu belirtmiştir. Masa notlarında yüksek okul mezunlarının genellikle başka şehirlere göç ettiğinden, lise mezunlarının ise iş bulmasının zorluklarından sıkça bahsedilmiştir.

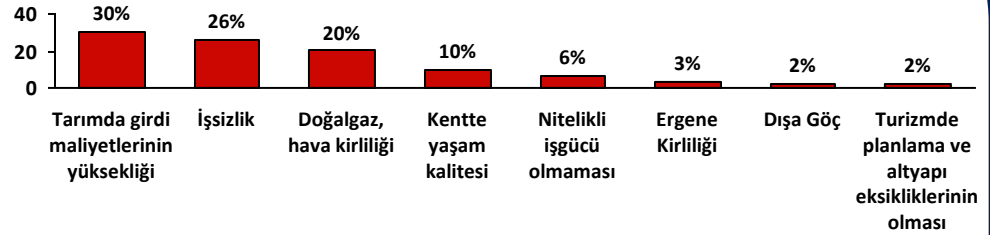
Hamzaderelilerin girdi maliyetleri ve işsizlik kadar önemli bir diğer problemi de doğalgaz ve hava kirliliğidir.

Bölgede hala kömür kullanılması, hem maliyeti hem de yarattığı kirlilik sebebiyle büyük sorunlar arasında görülüyor.

Bu temel sorunların bir kısmı yerelde bir kısmı merkezi yatırımlarla çözülebilir. Bazıları ise ancak daha genel çözümler üretilerek ortadan kaldırılabilir.

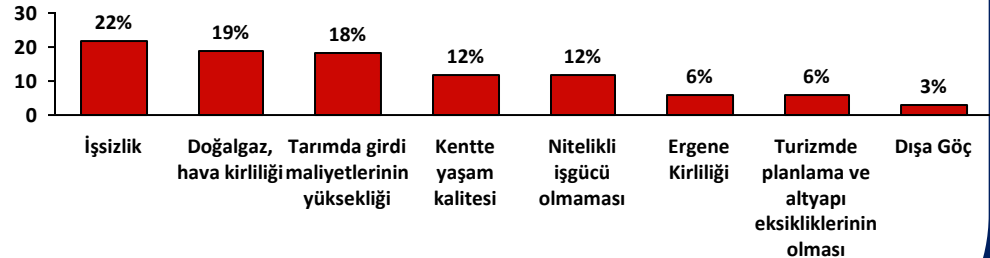
Hamzaderelilere sorduk:

- Sizce ilçenizde en önemli sorunu nedir?

Hamzaderelilere sorduk:

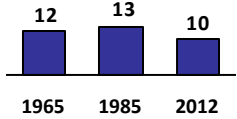
- Sizce ilçenizin en önemli ikinci sorunu nedir?

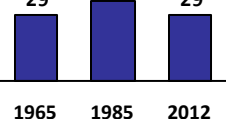
Keşan büyüyor ama Hamzadere küçülüyor.

Bölge, Türkiye'nin 1980'de yaşadığı dönüşümü kaçırmış gibi gözüküyor.

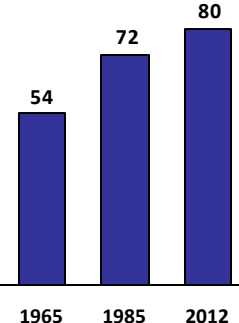
Enez Nüfus(Bin)

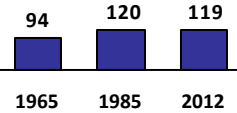
İpsala Nüfus (Bin)

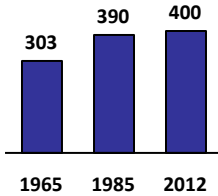
Keşan Nüfus (Bin)

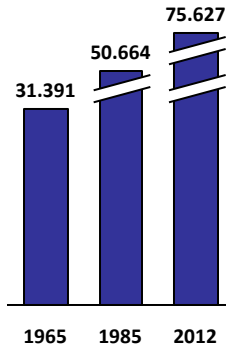
Hamzadere Nüfus (Bin)

Edirne Nüfus (Bin)

Türkiye Nüfus (Bin)

Özellikle 1980'den itibaren Türkiye genelinde e kentleşme ve hızlı nüfus artışı eğilimleri gözleniyorken Hamzadere'nin bu gelişmede geride kaldığı görülüyor.

Türkiye nüfusunun 1965'ten itibaren %141'lik bir artış gösterdiğini gözlemliyoruz. Edirne ili için ise bu artış %32 civarında seyrediyor. Peki Hamzadere'de durum nasıl? Üç ilçenin toplamı olan Hamzadere %27'lik, Keşan ilçesi tek başına değerlendirildiğinde ise %48'lik artışla Edirne il genelindeki nüfus genişlemesini kısmen yakalamış görünüyolar.

Hamzadere'yi oluşturan diğer iki ilçe olan Enez ve İpsala için ise durum daha farklı: İpsala ilçesi yaklaşık 50 senenin sonunda nüfusta hiçbir değişiklik yaşamayarak 29 bin civarında kalıyor. Enez'de ise 1965'lerde 12 bin civarı olan nüfus, 2012'de 10 binlere kadar düşüyor.

Hamzadere bölgesini oluşturan üç ilçenin nüfus eğilimlerine bakıldığında, Keşan'ın nüfusunun artmasına rağmen bir bütün olarak Hamzadere'nin cazibesini zamanla yitirdiği gözlemleniyor.

Nüfus artışı, ekonomik cazibenin ve hareketliliğin göstergelerinden biri olarak görülmektedir. Bu veriden yola çıkarak, Hamzadere'nin bir bütün olarak canlı bir ekonomiye sahip olamadığı sonucuna varabiliriz.

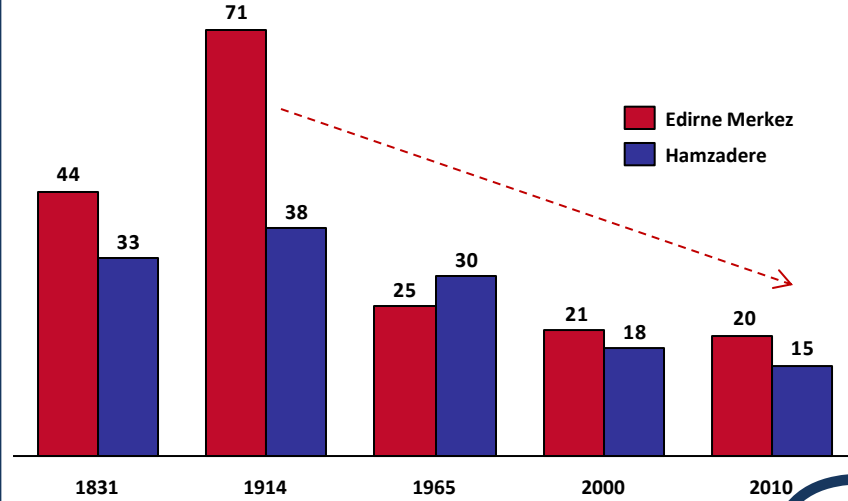

Kaynak: TUIK

Hamzadere Bölgesi'nin Türkiye'deki ağırlığı giderek azalıyor.

Günümüz Türkiye sınırları içerisinde yaşayan her 10.000 kişiden kaç Edirne Merkez'de ve Hamzadere Bölgesi'nde (Enez, İpsala, Keşan) yaşıyor diye baktığımızda 19. yüzyıldan itibaren Edirne Merkez ve Hamzadere Bölgesi'nin Türkiye'deki nüfus ağırlığının giderek azaldığı gözlemlenebiliyor. 1965 yılında Hamzadere'nin toplam nüfusu ile Edirne Merkez'in nüfusu neredeyse eşitleniyor. 1965'ten sonra Edirne Merkez, nüfustaki payının yaklaşık beşte birini ancak kaybederken Hamzadere de kendi payının yaklaşık yarısını kaybediyor.

Günümüz Türkiye Sınırları İçerisinde Her 10.000 Kişiden Hamzadere Bölgesi ve Edirne Merkez'de Yaşayanların Sayısı, 1831-2010

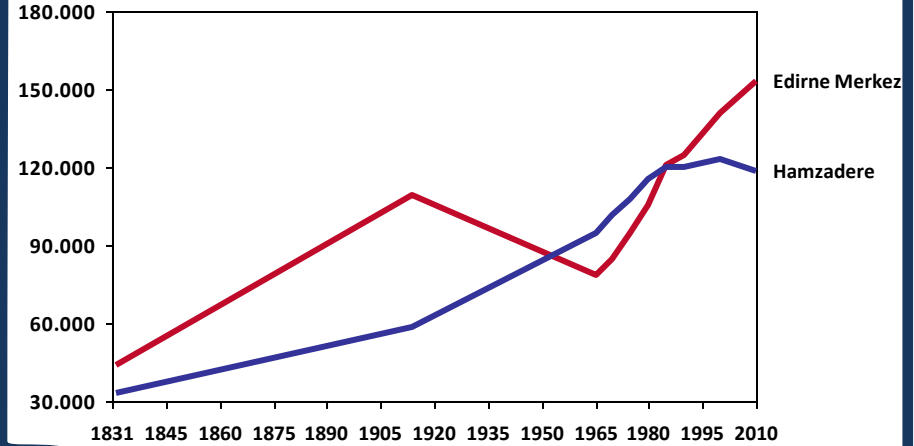
Kaynak: TUIK, 1914 Genel Kurmay Başkanlığı Arşivleri

Hamzadere Bölgesi, 1950'den yeni yüzyıla kadar Edirne Merkez'den daha yüksek bir nüfusa sahiptir.

21. yüzyılda ise nüfustaki yükselme yerini yavaşlamaya bırakıyor Hamzadere'nin nüfus artışı 1965'ten itibaren Edirne Merkez nüfusunun artışından geride kalıyor. Hamzadere ilçelerinin nüfustaki ağırlığı 1980'den itibaren giderek düşüyor.

Örneğin; bugün nüfusu 10 bin civarında olan Enez, 1831'deki ağırlığına bugün sahip olabilseydi nüfusu 130 bin olacaktı.

Edirne Merkez ve Hamzadere Nüfusu, 1831-2010

Kaynak: TUIK, 1914 Genel Kurmay Başkanlığı Arşivleri

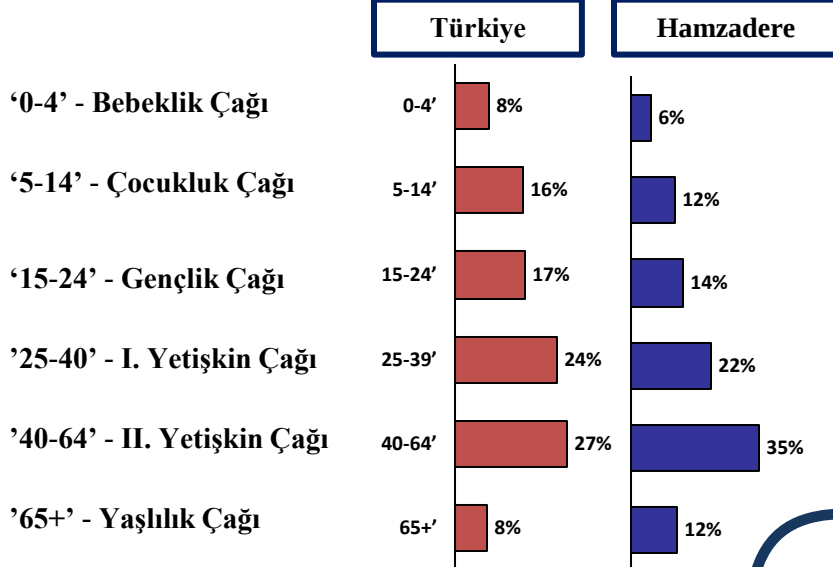
Hamzadere Bölgesi (Keşan-İpsala-Enez) bugün gençler için cazip bir yer mi?

Yaş dağılımı verilerini incelediğimizde Hamzadere nüfusunun Türkiye ortalamasına göre daha yaşlı olduğunu gözlemliyoruz.

Ekonomisi genellikle tarıma dayalı olan Keşan, Enez ve İpsala'da 40 yaş ve üzeri yaşta insanlar nüfusun önemli bir bölümünü oluşturuyor. Buradan çıkardığımız başka bir sonuç da Hamzadere'nin gençleri cezbedemediği yönündedir. Özellikle eğitilmiş gençlerin bölgeden gitmesi, bölgedeki genç beyin göçü sorunu gösteriyor.

Hamzadere bölgesinin ekonomisi, esasen tarıma dayalı olsa da sanayi ve turizm gelişmekte olan sektörlerdir. Bu sektörlerin gelişmesi ile birlikte mevcut yaş dağılımının değişimi söz konusu olabilir.

Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2013)

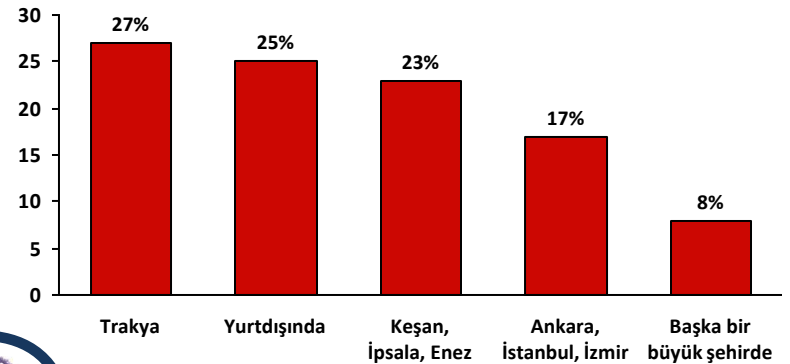

Kaynak: TÜİK

Hamzadereliler çoğunlukla çocuklarının ileride Trakya Bölgesi'nde yaşamalarını istiyorlar. Yurtdışı veya Hamzadere Bölgesi ise hemen sonraki tercihleri olarak karşımıza çıkıyor.

Yaptığımız çalıştayda Hamzadere'nin mevcut durumunun Hamzadereliler tarafından nasıl görüldüğünü anlamaya çalıştık. Bu kapsamda çocuklarının nerede yaşamalarını istediklerini sorduğumuzda %27 oranda Trakya Bölgesi cevabını aldık. Hamzadereliler yine çok yakın oranlarda çocuklarının yurtdışı ve Hamzadere Bölgesi'nde yaşamalarına da sıcak bakıyorlar. Ankara, İstanbul ve İzmir olmadığı müddetçe çocuklarının başka bir büyük şehirde yaşamasını arzulayanların oranı ise %8'dir.

Hamzaderelilere sorduk:
- İlkokula devam eden bir çocuğunuz olduğunu varsayın.
Çocuğunuzun 20 sene sonra nerede yaşamasını isterdiniz?

Bölge eğitim olanakları açısından Türkiye’den daha iyi olmasına rağmen, nitelikli istihdamda öne çıkamıyor.

Eğitim alan kişiler bölgeyi terk mi ediyor?

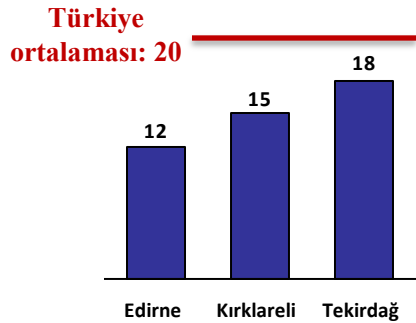
Edirne’de eğitim olanakları oldukça yüksektir.

Edirne’de eğitim olanaklarının ve seviyesinin yüksek olduğunun göstergelerinden biri, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ile ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenci sayısıdır. Bu veriler ilçe bazında üretilmemektedir. Ama Edirne verilerine baktığımızda öğretmen başına öğrenci sayısının hem Türkiye ortalamasından hem de Trakya’daki diğer illerden çok daha düşük olduğunu gözlemliyoruz.

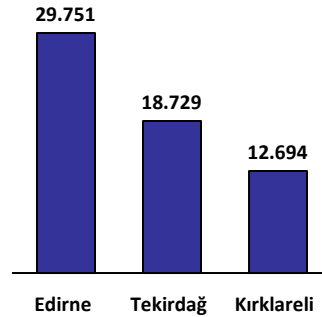
Bir başka gösterge olan lisans ve ön lisans öğrenci sayısı yine Trakya Bölgesi’nin diğer illerinin oldukça üzerindedir.

Son olarak orta öğretimde (lisede) okullaşma oranlarına bakıldığında da Edirne’nin %90,48 ile Türkiye ortalamasının (%76,65) çok üstünde olduğu gözlemlenebilir.

İlkokulda Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2012)

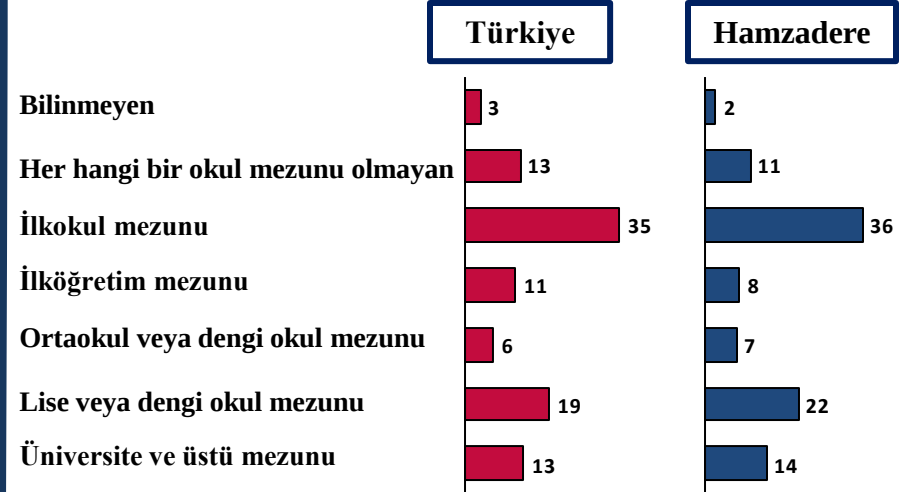

Ön lisans ve Lisans Düzeyinde Öğrenci Sayısı (2012)

Kaynak: TUIK

15 yaş üstü nüfusun eğitim düzeylerine göre dağılımı (2012)

Kaynak: TUIK

Hamzadere’de her hangi bir okul mezunu olmayanların oranı Türkiye ortalamasından düşüktür.

2012 senesinde 15 yaş üzeri Türkiye ve Hamzadere nüfusunun eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde Hamzadere’nin eğitim düzeyinin Türkiye ortalamasına göre ileri olduğu gözlemleniyor.

Hamzadere’de Yükseköğrenim gören üniversite ve üstü mezunları ile lise ve dengi okullardan mezun dağılımı Türkiye’nin oldukça üzerindedir. Ortaokulda net okullaşma oranı da %90,48 ile, %76,65 olan Türkiye ortalamasının aynı şekilde üzerinde olduğunu gözlemliyoruz.

Hamzadere Bölgesi, Trakya nüfusunun sadece %7,4'ünü oluşturmalarına rağmen, belirli sektörlerde bölgeyi sırtlıyor.

Hamzadere bölgesinde 2008-2012 yılları arasında 11.862 kişilik istihdam yaratıldı.

Bu hareketlenmenin %33,6'sı Diğer özel inşaat faaliyetleri, % 4,9'u Diğer dış giyim eşyaları imalatı ve %4,5'i Kara yolları ve otoyolların inşaatı sektörlerinde gözlemlendi.

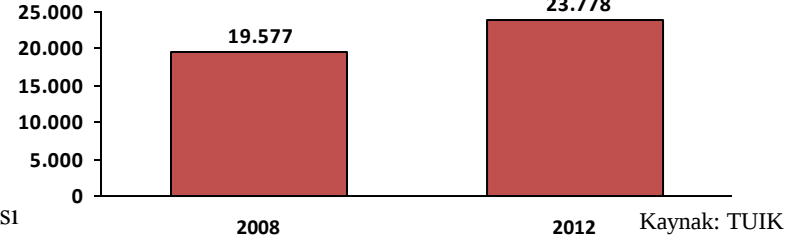
Hamzadere bölgesinde 2008-2012 yılları arasında 7.112 kişilik istihdam kaybı oldu.

Bu hareketlerin % 42,3'ü İkamet /ikamet amaçlı olmayan binaların inşaatı, %8,3'ü Sıvılar için hizmet projelerinin inşaatı ve %5,7'i ise Deri giyim eşyası imalatı sektörlerinde yaşandı.

Hamzadere'de son yıllarda kayıtlı istihdam artışı Türkiye genelinden daha iyi durumdadır.

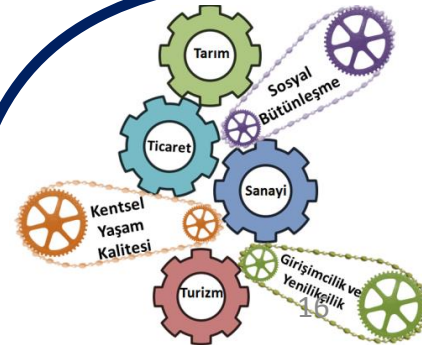
2008-2012 arasında Hamzadere'de istihdam 4.200 kişi arttı. Yaklaşık 12 bin yeni iş yaratılırken, 7.100 civarında iş kapandı. Ancak istihdamda gözlenen bütün iniş-çıkışlar ve tüm hareketlilik genel olarak inşaat sektöründen kaynaklanıyor. Hamzadere'deki inşaat sektöründe kayıtlı sigortalı sayısı Trakya Bölgesi'nin %28'ini, oluşturmaktadır. **Tabloda belirtilen bütün sektörlerde Hamzadere'deki sigortalı sayısının Trakya Bölgesi'ne oranı, Hamzadere'nin bölgedeki nüfus ağırlığının üzerindedir. Bu durum, Hamzadere'nin Trakya Bölgesi'nde bu sektörlerde önemli yer kapladığının bir göstergesidir.**

Hamzadere kayıtlı istihdam (2008-2012)

	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı	Sigortalı Sayısı Edirne'de Payı	Sigortalı Sayısı Trakya'da Payı
Diğer özel inşaat faaliyetleri	402	4.156	33%	28%
Diğer perakende ticaret	33	457	33%	16%
Linyit madenciliği	9	804	27%	15%
Hububat ve sebze ürünleri imalatı	27	456	41%	15%
Teknik ve mesleki ortaöğretim	4	445	39%	14%
Akışkanlar için hizmet projelerinin inşaatı	10	495	38%	12%
Kara yolları ve otoyolların inşaatı	14	621	39%	11%

*Kaynak: SGK. Yıl içerisinde çalışanların tümü sayılmıştır.

Kaynak: TUIK, Tepav Hesaplamaları, 2012

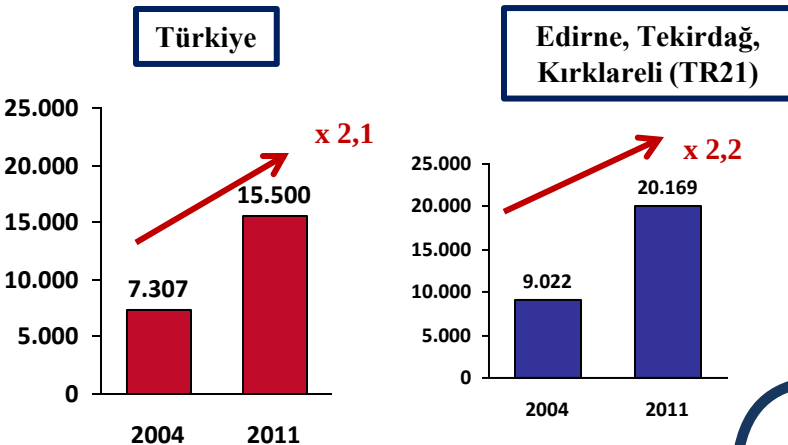
Trakya bölgesi Türkiye’den daha zengin, performansı ise Türkiye ile benzer durumdadır. Peki Hamzadere’nin durumu Trakya’ya göre nasıl?

Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli TR21 bölgesi olarak kişi başı gelirde Türkiye performansını yakalıyor.

Kişi başına düşen katma değerde sadece Düzey-2 bölgelerinin verileri mevcuttur. Edirne’nin Tekirdağ ve Kırklareli ile birlikte içinde bulunduğu TR21 Bölgesi’nin 2004 yılından itibaren performansı Türkiye’ye paralel bir artış göstermektedir.

Gayri Safi Katma Değer (GSKD) sıralamasına bakıldığında da TR21 Bölgesi’nin 2004 senesinde Türkiye ortalamasından daha zengin durumda olduğu gözlemleniyor. 7 sene içindeki GSKD artışı da Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşiyor ve ülke genelindeki 26 bölge içinde beşinci sırada yer alarak Türkiye GSKD’sinin performansının üzerine çıktığı görülüyor.

Kişi Başına Düşen GSKD (TL)

Kaynak: TUIK

Çalışmaya katılan Hamzaderelilerin yarısına yakını Hamzadere’nin ekonomik performansının Trakya’dan daha kötü olduğunu düşünüyor.

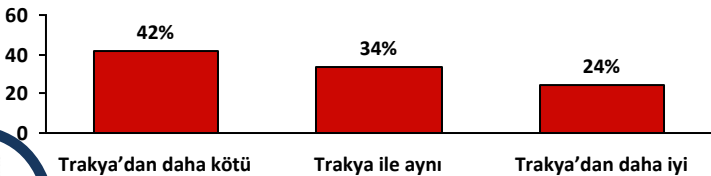
Geri kalanların %34’ü performanslarını Trakya ile aynı görürken, Trakya’dan daha iyi ekonomik performans sergilediklerini düşünenlerin oranı %24 olarak görülüyor.

Keşan, İpsala ve Enez ilçelerinden katılanların cevaplarını ayrı ayrı incelediğimizde de cevap değişmiyor.

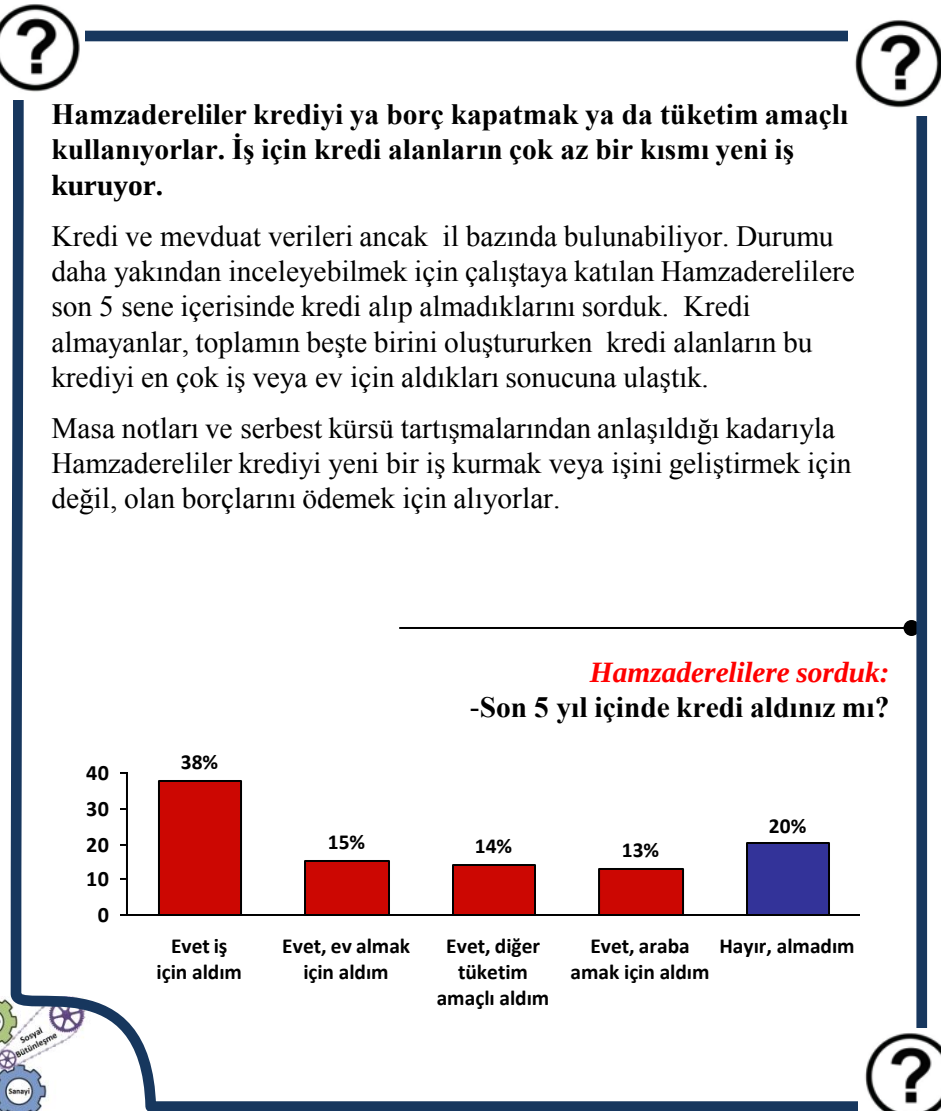
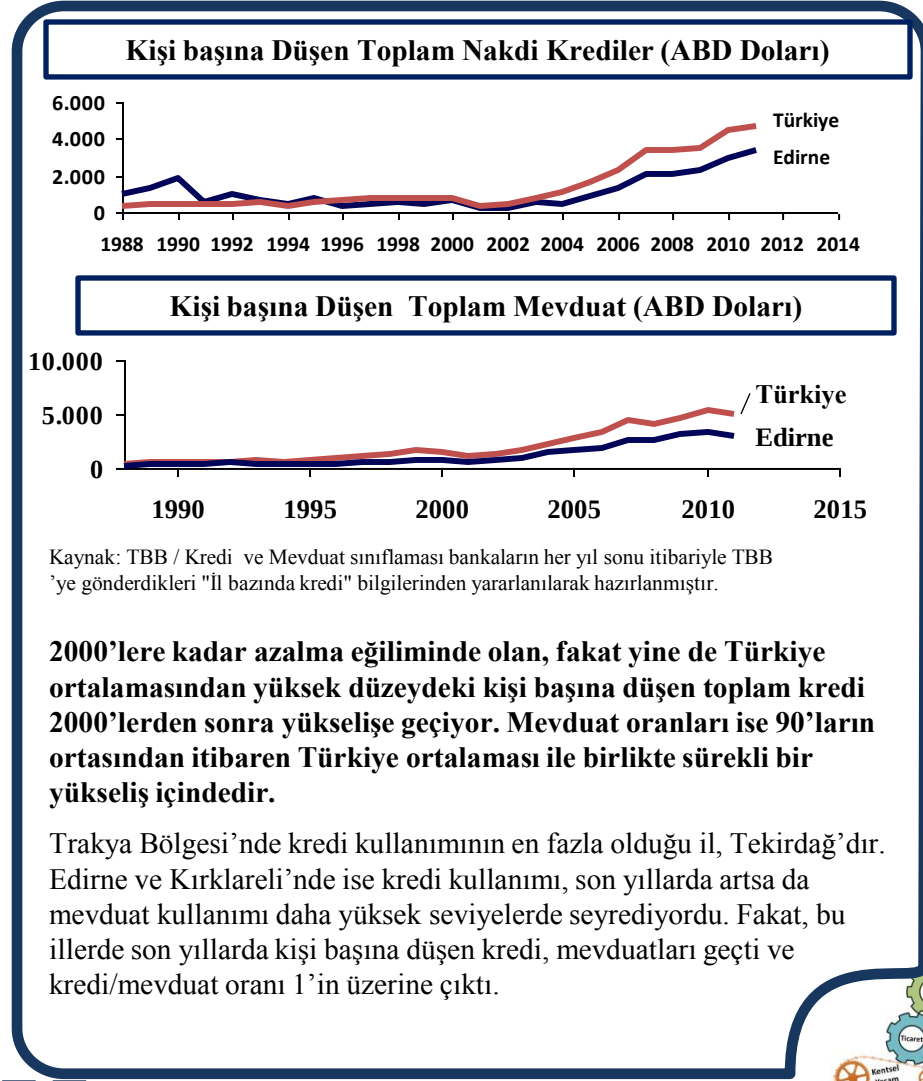
Aynı soruyu geçen sene Uzunköprü’de sorduğumuzda yaklaşık %70’lik bir oranla **Trakya’dan daha kötü** cevabını vermişlerdi.

Hamzadere’nin ve hatta daha büyük ölçekte Edirne’nin yanlış teşvik bölgesinde olduğuna dair saptamalar çalıştayda oldukça fazlaydı. Vatandaşlar, ilin bulunduğu teşvik bölgesinin Edirne’nin performansı baz alınarak değil bölge performansı baz alınarak belirlendiği, bunun da Edirnelilerin hak ettiği teşviki alamamasına yol açtığı görüşündeler.

Hamzaderelilere sorduk:
-Son 10 yılda Trakya’nın genel ekonomik performansına göre Hamzadere’nin performansı nasıldı?

Edirne, hem kredi kullanımı hem de mevduat düzeyinde, eğilimleri ülke ile aynı oranda olmasına rağmen, ülke ortalamasının altında seyrediyor.

Edirne, sosyoekonomik gelişmişliğine göre 2. teşvik bölgesinde bulunuyor.

Edirne Tekirdağ, Kayseri, Denizli gibi sanayi ve ticaret yönünden daha gelişkin şehirlerle aynı teşvik bölgesinde bulunmaktadır.

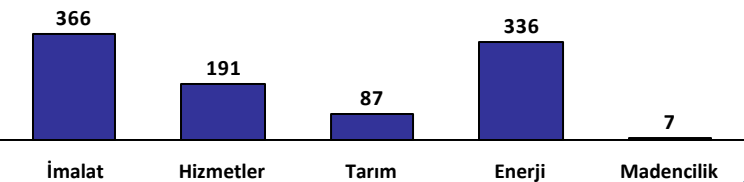
Türkiye’deki 81 il, belirli kriterlere göre altı teşvik bölgesine bölünmüştür. Birinci bölge sosyoekonomik açıdan en gelişmiş bölgeyi temsil ederken 6. bölge en az gelişmiş şehirleri kapsamaktadır. Ekonomi Bakanlığı tarafından sağlanan yatırım teşvikleri gelişmemiş bölgelerde daha kapsamlı olarak verilmektedir.

Edirne, Tekirdağ, Bolu, Denizli, Yalova, Çanakkale, Kırklareli, Adana, Kayseri, Sakarya, Aydın, Konya ve Isparta 2. teşvik bölgesinde bulunan illerimizdir.

Fakat ortadadır ki, Edirne Denizli veya Tekirdağ gibi gelişmiş sanayi veya ticaret olanaklarını barındırmamaktadır. Yatırım teşviklerinden daha fazla yararlanabilmesi için Edirne’nin 2. teşvik bölgesinden 3. teşvik bölgesine alınması tartışmaları sürmektedir.

2001-2014 yıllarında verilen yatırım teşviklerinin sektörel dağılımı aşağıdaki grafikte gözlemlenmektedir. Buna göre 13 yılda Edirne’de en fazla teşvik imalat sektörüne verilmiş ve bunu hizmetler ile tarım sektörleri takip etmiştir.

Sektörlere Göre Teşvik Sistemi İçerisinde Yapılan Sabit Yatırım Tutarı Toplamı
2001-(Ocak)2015(Türkiye-Edirne); Milyon TL

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

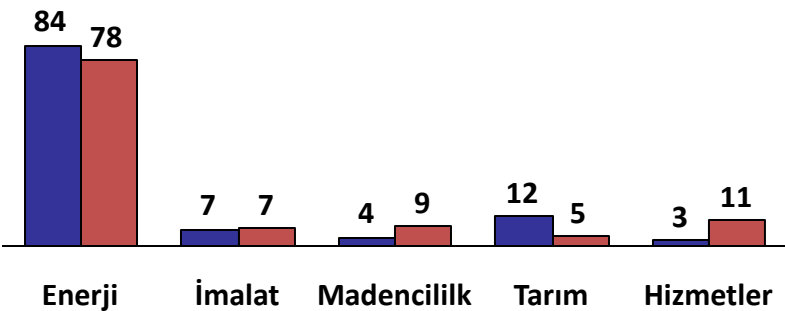
Edirne’de tarım sektörüne büyük yatırımlar yapılıyor.

Ekonomi Bakanlığı tarafından Edirne ilinde tarıma sektörüne uygulanan teşvikler, alt sektörler bazında incelendiğinde, bitkisel ürünler yerine hayvancılığa daha fazla teşvik verildiği gözlemleniyor.

Ülke geneline kıyasla Edirne’de tarım sektöründe büyük yatırımlar yapılırken hizmetler ve madencilik sektöründe tam tersi bir durum görülüyor. Tarım sektöründe az sayıdaki büyük girişimler teşviklerden faydalanabiliyor.

Buna ek olarak hizmetler sektöründe Edirne’de Türkiye ortalamasından daha küçük ölçekli yatırımlara teşvik verildiği gözlemleniyor. Belge başına tarım sektöründe daha büyük ölçekli yatırımlara teşvik verilirken, hizmetler ve madencilik sektörlerinde görece daha küçük yatırımlara teşvik verildiği gözlemleniyor.

Sektörlere Göre Teşvik Sistemi İçerisinde Düzenlenen Belge Başına Yapılan Sabit Yatırım Tutarı Toplamı
2001-2014(Türkiye-Edirne); Milyon TL

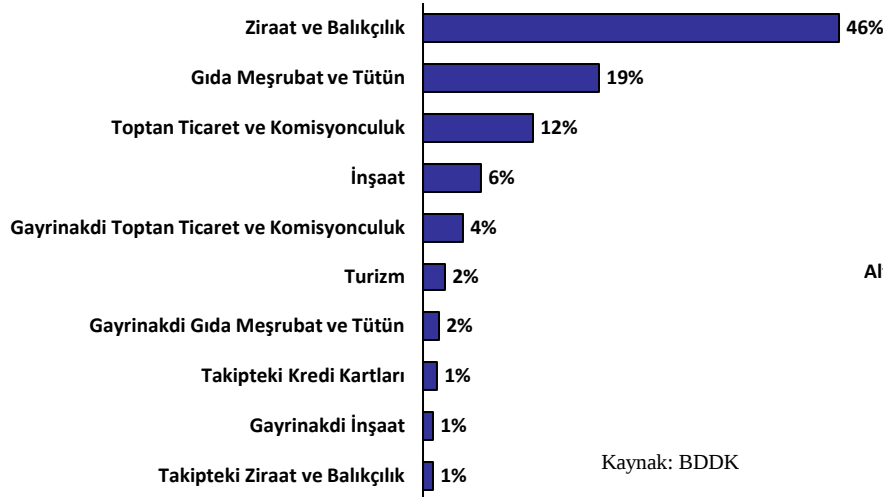
Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

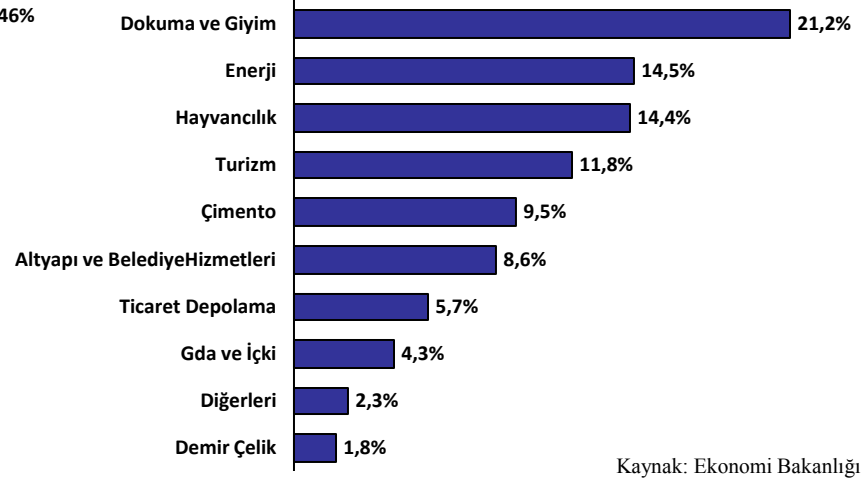
Bankalar hangi sektörleri fonluyor?

Peki devlet hangi sektörleri destekliyor?

Edirne’de banka kredilerin, ilk 10 sektör payı,
(2007/12-2014/12)

Alt sektörlerle verilen ilk on yatırım teşvikinin Edirne içindeki
payı 2007-2014

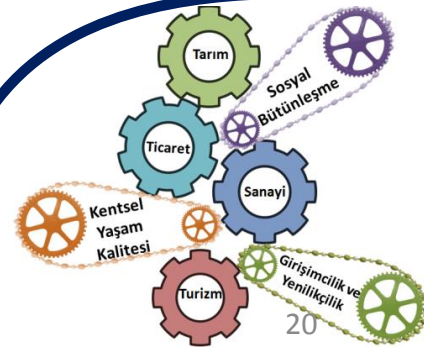
Edirne’de 2007’den bu yana bankalar tarafından alt sektörlerle verilen toplam kredi 7.907 milyon TL, yine 2007’den 2014’e kadar Ekonomi Bakanlığı tarafından Edirne’de desteklenen, teşvik belgesi bulunan toplam yatırım tutarı ise 605 milyon TL’dir.

Bankalara baktığımızda kredilerin genellikle tarım ve inşaat sektörlerinde toplandığını gözlemliyoruz.

Devlet ise tekstil, hayvancılık, inşaat, enerji ve turizm sektörlerine teşvik veriyor.

Örneğin; Hamzadere ekonomisinde büyük yer kaplayan bitkisel üretime yatırımları devlet tarafından verilen teşvik, 13 sene boyunca teşvik alan yatırımlar arasında ilk on sektör arasına bile giremiyor ve bugüne kadar yapılan bütün yatırımların %1’inden daha az bir kısmı oluşturuyor.

Ortaya çıkan bu farklılık sektörel öncelikler konusunda kamu ve öze sektörün algılarının farklı olmasından kaynaklanıyor.

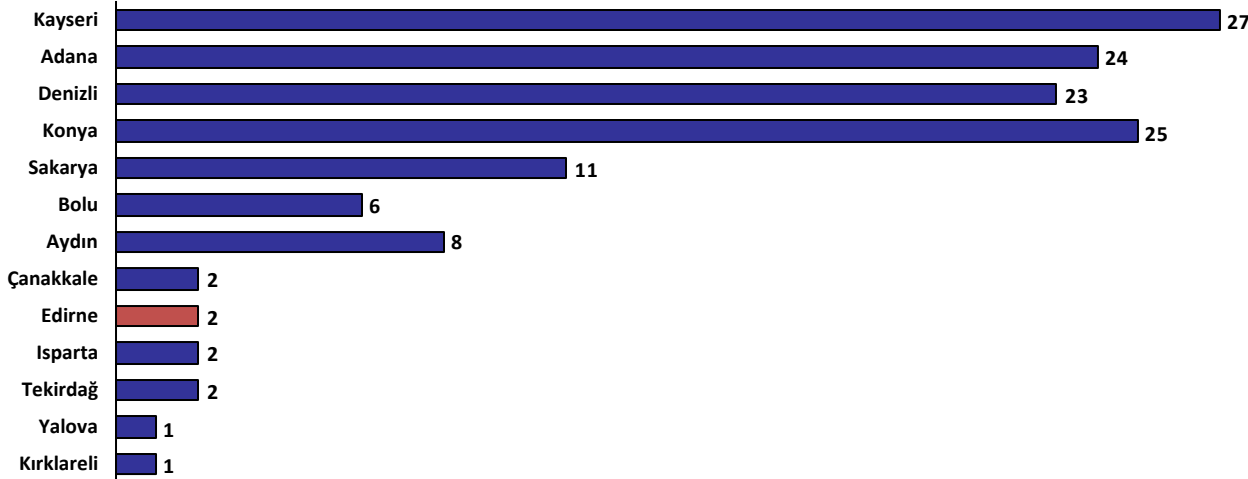
2. teşvik bölgesindeki diğer illerle kıyaslandığında Edirne’de İSO 1000’e giren firma sayısı oldukça sınırlı kalıyor.

Edirne İSO 1000’de iyi bir performans gösteremiyor. Hamzadere’den ise sıralamaya girebilen şirket bulunmuyor.

Edirne’nin kendisine uygun olmayan teşvik bölgesinde bulunması ile ilgili yaptığımız bir diğer saptama da İSO 1000 sıralamasında illerin başarısıyla alakalıdır. 2. teşvik bölgesinde bulunan 13 ile bakıldığında İSO 1000 sıralamasında en başarılı il 27 firma ile Kayseri’dir.

En başarısız il, sadece 1 firma ile Kırklareli’dir. Edirne’nin ise İSO 1000’de sadece 2 firması bulunmaktadır. Bu durum, Edirne’nin İSO 1000’e ortalama 10 firma sokan 2. teşvik bölgesi illeri arasında yapısal farklılıklara sahip olduğuna dair bir işarettir.

II. Teşvik Bölgesi’ndeki İSO I. Ve II. 500 Sıralamasına Giren Şirket Sayıları,2013

Kaynak: İSO

1997-2012 yılları arasında birinci ve ikinci İSO 500 sıralamasında Edirne’nin durumu genellikle durağandır.

2007, 2008 ve 2010’da İSO 1000 sıralamasına 3 firma sokabilmekle beraber, bunun dışında kalan yıllarda firma sayısı genellikle 2’de kalmış, hatta 2011 senesinde sadece 1 firmaya düşmüştür.

2013 senesinde İSO 1000 sıralamasına giren 2 firma da yağ sektöründendir ve Hamzadere Bölgesi’nden değildir.

Şirket	Sıra	Satış Milyon TL
Trakya Birlik	77	992
OLİN	816	113

Kaynak: İSO

Hamzadere bölgesinin yarınını planlayabilmek için ona daha yakından bakmak gerek.

Hamzadere bölgesindeki mevcut durumu incelediğimizde, Keşan'ın geçmişte kavşak noktasında olmasının olumlu etkilerinin olduğunu görüyoruz. Ancak bu kavşak olma özelliği son yıllarda giderek kaybolmuş durumdadır. Bu da bölgenin ülke genelindeki öneminin giderek azalmasına bölgenin ülke geneline kıyasla küçülmesine neden olmaktadır. Bu duruma ek olarak bölge tarihinde istikrarlı dönemlerin az olması da olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Tüm bu etmenler doğrultusunda Keşan'ın gelişmesine rağmen, Hamzadere bölgesi genel itibarıyla küçülmektedir.

Mevcut eğilimler doğrultusunda bölgede uygulanan teşvik sisteminin, bölgenin ihtiyaç ve potansiyelleriyle yeterince örtüşmediği görülüyor. Bu durumun temel nedenlerinden biri bölgenin 2. teşvik bölgesinde yer almasıdır. Zira Trakya'daki gelir düzeyi ülke genelinin üzerinde iken Hamzadereliler, bölgenin genel ekonomik performansının Trakya geneli kadar iyi olmadığını ifade etmektedirler. Bu yüzden bölgede uygulanmakta olan teşviklerin Trakya genelinden farklılaşmasına duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Şimdi de bölgenin geleceğinin nasıl kurgulandığına ve Hamzaderelilerin gelecek ile ilgili ne gibi beklentilerinin olduğuna bakalım.

Geleceğe Doğru...

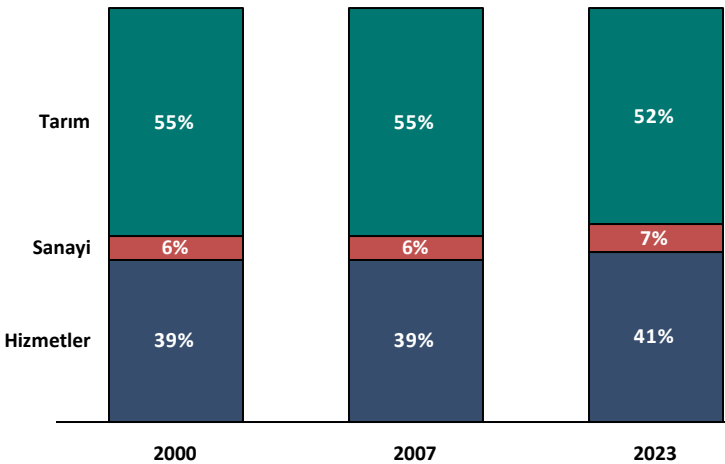

Daha yukarıdan bakılınca bölge için bir ekonomik dönüşüm öngörülüyor.

Mevcut duruma yenilikçi fikirler eklenmedikçe Edirne'nin sektörel dağılımı Hamzaderelilerin arzu ettiği gibi sanayi ağırlıklı gelişecekmiş gibi görünmüyor.

Edirne İl Çevre Düzeni Planı'nda gelecekte Edirne ekonomisindeki sektörel dağılım bugün olduğundan çok da farklı görünmüyor. Hatta daha eskiyi, örneğin aynı olan 2000 ve 2007 dağılımı baz alındığında 2023 senesindeki ufak farklılık tarımda %3'lük bir payın sanayi ve hizmetler sektörlerine sırasıyla %1 ve %2'lik bir kayması olarak bekleniyor.

Hamzadere Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılım Oranları

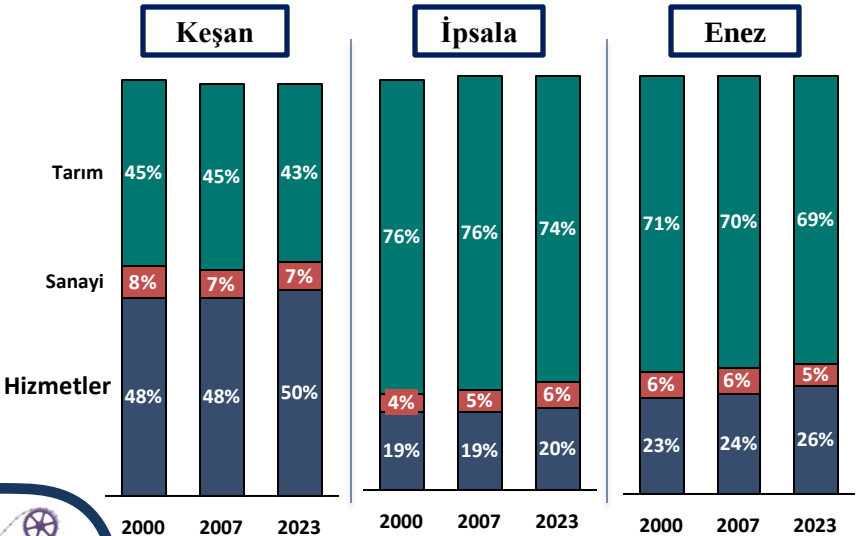
Kaynak: TUIK, Edirne İl Çevre Düzeni Planı

Ayrı ayrı ilçe planlarına bakıldığında tarımın payı bütün ilçelerde aynı seviyede azalıyor.

Tarımın bütün ilçelerde azalma payının %2 olduğu görülüyor. İstihdamda sanayi sektöründeki ağırlığını artırabilen tek ilçe %2'lik artış payıyla İpsala oluyor. Hamzadereliler her ne kadar her üç sektörün ekonomide eşit yer kaplamasını ya da tarımla beraber sanayinin payının da yüksek olduğu bir ekonomi isteseler de İl Çevre Düzeni Planı, Edirne'nin Türkiye trendine uyarak hizmetler sektöründe gelişeceğini öngörüyor.

Hamzaderelilerin bu bilgiler ışığında strateji geliştirmeleri gerekiyor.

Keşan-İpsala-Enez İstihdamın Sektörel Dağılım Oranları

Kaynak: TUIK, Edirne İl Çevre Düzeni Planı

Hamzadere gelecekte sanayinin ekonomideki payının kontrollü bir şekilde artmasını istiyor

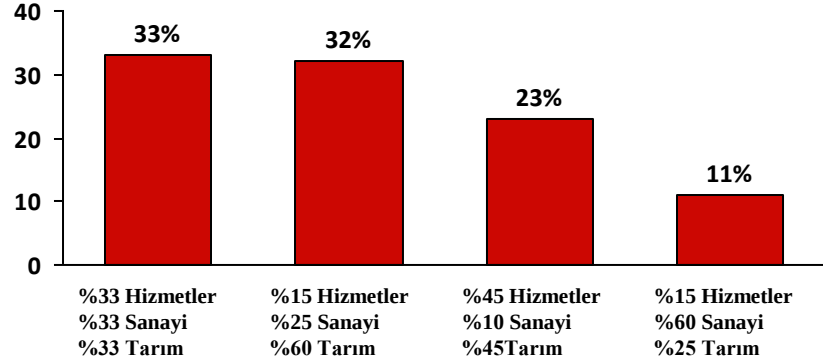
Hamzadere gelecekte sektörlerin paylarının daha eşit olduğu bir ekonomik yapı düşlüyor.

Çalıştay katılımcılarına gelecekte nasıl bir ekonomik yapı istediklerini sorduğumuzda %33'ü tarım sanayi ve hizmetlerin aynı oranda birlikte geliştiği bir ekonomi, %32'si ise %15 hizmetler, %25 sanayi ve %60 tarıma dayalı bir ekonomi istediklerini belirttiler.

Geçen sene aynı soruyu Uzunköprülülere sorduğumuzda %64'ü hizmetler, sanayi ve tarımın eşit geliştiği bir ekonomi düşlediklerini belirtmişlerdi.

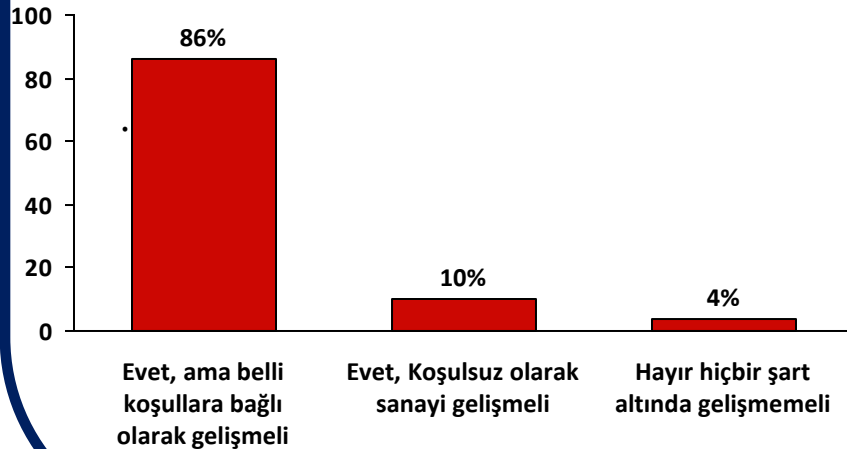
Hamzaderelilere sorduk:

- Gelecekte nasıl bir ekonomik yapı istiyorsunuz?

Hamzaderelilere sorduk:

- Bölgenizde sanayinin gelişmesini istiyor musunuz?

Çalıştay katılımcıları sanayinin gelişmesini, ama bu gelişmenin belli koşullara bağlı olarak gerçekleşmesi gerektiğini savunuyorlar.

Çalıştay katılımcılarına göre Hamzadere'de sanayi belli koşullara bağlı olarak gelişmelidir. Hamzadere'de %86'lık kesim sanayi gelişimi için öncelikle bu sanayiye belli bir hazırlanma süreci ve zemin gerektiğini düşünüyorlar.

“Çevre kirliliğinden dolayı sanayi gündemimizde değil. Keşan'ın havası zaten kirli o yüzden tarım gündemde olmalı.”

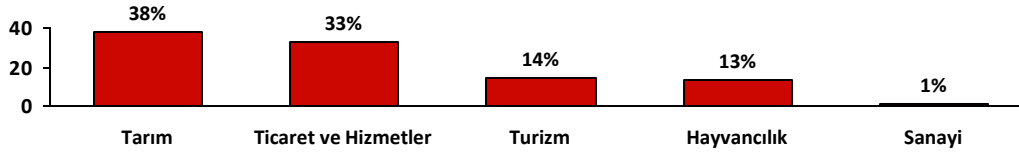
“İpsala'nın gündeminde olan şey tarım; sanayi de olmalı ama tarımı etkilememeli.”

Hamzadere'nin ekonomisi tarıma dayanıyor. Bu nedenle hem tarım sektöründe gelişme gözlemleniyor, hem de bu sektörün daha fazla desteklenmesi isteniyor.

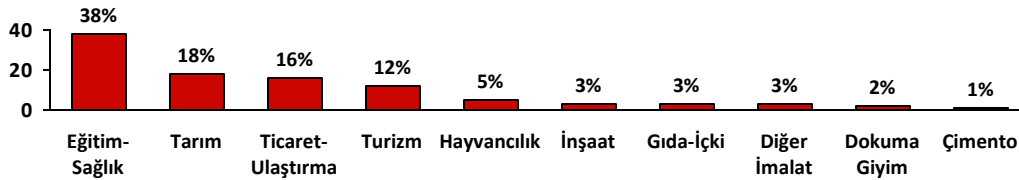
Hamzaderelilere sorduk:

- Son 10 yıl içinde hangi sektörün diğerlerine göre daha çok geliştiğini gözlemliyorsunuz?

Hamzaderelilere sorduk:

- En fazla hangi sektörün desteklenmesini isterdiniz? (Çocuğunuzun hangi sektörde çalışmasını isterdiniz?)

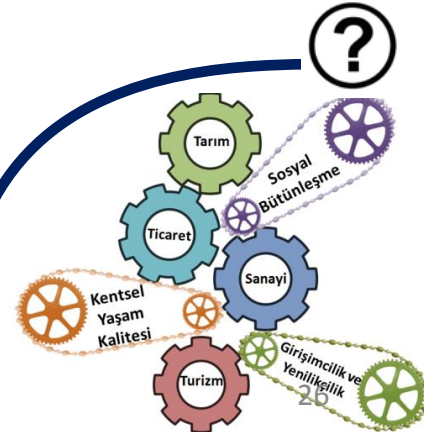
Eğitim ve sağlık sektörüne destek isteyenler, çalışmaya katılanların neredeyse yarısını oluşturuyor. Daha sonra ise tarım, ticaret, ulaştırma ve turizm sektörleri geliyor. Hamzadereliler geleceklerini sanayide görmüyorlar ve bu nedenle tarım, ticaret ve turizm gibi sektörlerin gelişmesinin Hamzadere'nin ekonomik yapısına daha uygun buluyorlar.

Çalışmaya katılanlara son on sene içerisinde en fazla hangi sektörde gelişme gözlemledikleri sorulduğunda tarım, ticaret ve hizmetler cevabını verenler çoğunluk oluşturuyor.

Hamzadere'de yaşayanların çok büyük bir kısmı geçimini tarımdan sağlıyor. Bu nedenle yatırımlar ve yeni girişimciler genellikle tarım sektöründe yoğunlaşıyor. Keşan'da daha yoğun olmak üzere, ticaret ve hizmetler de gelişen sektörler arasında görülüyor.

Dikkat çeken önemli bir başka nokta ise sanayide neredeyse hiçbir gelişme gözlemlenmemiş olmasıdır.

Hamzadereliler en fazla eğitim ve sağlık sektörlerinin desteklenmesini ve devlet tarafından yapılacak yatırımların bu sektörlerde yoğunlaşmasını istiyorlar.

Hamzadere'nin mevcut durumunu hangi gelişmeler etkiledi?

Geleceğini etkileyecek faktörler neler?

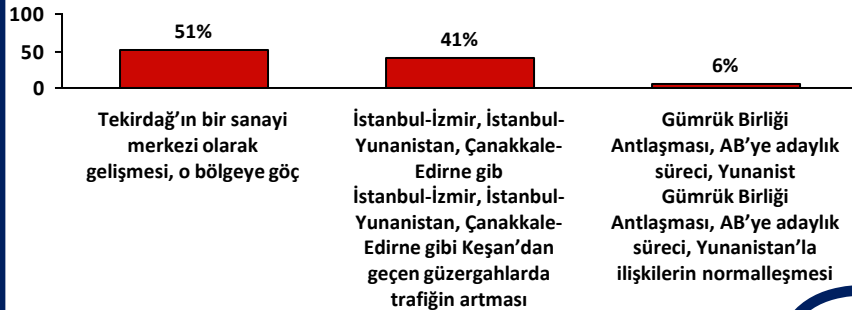
Çalışmaya katılanlara göre sanayisi Tekirdağ kadar gelişmemiş olan Hamzadere'yi en çok Tekirdağ'daki sanayi sektörünün yükselişi ile artan göçler etkilemiş.

Çalışmaya katılanların yarısı Tekirdağ'daki sanayileşmenin kendilerini etkilediğini, nüfusu bölgede tutmak için tarım ekonomisinden sanayi ekonomisine geçmenin şart olduğunu fakat aynı zamanda Çorlu-Çerkezköy'de olduğu gibi çarpık bir sanayileşme istemediklerini vurguladılar. Keşan'ın kavşak özelliğini doğrudan etkileyecek güzergahların değişmesi konusu ise %42 oranla ikinci önemli gelişme olarak görülüyor.

Gümrük Birliği, AB üyeliği, Yunanistan ile ilişkilerin normalleşmesi gibi ticaretle doğrudan bağlantılı gelişmeler ise Hamzadere'yi üçüncü planda etkileyen gelişmeler olarak görülüyor.

Hamzaderelilere sorduk:

- Sizce son 15 senede aşağıdaki gelişmelerden hangisi bölgenizi en fazla etkiledi.

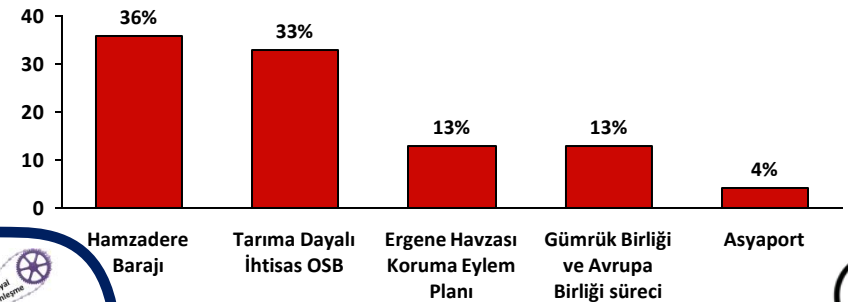
Hamzadereliler tarımda üretimi ve verimliliği artıracak dönüşümlerden heyecan duyuyor.

Çalışmaya katılanların tamamına yakını; Hamzadere Barajı, Tarıma Dayalı İhtisas OSB ve Ergene Havzası Koruma Eylem Planı gibi tarım sektörünü etkileyecek ve bu sektöre olumlu katkılar sunacak yeniliklerin bölgeye en büyük dönüşümü getirebileceğini düşünüyor.

Gümrük Birliği ve Asyaport gibi ticareti kolaylaştıracak değişikliklerin en büyük dönüşüm olduğunu düşünenlerin oranı ise toplamda %17 kadardır.

Hamzaderelilere sorduk:

- Sizce bu fırsatlardan hangisi buraya en büyük dönüşümü getirebilir? (Sizi en çok hangisi heyecanlandırıyor?)

Hamzaderelilere göre AB üyeliği politik açıdan mantıklı olsa da ekonomi göz önünde bulundurulduğunda temkinli olmak gerekiyor

Çalıştaya katılanlar AB üyeliğine sıcak bakıyor.

Keşan'da yaptığımız çalıştayda AB'ye giriş süreci ile ilgili fikirlerini sorduğumuz katılımcıların %71'i üyelik konusunda olumlu düşündüklerini belirttiler. AB üyeliğine sıcak bakmayanlar ise katılımcıların %29'unu oluşturuyor.

Avrupa Birliği üyeliğine sıcak bakmanın en büyük nedeni AB'nin demokrasi topluluğu olduğu düşünülmesidir.

Çalıştaya katılanların %49'u AB üyeliğine sıcak bakıyor çünkü AB üyesi ülkelerin demokrasi çerçevesinde yaşadıklarını düşünüyor. Bunun yanında AB'ye ticaret ve turizmi canlandırmak için girmek isteyenler de var. Katılımcıların %29'u AB'ye üye olması durumunda Türkiye vatandaşlarının vize kullanmasına gerek kalmayacağını Avrupa ve Türkiye arasındaki sınırların daha da silikleşeceğini düşündüğü için üyeliğe evet diyor. %22'lik bir kesim ise AB üyeliğinin üye ekonomileri kalkındırdığı ve barışı koruduğu düşüncesi ile AB üyeliğine sıcak bakıyor.

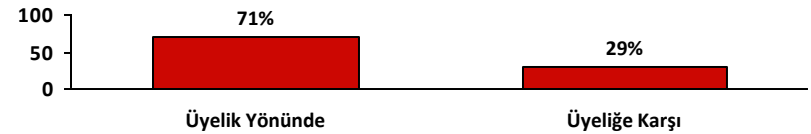
Avrupa Birliği üyeliğine sıcak bakmayanların yarıya yakınının en büyük argümanı AB üyesi ülkelerin ekonomik durumudur.

AB ülkelerindeki krizi takiben ülke ekonomisine zarar vereceğini düşünen %37'lik bir kısım AB üyeliğini desteklemiyor. Bunun yanı sıra yetkilerini fazla bulanların oranı %24 iken üye ülkelerin kültürlerinin göz ardı edildiğini düşünenler %20'yi oluşturuyor.

Türkiye genelinde AB üyeliğine bakış açısı sorulduğunda ise katılımcıların %53'ü AB üyeliğine olumlu baktıklarını belirtiyorlar. Olumlu düşüncülerinin çoğunluk tarafından öne sürülen sebebi ise AB'nin demokrasi toplumu olmasından geçiyor.

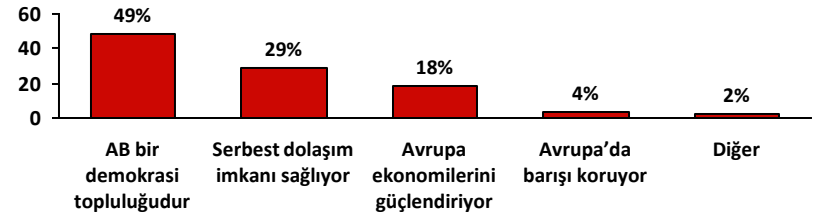
Hamzaderelilere sorduk:

- Türkiye'nin Avrupa Birliğine üye olması konusunda bir referandum (halk oylaması) yapılırsa siz ne yönde oy kullanırsınız?

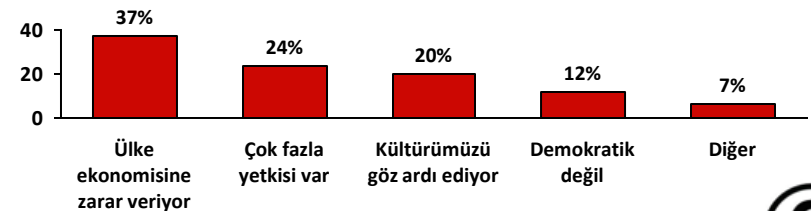
Hamzaderelilere sorduk:

- Üye olmalı dediyse, AB üyeliği neden iyi?

Hamzaderelilere sorduk:

- Üye olmamalı dediyse, AB üyeliği neden kötü?

Hamzadere bölgesinin yarınını planlayabilmek için ona daha yakından bakmak gerek.

Hamzadere bölgesinde mevcut durum ve temel eğilimler göz önüne alındığında, bölgenin nüfus ve ekonomi alanlarında ülke genelindeki paylarının giderek azaldığı, bölge içerisinde gelişmişlik farklılıklarının olduğu görülüyor.

Bölge halkı orta derecede mutluysen, Hamzadere Bölgesinin ekonomik ve sosyal yönden gelişmişliğinin daha da arttırılabileceğini, bu alanlarda potansiyelin olduğunu düşünüyor. Ancak potansiyelin sağlanması için mevcut eğilimlerin yeterli olmayacağı ve çeşitli müdahalelerin yapılması gerektiği anlaşıyor. Söz konusu müdahalelerin gerçekleştirirken bölgedeki mevcut durum ve potansiyelin iyi araştırılması ve ihtiyaçların doğru tespit edilmesi gerekiyor.

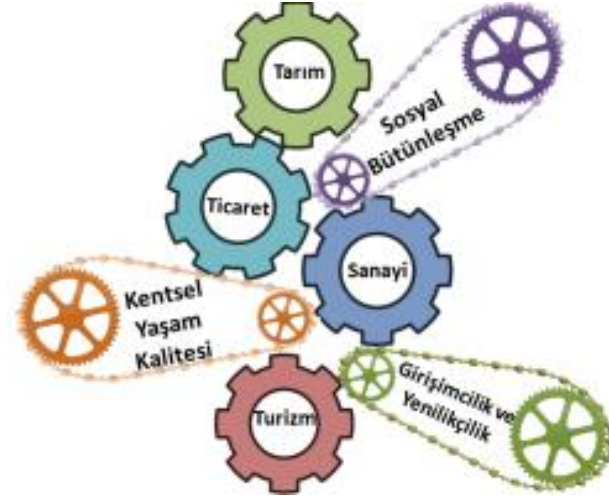
Boyle bir tespitin yapılabilmesi için bölgedeki gelişme eksenlerinin birbirleriyle etkileşimleri de göz önüne alınarak ayrı ayrı değerlendirilmesi ve analiz edilmesi fayda sağlayacak gibi görünüyor.

Tarım

İlk olarak Hamzadere halkının birçoğunun gelir kaynağı olan tarım sektörünün değerlendirmek gerekli. Sektör, temel geçim kaynakları arasında yer almanın yanı sıra son yıllarda artan nüfus nedeniyle oluşan ve tarım ürünlerinin fiyatlarındaki yükseliş nedeniyle daha da stratejik bir konuma geldi. Ayrıca tarım ve gıda ürünleri temel ihtiyaçları karşıladığından kalkınmanın sürecinin önemli ve temel unsurlardan biri. Bu nedenle Hamzadere bölgesinde tarım gelişme eksenindeki mevcut durum ve eğilimleri detaylı biçimde incelemek gerekir.

Türkiye’de ve dünyada nüfus sürekli artıyor. Ekilebilir alan ise dünyada değişmezken, Türkiye’de azalıyor.

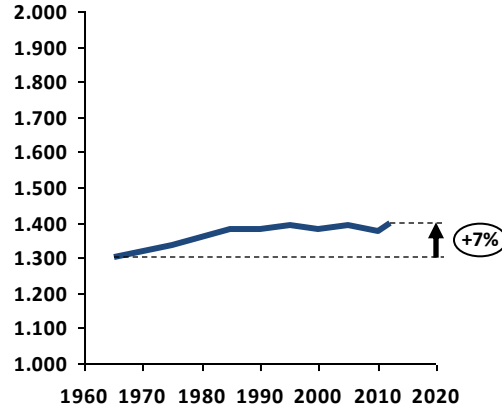
Dünyada ve Türkiye’de ekilebilir alan miktarı nüfus artışını karşılayamıyor.

Son yarım asırda, dünyada ve Türkiye’de ekilebilir tarım alanı fazla değişmezken nüfus istikrarlı biçimde artıyor. Bu durum, özellikle son yıllarda tarım ve gıda fiyatlarında küresel bir artış görülmesine neden oldu. Tarım önceki dönemlerde geleneksel üretime dayalı bir sektörken giderek üzerine politikalar geliştirilen stratejik bir sektör haline geldi. Bu nedenle sektörde özellikle verimli ve yüksek katma değerli üretim gibi kavramlara eskisine göre daha fazla yer veriliyor.

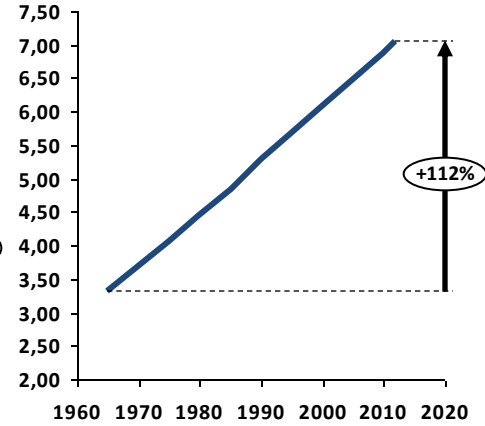
Ayrıca Avrupa Birliği başta olmak üzere birçok ülkenin sağlıklı yaşam konusunda giderek daha hassas hale gelmesi ve tüketicilerin gelir düzeyine bağlı olarak artan organik ve ekolojik ürünlerini tercihi, tarım sektöründe rekabet gücü yüksek ülkelerin iyi tarım ve organik üretime yönelmelerine sebep oldu

Bu kapsamda gerek ülkemizde, gerekse yurtdışında yaşayan insanların besin ihtiyaçlarının karşılanmasında tarım sektöründeki gelişmelere ayak uydurmak gerekiyor.

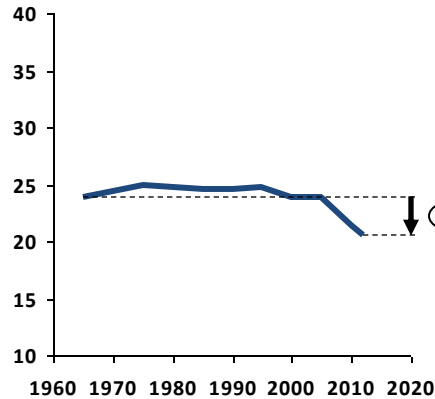
**Dünya Ekilebilir Alan
(milyon hektar) 1960-2012**

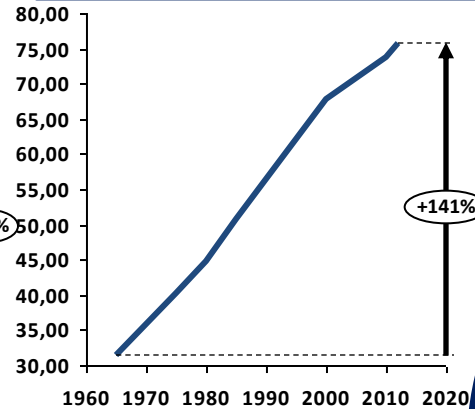
**Dünya Nüfusu
(milyar kişi) 1960-2012**

**Türkiye Ekilebilir Alan
(milyon hektar) 1960-2012**

**Türkiye Nüfusu
(milyon kişi) 1960-2012**

Kaynak: FAO

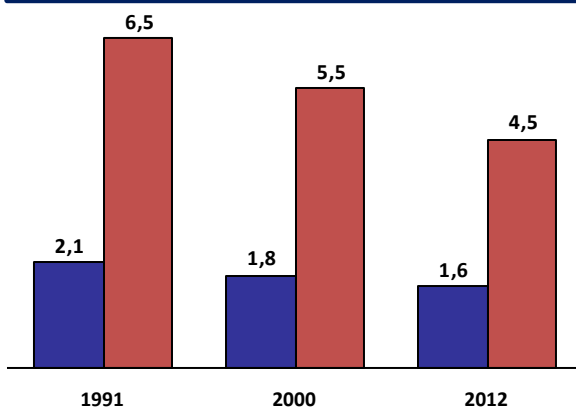
Tarımın ekonomideki önemi giderek artıyor.

Son 30 yılda Hamzadere'nin nüfus ve tarımsal üretimdeki payları giderek düşüyor.

Türkiye'de her bin kişiden kaçının Hamzadere'de yaşadığına ve tarım ürünlerinde her bin ton içinde ne kadarının Hamzadere'de üretildiğine baktığımızda, bölgenin Türkiye büyümesini yakalayamadığını ve paylarının giderek azaldığını görüyoruz.

Hamzadere bölgesinin tarımdaki payının, nüfustaki payına göre daha hızlı biçimde azalmakta olması dikkat çekicidir. Bu durum Hamzadere'de tarım sektörünün, ülke genelindeki payının nüfusa kıyasla daha hızlı gerilemekte olduğunu göstermektedir. Söz konusu hızlı artış bölgedeki gelir seviyesinin ülke geneline kıyasla azalmasına neden olmaktadır. Bu durum, tarımın bölgedeki birçok kişi için temel geçim kaynağı olduğu göz önüne alındığında bölgedeki refah seviyesine olumsuz etkilerde bulunmaktadır.

Hamzadere Nüfus ve Tarımının Ülke Genelindeki Payı

■ Nüfustan Aldığı Payı
■ Tarımdaki Payı

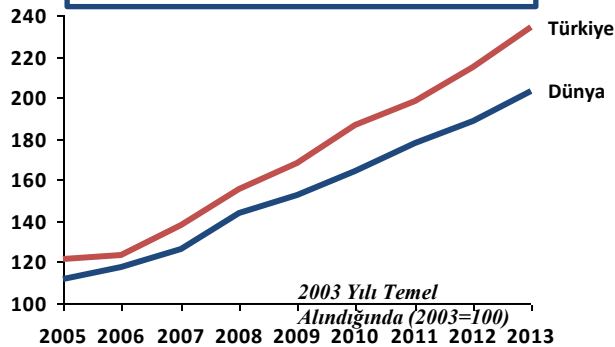
Kaynak: TÜİK

Azalan ekilebilir tarım arazileri ve artan nüfus sonucu, dünyada ve ülkemizde gıda fiyatları yükseliyor.

Gıda Fiyatları Endeksi'ne baktığımızda, son 10 yılda gıda fiyatlarında düzenli bir artma eğilimi görüyoruz. Bu artış gıda ve tarım ürünlerinin ekonomideki ağırlığının giderek arttığını gösteriyor.

Tarımsal üretime dayalı gıda sektörünün ekonomik önemi hiç olmadığı kadar yüksek hale geliyor. Kalkınmanın ve gelişmişliğin göstergesi önceki iki yüzyılda sanayi ürünleri üretebilme becerisiyen artık verimli tarım arazilerine sahip olmak ve modern tarımsal işleme tesislerinde üretim yapmak da büyük önem kazandı.

Türkiye'de ve dünyada Gıda Fiyatları Endeksi (2004-2014)

Kaynak: FAO, TÜİK, Nüfus ve Bitkisel Üretim İstatistikleri

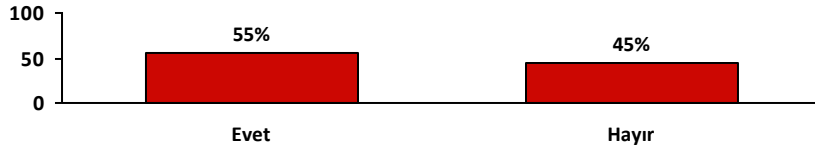
Tarım sektörünün, Hamzadere için oldukça önemli olduğu görülüyor.

Ancak bölge belirli ürünlere sıkışmış vaziyette ve potansiyelini değerlendiremiyor.

Tarımsal faaliyetlerin Hamzadereliler için önemli bir gelir kaynağı olduğu görülüyor. Çalışmaya katılanların yarısından fazlası tarımdan bir gelir elde ediyor. Bu durum, tarımın bölge ekonomisinde önemli bir yeri olduğunu gösteriyor.

Hamzaderelilere sorduk:

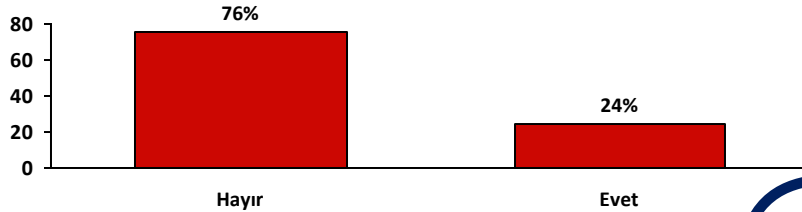
-Tarımdan herhangi bir gelir elde ediyor musunuz?

Hamzadere, bölgenin tarım potansiyelinin daha yüksek olduğunu düşünüyor. Çalışmaya katılanların %76'sı bölgenin tarımda daha fazla potansiyeil olduğunu düşünüyor. Bu durum, tarımsal gelir kaynağının önemli bir yer tuttuğu Hamzadere bölgesindeki refah düzeyinin artırılmasında tarım sektöründeki politikaların etkili biçimde kullanılabileceğini gösteriyor.

Hamzaderelilere sorduk:

-Sizce, bölgeniz tarım potansiyelini kullanıyor mu?

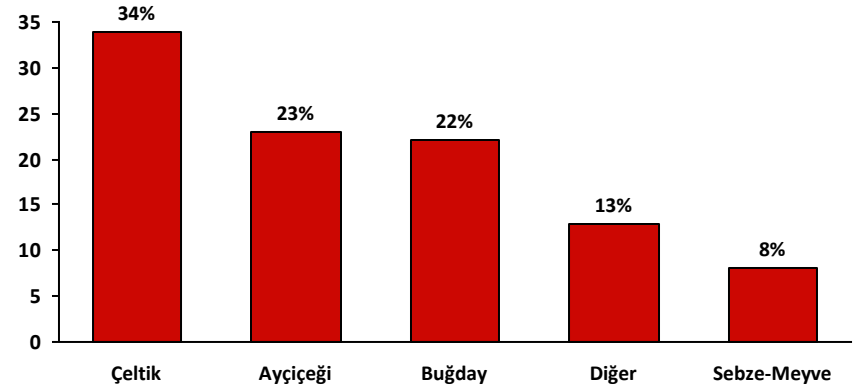

Hamzadere Bölgesi'ndeki tarımsal üretim, üç temel ürüne dayalıdır. Çalışmaya katılan Hamzaderelilerin %79'u asıl gelirlerini ayçiçeği, buğday veya çeltikten elde ettiklerini belirtti.

Katılımcıların sadece beşte birinin bu üç ürün dışında üretim yaptıklarını belirtmesi, bize Hamzadere Bölgesi'nin tarımsal üretim çeşitliliğinin az olduğunu gösteriyor. Çalıştay katılımcıları arasında tarımdan gelir elde edenlerin üçte biri en çok geliri çeltikten elde ederken bu ürünü ayçiçeği ve buğday takip ediyor.

Hamzaderelilere sorduk:

- Geliriniz asıl olarak hangi ürünün üretiminden kaynaklanıyor?

Hamzadere'deki tarımsal ticaret hacmi artmaktadır.

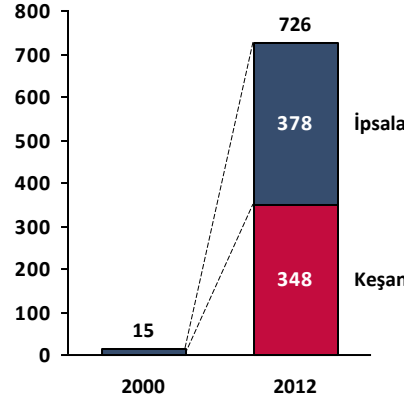
Hamzadere'de tarımsal üretim değişmezken, ticaret hacmi artmaktadır.

Bu durum bölgenin önemli tarım ürünleri olan ayçiçeği, çeltik ve buğdayın fiyatlarının yükselme eğiliminde olmasından kaynaklanıyor.

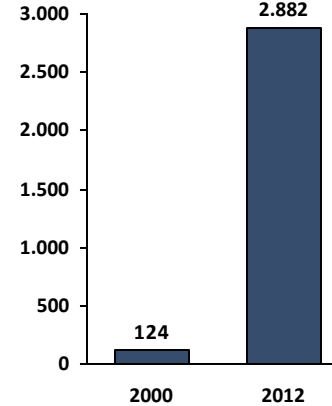
Önemli ticaret ve tarım merkezlerine benzer uzaklığa sahip Bandırma ve benzer demografik eğilime sahip Söke; Hamzadere ile kıyaslamak için uygun kriterlere sahiptir. Keşan ve İpsala Ticaret Borsalarının işlem hacminin artışı Bandırma Ticaret Borsası'ninkinden iki katından fazla, Söke Ticaret Borsası'nınkinin ise altı katı kadardır.

İşlem Hacmi (Milyon TL)
Türkiye'deki her 10.000 TL'lik işlemin ne kadarı bu borsada yapılıyor?

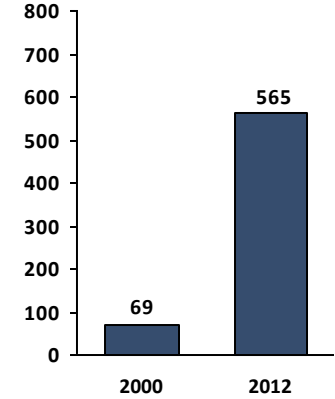
Keşan ve İpsala Ticaret Borsaları

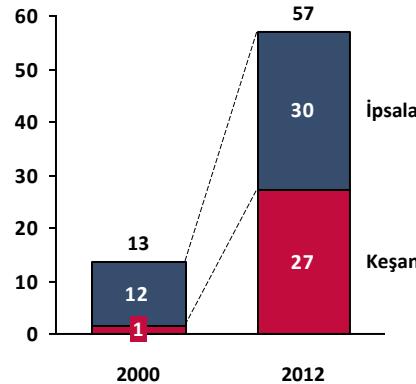
Bandırma Ticaret Borsası

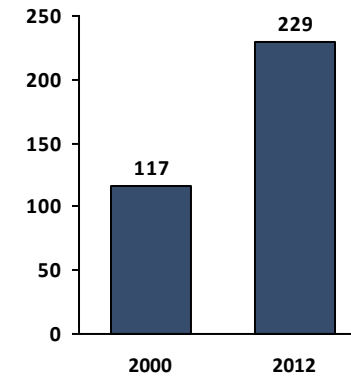
Söke Ticaret Borsası

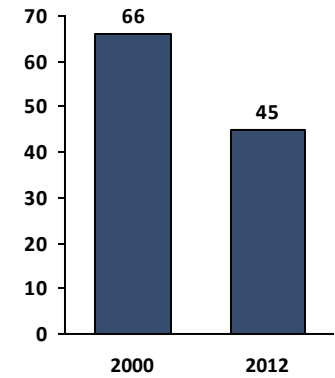
Keşan ve İpsala Ticaret Borsaları

Bandırma Ticaret Borsası

Söke Ticaret Borsası

Kaynak: Keşan, İpsala, Söke ve Bandırma Ticaret Borsaları

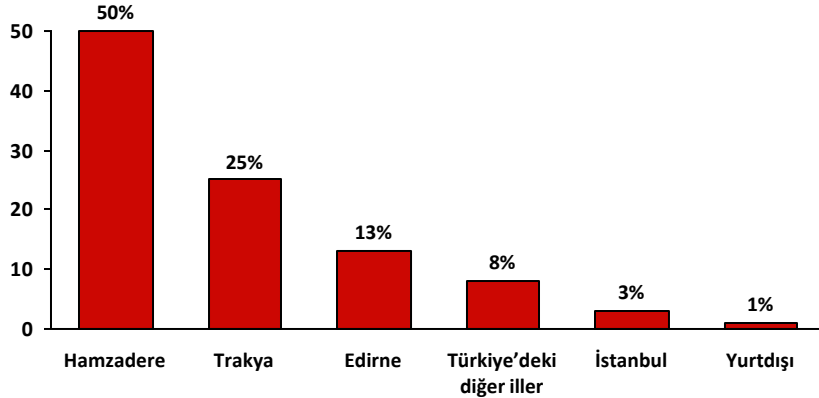
Bölge tarım sektöründe uzak pazarlara ulaşamıyor ve geleneksel yöntemler kullanıyor.

Tarım sektöründe ticaret bölge içinde kalıyor. Katılımcıların %75'i tarım ürünleri satışını Trakya Bölgesi içinde yapıyor. Yurtdışına yapılan tarım ürünleri satışının %1 seviyesinde kalması, ihracatın düşük olduğu yönündeki bulgularımızı destekliyor.

Ayrıca bölgenin Türkiye'nin diğer illeri ile ticari ilişkilerinin zayıf olduğu da verilen cevaplardan çıkarılabilecek bir diğer önemli bulgudur. Hamzadere aynı ürünleri üreterek, aynı coğrafya içinde satıyor. Bu durum, bölgenin hemen yanı başında bulunan İstanbul, Bursa ve Kocaeli gibi illerdeki pazarları değerlendirememesine neden olmaktadır. Bu nedenle tarımsal ürünlerden elde edilen gelir düşük düzeyde kalmaktadır.

Hamzaderelilere sorduk:

-Tarım satışınızı ağırlıklı olarak nereye yapıyorsunuz?

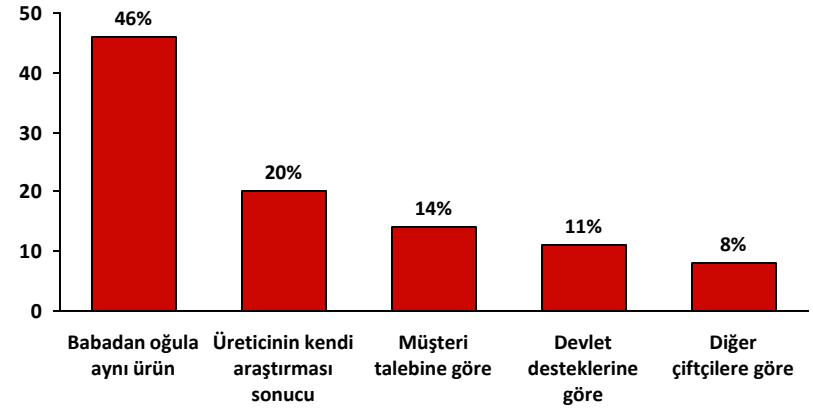
Hamzadereliler tarımda geleneksel yöntemlerden vazgeçmiyor.

Çalıştay davetlilerinden gelirini tarımdan elde eden kesimin yarısına yakını, geleneksel yöntemler kullanarak ürünlerini seçiyorlar. Katılımcıların beşte biri ise kendi araştırmaları neticesinde ne üretilmeye karar veriyor.

Uzunköprü'de ise kendi araştırması sonucu ne üreteceğine karar verenlerin oranı %5 olarak tespit edilmişti. Bu durum, bölgede yenilikçilik ruhunun ve bilgi temelli üretimin çevre ilçelere göre daha iyi durumda olduğunu gösteriyor. Ancak yine de geliştirilmesi gereken alanlar var.

Hamzaderelilere sorduk:

- İlçenizde hangi ürünün üretilmeye nasıl karar veriyorsunuz?

Bölgede bitkisel üretimden elde edilen gelir, belli ürünlerde yoğunlaşmaktadır.

İl tarımında çeltik, buğday, yağlık ayçiçeği ve silajlık mısır öne çıkmaktadır.

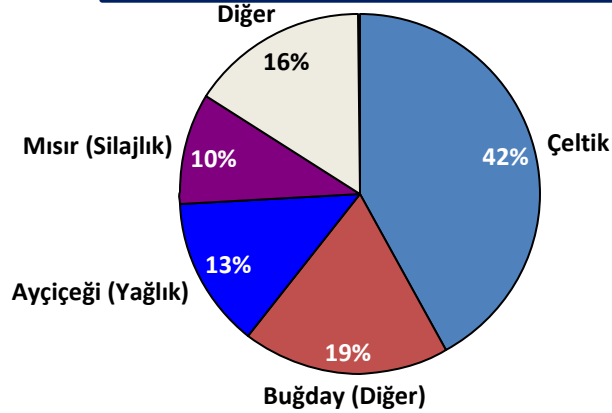
Hamzadere bölgesi özellikle çeltikte Edirne üretiminin %56'sını yaparak dikkat çekmektedir.

Buğday, yağlık ayçiçeği ve bir yem bitkisi olan silajlık mısırdaki da Edirne'deki üretimin yaklaşık üçte biri Hamzadere'de gerçekleşmektedir. Bölge bu ürünlerin üretiminde öncü konumdadır.

Ancak bölgedeki tarımsal üretim değerinin %84'ünün 4 üründen elde ediliyor olması, bölgede tarım sektörünün, bu ürünlerin talebinde yaşanabilecek olası krizlerden kötü etkilenebileceğinin göstergesidir. Türkiye genelinde ilk 4 ürünün payı ise sadece %31'dir. Ayrıca sofralık domates gibi katma değeri tahıl ürünlerine göre daha fazla olan bir ürünün, Türkiye tarımsal üretim deseninde öne çıkması son derece anlamlıdır.

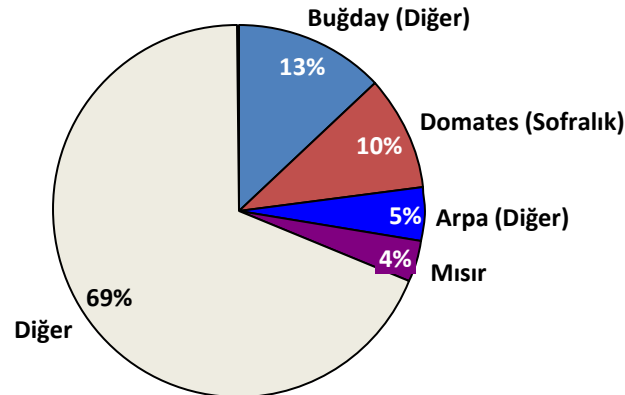
Bu nedenle bölgedeki tarımsal ürün çeşitliliğinin artırılması ve alternatif ürünlerin payının geliştirilmesi önemlidir.

Hamzadere'nin Bitkisel Üretim Deseni

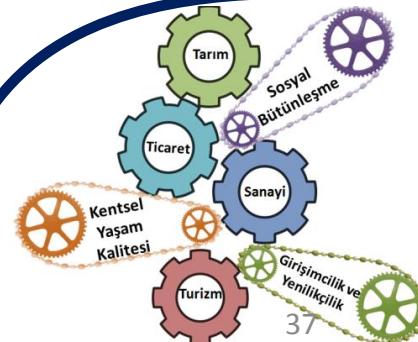

Kaynak: TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri (2013), TEPAV Hesaplamaları

Türkiye'nin Bitkisel Üretim Deseni

Kaynak: TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri (2013)

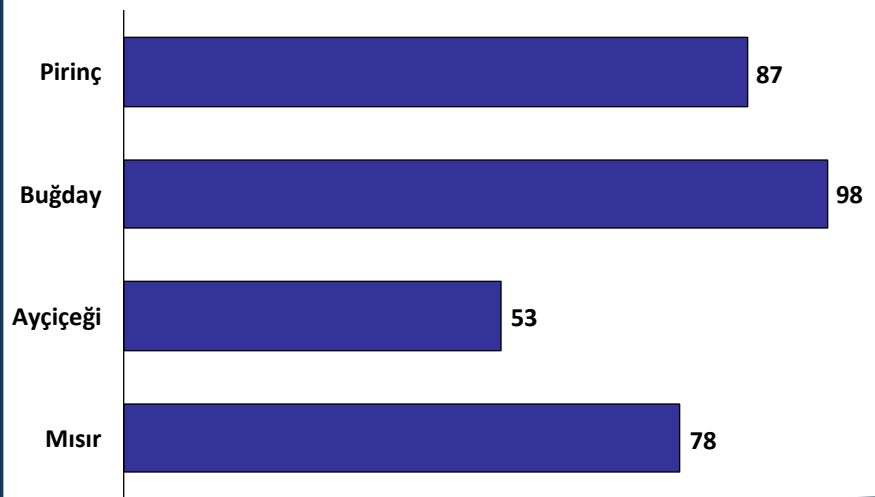
Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Hamzadere'nin en fazla üretim değerine sahip olduğu ürünlerden özellikle ayçiçeği yurtiçi pazar için stratejik konumda gözükmektedir.

Hamzadere bölgesinde yüksek üretim değerine sahip bitkisel ürünlerin hiçbirinde ülke genelindeki üretim, tüketimi karşılayamamaktadır.

Hamzadere bitkisel ürün deseninde öne çıkan ürünlerden ayçiçeğinin yeterlilik derecesinin %53 civarında olması, ülke ayçiçeği üretiminin, bu ürünün tüketiminin yaklaşık yarısını karşılayabildiğini göstermektedir.

Bölgede Öne Çıkan Ürünlerde Ülke Geneli Yeterlilik Dereceleri (%)

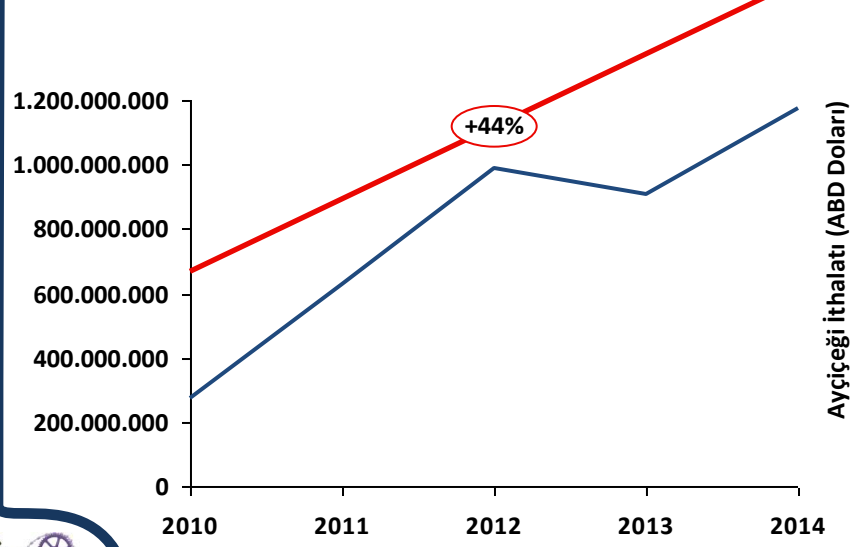

Kaynak: TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri (2013), TEPAV Hesaplamaları

Ülke genelinde ayçiçeği ithalatı son yıllarda artış göstermektedir.

Bu ürünlerdeki ithalatın son 5 yıldaki eğilimi incelendiğinde, yıllık ortalama %44'lük artış olması dikkat çekmektedir. Bu durum ayçiçeğinin giderek daha stratejik bir konuma gelen ve ülke ekonomisi için son derece önemli bir ürün olduğunun göstergesidir.

Türkiye Ayçiçeği İthalatının Gelişimi

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri

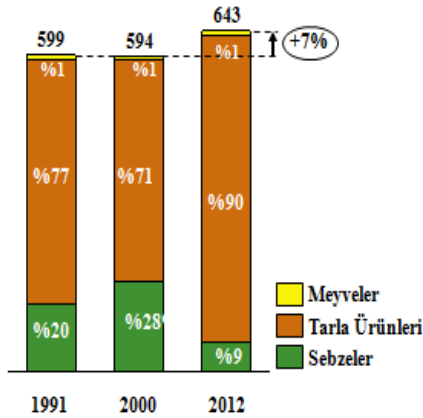

Hamzadere için sürdürülebilir tarım stratejilerinin geliştirilmesi gerekiyor.

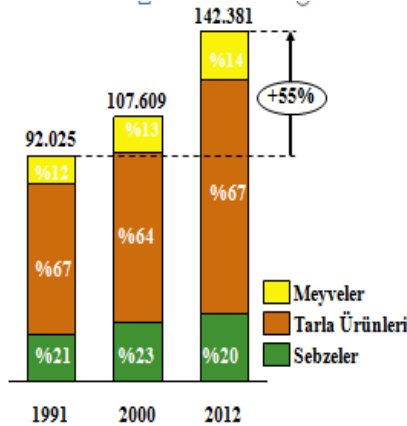
Son 20 yılda Hamzadere’de kapsamlı bir tarımsal dönüşüm görülmüyor.

Aynı dönemde Türkiye’de de büyük bir dönüşüm olmasa da üretim miktarının oldukça artmış olduğu görülüyor. Hamzadere’nin tarımsal üretiminde, tarla ürünlerinin payı sürekli artması, bölgedeki ürün çeşitliliğinin sınırlı ve tarımsal üretimin tarla ürünlerine bağımlı halde olduğunu gösteriyor. Söz konusu bağımlı olma durumu, bölge ekonomisinin belli ürünlerin talebindeki dalgalanmalardan çabuk etkilenen, kırılgan bir yapıda olmasına neden olmaktadır.

Hamzadere Bitkisel Üretim Değerleri (Bin ton)

Türkiye Bitkisel Üretim Değerleri (Bin ton)

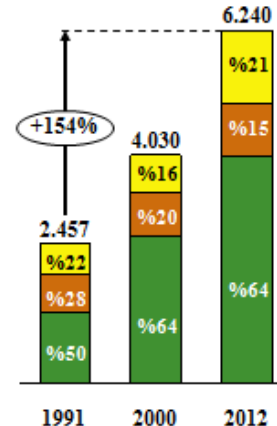

Diğer tarım merkezleri ile karşılaştırıldığında, Hamzadere Bölgesi’ndeki ürün çeşitliliğinin kısıtlı olduğu göze çarpıyor.

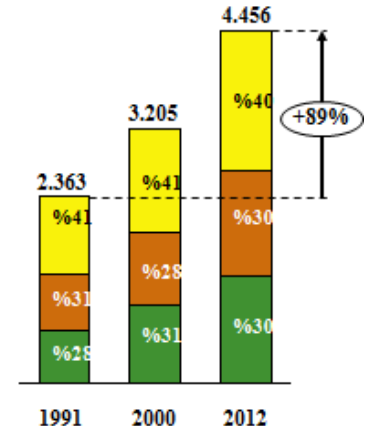
Türkiye’de tarımsal ürün çeşitliliği ve verimlilikte öne çıkan illerden Antalya ve Manisa’yı Hamzadere ile kıyasladığımızda bu iki ilde bitkisel üretim değerlerindeki hızlı artış göze çarpıyor.

Ayrıca söz konusu iki ilin, katma değeri daha yüksek olan sebze ve meyvelerdeki paylarını da hızla arttırdıkları görülüyor. Bu durum, söz konusu illerin tarla ürünlerinin dışına çıkarak yeni ürün ve ürünlere adapte olabildiğini gösteriyor.

Antalya Bitkisel Üretim Değerleri (Bin Ton)

Manisa Bitkisel Üretim Değerleri (Bin Ton)

Bölgenin, sebze ve meyve üretiminin payı Edirne geneline benzer şekilde düşük seviyededir.

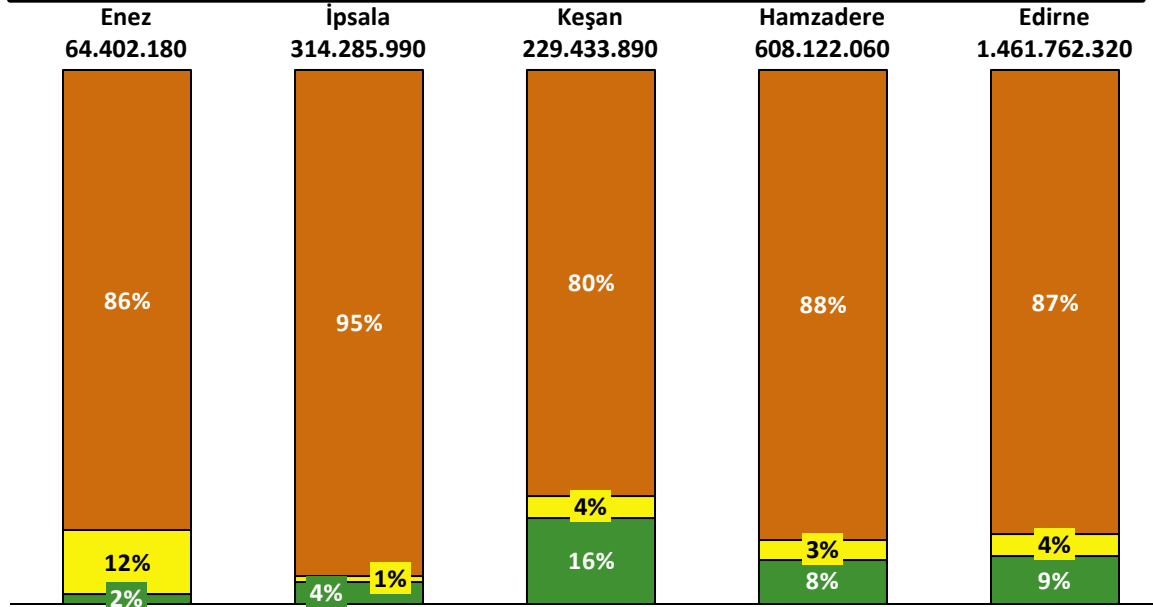
Hamzadere bölgesi bitkisel ürünler hasılatının büyük kısmını tarla ürünlerinden elde ediyor.

Bölgenin yıllık bitkisel ürünler üretimi 600 milyon TL'nin üzerinde görülürken bu üretimin yaklaşık yarısını İpsala ilçesi, yaklaşık %40'ını ise İpsala ilçesi karşıladığı anlaşıyor.

Bölgenin nüfus yönünden en küçük ilçesi Enez'in ise tarım üretimindeki payı oldukça sınırlı düzeyde görülüyor.

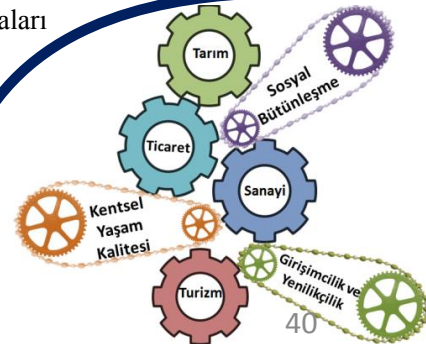
İl genelindeki gibi Hamzadere bölgesinde de tarla ürünlerinde yoğunlaşma bulunuyor. Ancak bu yoğunlaşma bölgede oldukça yüksek düzeydeyken Keşan'ın sebze ürünlerinde, Enez'in ise meyve üretiminde payının yüksek olduğu dikkat çekiyor.

Bitkisel Üretim Değerleri (Milyon TL) ve Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2013

Kaynak: TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri (2013), TEPAV Hesaplamaları

■ Tarla Ürünleri ■ Meyveler ■ Sebzeler

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Hamzadere Barajı sayesinde bölge sulanabilir tarım arazilerine kavuşacak ve baraj, bölgenin kalkınmasına fayda sağlayacak.

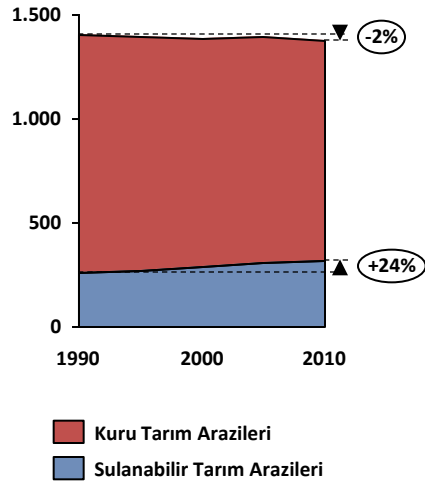
Ürün çeşitliliği ve verimlilik açısından, sulanabilir tarım arazilerinin önemi büyüktür.

Yapılan sulama kanalları, barajlar, yer altı su kaynaklarından faydalanma gibi çeşitli yöntemler sayesinde, tarım arazileri daha verimli hale gelirler.

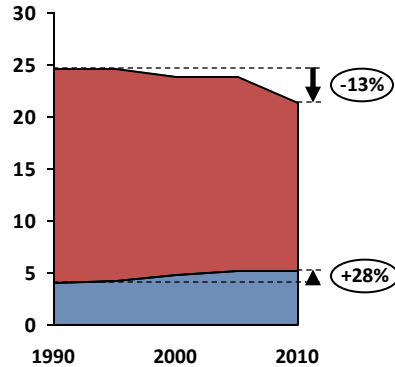
Son 20 yılda, Türkiye ve dünyadaki sulanabilir tarım arazilerinin oranları aşağıda görülebilir.

Türkiye’de ekilebilir tarım arazilerinin payı daha hızlı bir düşüş gösterirken, sulanabilir tarım arazileri hem dünyada hem de Türkiye’de hemen hemen aynı oranlarda artmaktadır.

Dünya Ekilebilir Tarım Arazileri (milyon hektar)

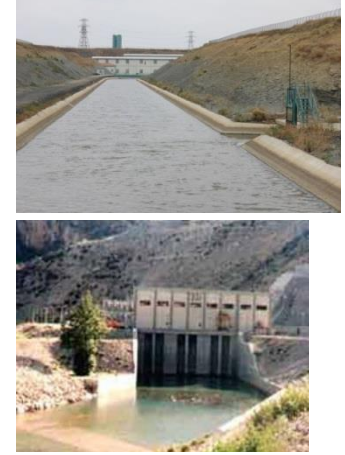
Türkiye Ekilebilir Tarım Arazileri (milyon hektar)

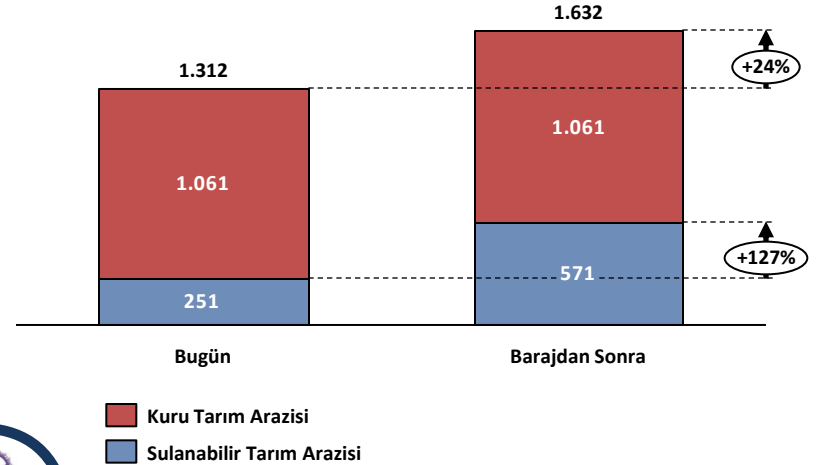
Hamzadere Barajı Sulama Projesi, Hamzadere Bölgesi’nde sulanabilir arazilerin payını artırmak için uygulanan bir projedir.

2015 yılında tamamlanması planlanan proje ile bölgede toplam ekilebilir tarım arazileri %24 artarken sulanabilir araziler %127 artması öngörülüyor. Bu durum sonucu verimlilikte artış ve ürün yelpazesinde çeşitlilik sağlanması bekleniyor.

Hamzadere Barajı

Hamzadere Bölgesi Ekilebilir Tarım Arazileri (Bin dönüm)

Hamzadere Barajı'ndan elde edilecek yeni sulu tarım arazileri nasıl değerlendirilecek?

Mevcut durumla mı devam edeceğiz? Yeni ürünler mi deneyeceğiz?

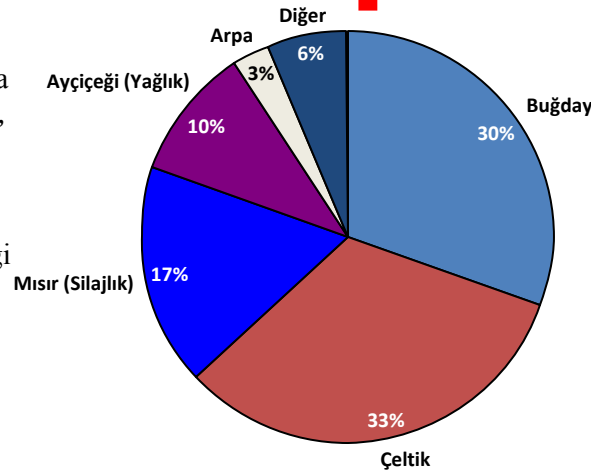
Hamzadere Barajı Sulama Projesi

sonrasında elde edilmesi beklenen 320 bin dönümlük yeni sulanabilir arazi bölgedeki üretim desenini değiştirmek için yeni bir fırsat sunabilir.

Yeni sulanabilir araziler, Hamzadere'de mevcut durumda az miktarda da olsa üretilen katma değeri yüksek tarımsal ürünlerin paylarını arttırmak yönünde kullanılabilir. Bu durum için hazırlanan bir projeksiyonda yeni sulanabilir arazilerde bamyas, domates, marul, soğan ve sarımsak gibi ürünlerin mevcut verim değerleri korunarak üretimdeki payının artırılması halinde 770 milyon civarında bir ek ciro sağlanabileceği hesaplanmıştır.

Söz konusu projeksiyonun yeni sulanabilir arazilerdeki toprak yapısı ve diğer zirai özellikler göz önüne alınarak detaylandırılması için bölgede teknik incelemeler yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Böyle bir dönüşümün kısa vadede sağlanmasını beklemek elbette doğru olmaz. Zira üreticinin ürün desenini değiştirmesi neredeyse tüm yaşam akışını değiştirmesi anlamına gelmektedir. Ancak bu dönüşümün altyapısının oluşturulmasına ve gerekli yatırımların yapılmasına bugünden başlamak gerekmektedir.

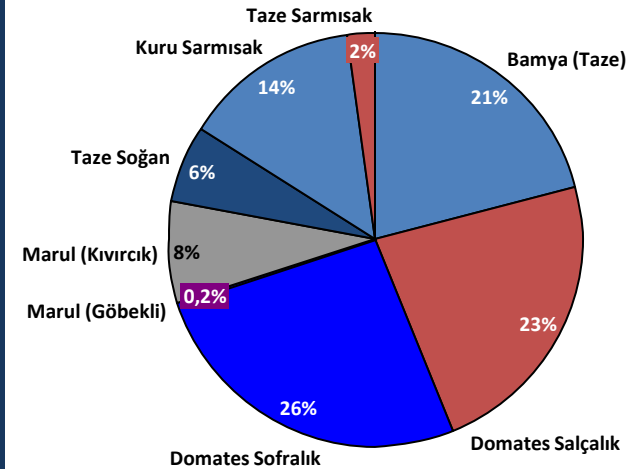
Mevcut ürünlerle devam edersek

Olası ciro: 152.858.146 TL

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri, TEPAV Hesaplamaları

Hamzadere'de halihazırda üretilen ürünlerin payını artırırsak

Olası ek ciro: 770.356.285 TL

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri, TEPAV Hesaplamaları

Hamzadere'nin tarım sektöründeki gelişmelere ayak uydurması gerekiyor.

Hamzadere'deki tarımsal üretimin en önemli sorununun girdi maliyetlerinin yüksekliği olduğu görülüyor.

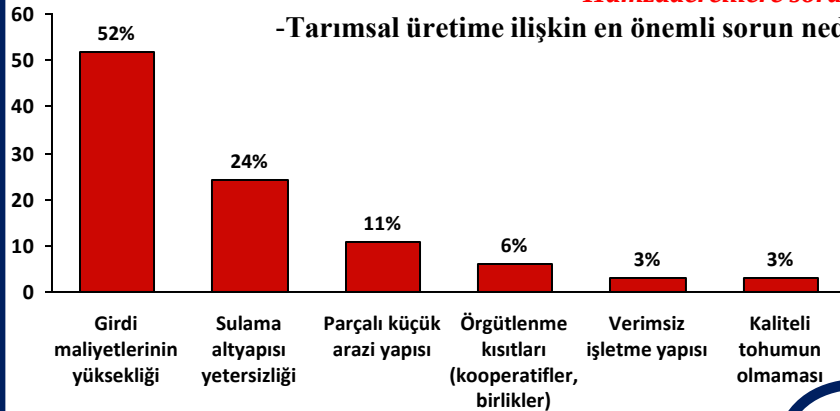
Çalışmaya katılanlara Hamzadere'nin tarımsal üretime ilişkin en önemli sorununun ne olduğunu sorduğumuzda, katılımcıların yarısından fazlası tarımda girdi maliyetlerinin yüksekliği cevabını verdi.

Tarımsal üretimi etkileyen bir diğer ciddi sorun ise sulama altyapısının yetersizliği olarak görülüyor. Proje kapsamında Hamzadere Barajı'nın tamamlanması ve sulama kanallarının faaliyete geçmesi sonucunda, bu iki sorunda kayda değer bir iyileşme öngörülebilir.

Söz konusu soruya Uzunköprü'de yanıt verenlerin %29'u girdi maliyetlerinin yüksekliğini, %24'ü örgütlenme kısıtlarını, %22'si ise parçalı ve küçük arazi yapısını cevabını vermişti. Bu durum, girdi maliyetlerinin yüksekliği ve sulama altyapısının yetersizliği sorunlarının Hamzadere'de Uzunköprü'ye kıyasla daha etkili sorunlar olduğunu göstermektedir.

Hamzaderelilere sorduk:

-Tarımsal üretime ilişkin en önemli sorun nedir?

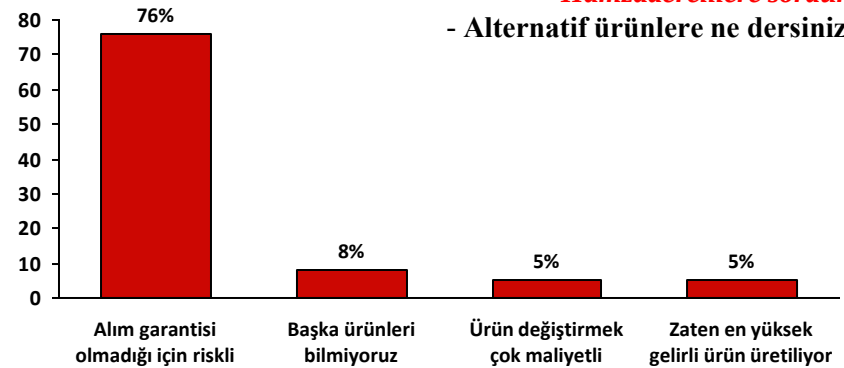
Alternatif ürünlere geçmeye engel teşkil eden en büyük çekince, olası yeni ürünlerde alım garantisinin bulunmamasıdır.

Mevcut üretilen ürünlerde alım garantisinin olması, bölge insanının bu ürünlere yönelmesine sebep oluyor. Öte yandan tarımın gelişmesi, katma değeri yüksek ürünlere geçilebilmesi ve ürün çeşitliliğinin artırılması gerekiyor. Bu nedenle alternatif ürünler üretilmesine ilişkin, tümüyle üreticilerin üzerinde olan riskin paylaştırılması için yeni mekanizmaların kullanılması ihtiyacı doğuyor. Hamzadere'de tarım sektörünün gelişme eksenleri bu çerçevede düşünülmelidir.

Alternatif ürünlere ilişkin soruya Uzunköprü'deki katılımcıların %58'i alım garantisi olmadığı için riskli cevabını vermişti. Söz konusu oran, Hamzaderelilerin Uzunköprü'ye kıyasla alternatif ürünlere geçmede alıcı bulamama riski nedeniyle daha çok endişe ettiklerini göstermektedir.

Hamzaderelilere sorduk:

- Alternatif ürünlere ne dersiniz?

Hamzadereliler tarımda yenilikçi girişimlere sıcak bakmasına rağmen, mevcut üretim yapısında vazgeçmiyor.

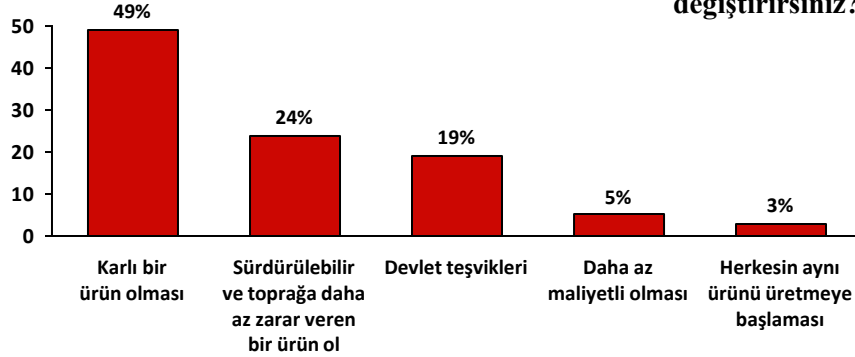
Mevcut ürünlerde alım garantisi olduğu için Hamzadereliler ürettikleri ürünleri satmak konusunda bir sorun yaşamıyor. Hamzaderelilere göre bu alışkanlığın değişebilmesi için, olası yeni ürünlerin karlı olması gerekiyor.

Öte yandan katılımcıların dörtte biri hali hazırda ektiği ürünleri ancak doğa ve toprak dostu ürünlerle ikame edeceğini belirtti.

Bu durum, devlet müdahalesiyle toprak dostu ürünlere pozitif ayrımcılık yapılması durumunda Hamzadere’de bu ürünlere doğru bir yönelim sağlanabileceğini gösteriyor.

Hamzaderelilere sorduk:

- Mevcut ürettiğiniz ürünleri hangi koşullarda değiştirdiniz?

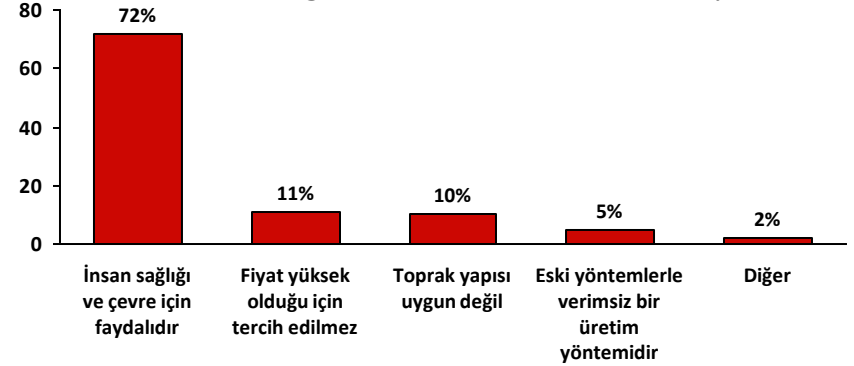

Hamzadereliler organik tarıma insan sağlığı için faydalı olması sebebiyle sıcak bakıyor.

Çalışmaya katılanların %72'si organik tarımı desteklerken, geri kalanlar çeşitli sebeplerden dolayı karşı çıkmaktadır. Girdi maliyetleri nedeniyle organik ürünlerin fiyatlarının yüksek olması, talep edilmeyeceği düşüncesiyle katılımcılar tarafından bu ürünlere şüpheyle yaklaşılması sonucunu ortaya çıkarıyor. Ancak bölgenin İstanbul ve Bursa gibi organik ürünlere talebi yüksek pazarlara yakınlığı, Hamzadere için değerlendirilebilecek önemli bir fırsatı sunmaktadır.

Hamzaderelilere sorduk:

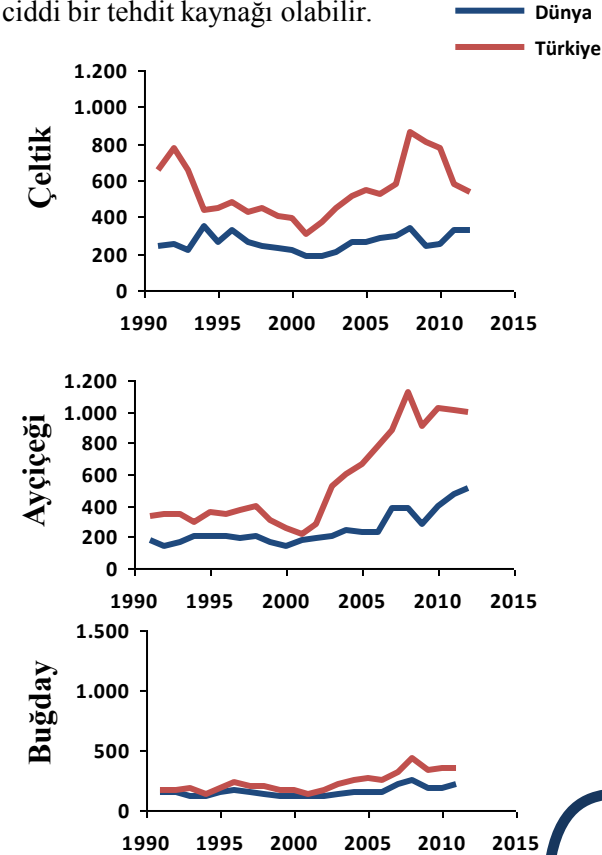
- Organik tarım hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bölge, hali hazırda yoğun olarak üretmediği bazı ürünlere yönelebilir.

Hamzadere'nin ürettiği temel ürünler olan çeltik, ayçiçeği ve buğdayda ihracat ihtimali düşüktür.

Bunun sebebi, grafiklerden görüldüğü üzere dünyada bu ürünlerin Türkiye'ye göre daha ucuz olmasıdır. Hamzadere için bu durum, ciddi bir tehdit kaynağı olabilir.

Kaynak: FAO, TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri

Badem

Bademin dünyadaki fiyatı geçtiğimiz beş yılda, Türkiye fiyatlarının oldukça üzerinde seyretmiştir. Bu durum yüksek bir ihracat potansiyeline işaret ediyor.

Yer fıstığı

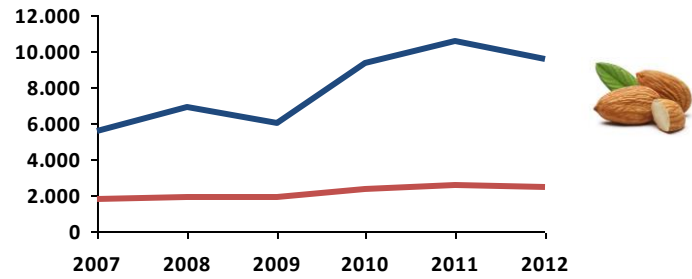
Yer fıstığı dünya fiyatı, yıldan yıla dalgalanmalar gösteriyor ancak buna rağmen geçtiğimiz beş yılda, Türkiye fiyatlarının oldukça üzerinde seyretmiştir. Bu durum yüksek bir ihracat potansiyeline işaret ediyor.

Susam

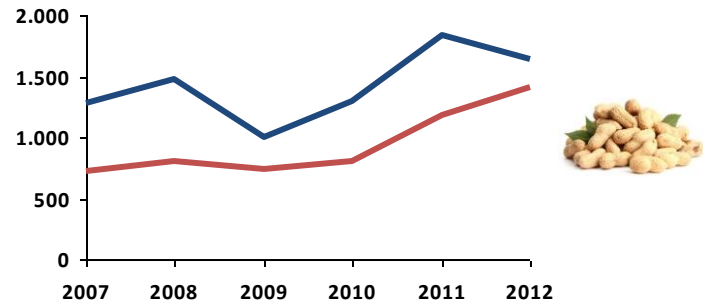
Susamın dünya ve Türkiye fiyatları benzerlik gösteriyor. Bu durumda bile Hamzadere için susamda ihracat potansiyeli bulunmaktadır.

Kaynak: FAO, TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri

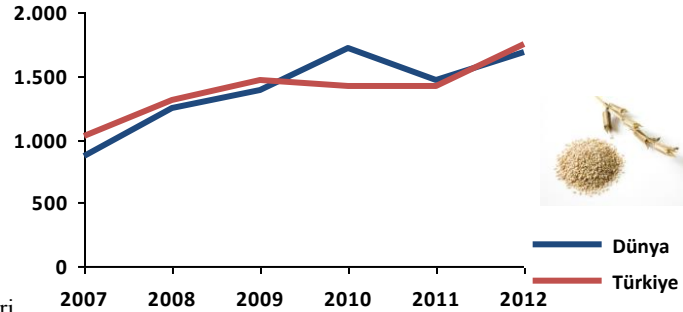
Badem-Dünya ve Türkiye Ortalama Fiyatları (\$/ton)

Yer Fıstığı-Dünya ve Türkiye Ortalama Fiyatları (\$/ton)

Susam-Dünya ve Türkiye Ortalama Fiyatları (\$/ton)

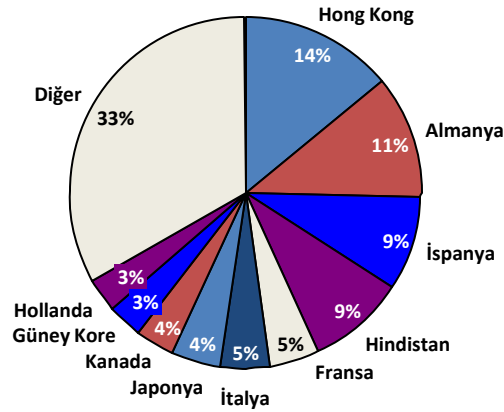
Üretilebilecek alternatif ürünlerde Yunanistan, değerlendirilmesi gereken önemli bir pazardır.

Bölgedeki potansiyel ürünlerdeki küresel piyasaları incelediğimizde başta Yunanistan olmak üzere Avrupa ülkeleri öne çıkıyor.

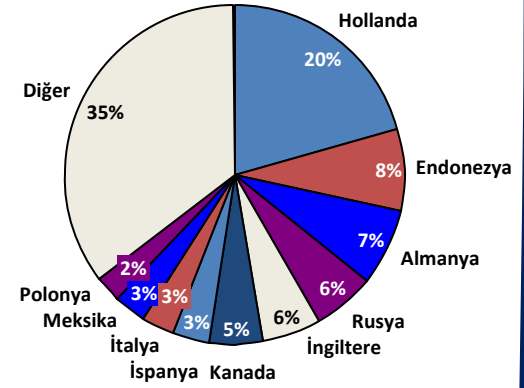
Özellikle badem ihracatında Türkiye'nin son yıllardaki payının artmış olması dikkat çekiyor. Badem ve yer fıstığını en çok ithal eden ülkeler arasında Hamzadere'nin yakın konumda olduğu Avrupa ülkeleri de yer alırken, bölgeye komşu durumdaki Yunanistan'ın susamda 9., yer fıstığında 19. ve bademde 24. büyük ithalatçı konumunda olması önemli bir fırsattır.

Susam, ülkemiz tarafından da özellikle helva üretiminin hammaddesi olarak yoğun biçimde ithal edilmektedir.

Badem İthalatçıları

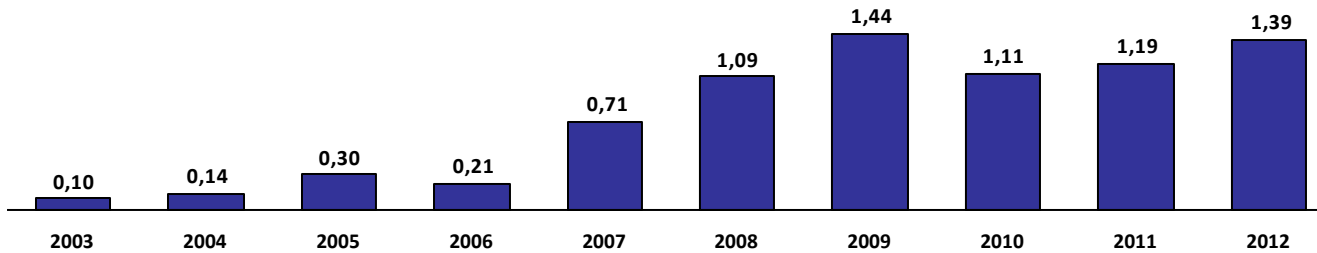

Yer Fıstığı İthalatçıları

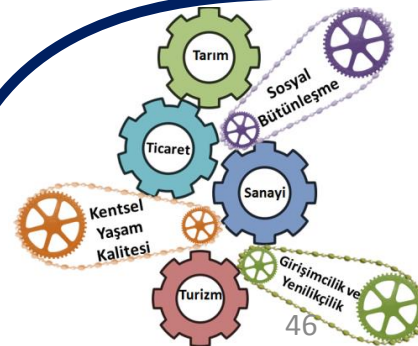

Kaynak: UN Comtrade Veritabanı (2012), TEPAV Hesaplamaları

Türkiye'nin Dünya Badem İhracatındaki Payının Gelişimi (%)

Kaynak: UN Comtrade Veritabanı (2012), TEPAV Hesaplamaları

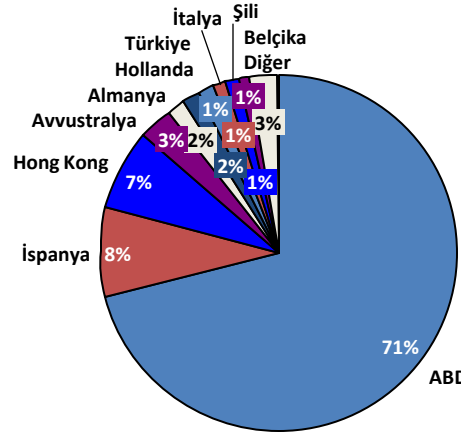
Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Potansiyel ürünlerde farklı kıtalardan rakiplerin bulunduğu görülmektedir.

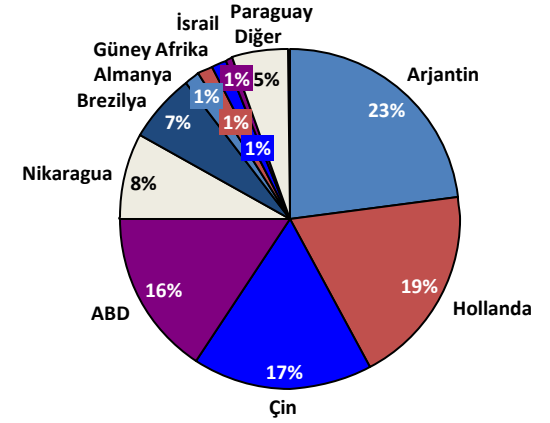
Potansiyel ürünlerde hali hazırda en çok ihracat yapan ülkeleri incelediğimizde birbirine uzak konumda ülkelerin öne çıktığı görülüyor.

2014 yılında Keşan'da 2.375, İpsala'da 150 ve Enez'de 83 ton olmak üzere Hamzadere bölgesinde 2.608 tonluk üretimi olan badem ürününde ülkemiz ilk 10 içerisinde yer alsa da bu ürünün ihracatında aslan payını ABD'nin aldığı görülüyor. Diğer potansiyel rakiplerimizin İspanya, Hong Kong ve Avustralya gibi farklı kıtalardan ülkeler olduğu anlaşıyor. 2014 yılın da İpsala'da 30 ton üretimi yapılan yer fıstığının ihracatında da durum benzer şekildedir. Bu ürünün ihracatında Arjantin ilk sırada yer alırken, bu ülkeyi sırasıyla Hollanda, Çin, ABD, Nikaragua ve Brezilya takip etmektedir. Bu durum, ABD ve İspanya'nın hem badem hem de yer fıstığı ihracatında önemli rakiplerimiz olduğunu göstermektedir. Bu nedenle söz konusu iki ülkenin bu ürünlerdeki üretim yapısı ve değer zinciri iyi analiz edilmeli, buna göre ihracat stratejileri izlenmelidir.

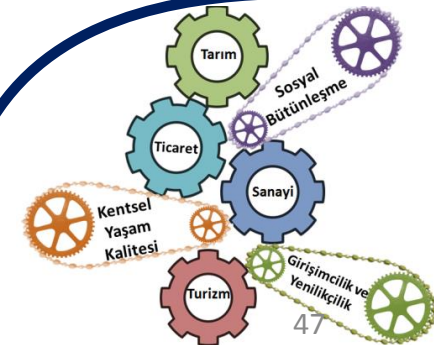
Badem İhracatçıları

Yer Fıstığı İhracatçıları

Kaynak: UN Comtrade Veritabanı (2012), TEPAV Hesaplamaları

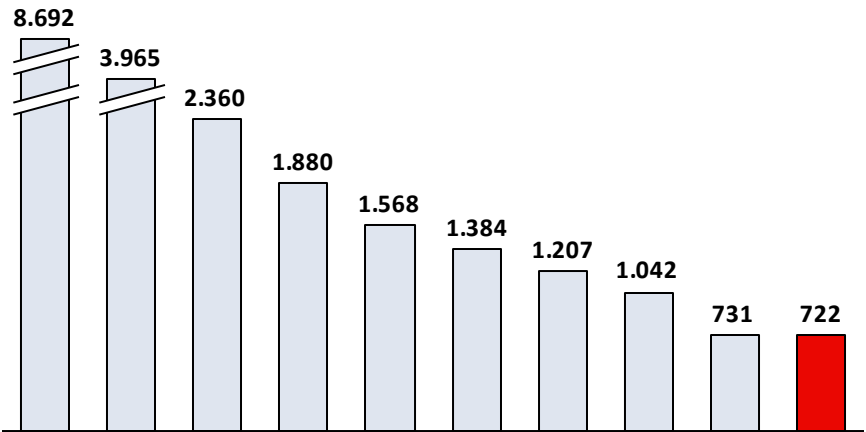
Su ürünleri, Edirne ve Hamzadere için büyük önem taşımaktadır.

Bölge, Saroz Körfezi’ni barındırması nedeniyle su ürünleri gelişiminde önemli bir fırsata sahiptir.

Edirne İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü’nün İl Brifing raporuna göre 2013 yılında ilde üretilen deniz balığı üretiminin tamamı Saroz Körfezi’nde üretilmektedir.

TÜİK 2013 Su Ürünleri İstatistiklerine göre ise Edirne, 721,9 tonluk üretimi ile Türkiye geneli tatlısu balıkçılığının %2,1’ini gerçekleştirmektedir. İl, bu yönüyle ülke genelinde 10. sırada yer almaktadır.

Tatlısu Yetiştiriciliğinde Miktar Yönünden Öne Çıkan İller

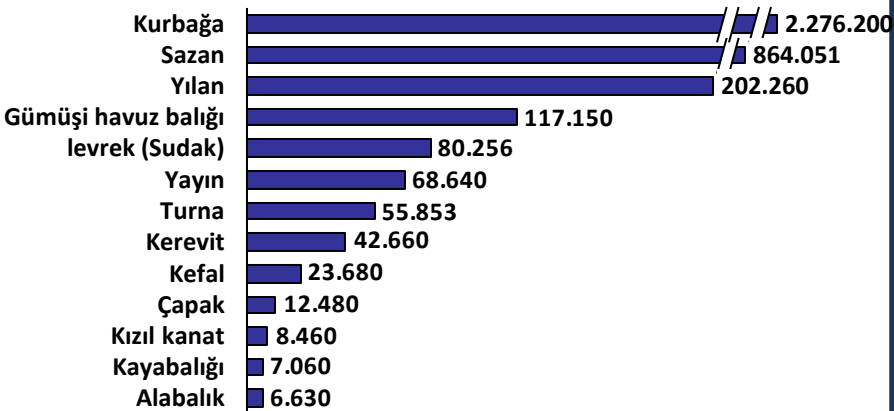
Kaynak: TÜİK, Su Ürünleri İstatistikleri (2013)

Edirne, kurbağa bacağı üretiminde önemli bir fırsata sahiptir.

İlde en çok yetiştirilen tatlısu ürünleri sırasıyla kurbağa, sazan ve gümüşü havuz balığıdır. Söz konusu ürünlerden sazan, Türkiye genelindeki yaklaşık 100 milyon TL’lik tatlısu balıkçılığı üretim değerinde en çok payı olan ürünken kurbağa bu yönden 3. sıradadır.

Kurbağa yetiştiriciliği sadece 3 ilde yapılmaktadır. Bu üç ilde yapılan 830,5 tonluk üretimin 526,4 tonu Adana’da, 299,5 tonu Edirne’de ve 4,6 tonu Hatay’da yapılmaktadır. İlde özellikle Avrupa ülkelerine ihraç amacıyla değerlendirilebilen kurbağa yetiştiriciliğinin il ekonomisindeki önemi, üretim değerlerinden de görülebilmektedir.

Edirne’de En Çok Gelir Getiren Tatlısu Ürünleri

Kaynak: TÜİK, Su Ürünleri İstatistikleri (2013), TEPAV Hesaplamaları

Tarımda gerekli gelişme sağlanırken pazarlama yapısı da geliştirilmelidir.

Bölgenin tarım sektöründeki röntgenini çıkardık. Sektörün dünya ve ülke genelinde öneminin giderek artmakta olduğuna değindik. Bunun dışında bölgedeki tarım sektörünün belli ürünlere bağımlı olarak faaliyet gösterdiğini, bölgenin tarımsal ürün desenini yeterince çeşitlendiremediğini gördük. Bu durum her ne kadar bölgede tarımsal faaliyetlerden elde edilen katma değerin sınırlı düzeyde kalmasına neden olsa da, bölgenin ayçiçeği ve çeltik gibi ürünlerin üretimde yüksek paylara sahip olması ile Hamzadere Barajı'nın tamamlanmasından sonra sulanabilir tarım arazilerinin genişleyecek olması değerlendirilmesi gereken önemli bir fırsatlardır. Ayrıca bölgedeki tarımsal ürünlerin uzak pazarlara satışlar sınırlı kalmaktadır. Bu doğrultuda Hamzadere'de tarım-ticaret çarkını döndürmek için gerekli **tarım politikasının temel hedefleri**;

- **katma değerin arttırılması,**
- **tarımsal altyapı imkanlarının geliştirilmesi,**
- **işbirliğinin yaygınlaştırılması,**
- **satış ve pazarlama imkanlarının geliştirilmesi**

şeklinde belirlemektedir. Bölgede büyük ölçekli çiftliklerle aile işletmelerinin bir arada yer aldığı bir yapıya doğru dönüşüm ancak bu adımlarla mümkündür.

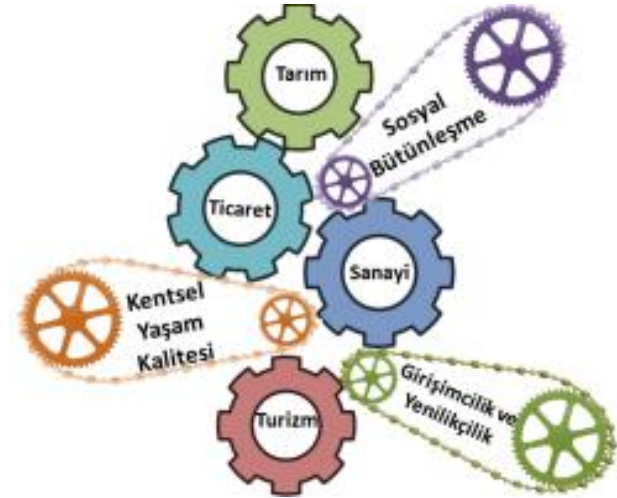
Hizmetler ve Ticaret

Bölgenin tarım sektöründeki en büyük kısıtlarından biri de bölgenin satış ve pazarlama altyapısındaki eksikliklerdir. Hamzadere bölgesi, ürettiği tarımsal ürünlerin birçoğunu uzak pazarlara ulaştırmakta sorunlar yaşamaktadır. Bu durum, Hamzadere'nin bölge içinde ve bölge dışıyla ticari ağlarının yeterli düzeyde gelişmemiş olmasıyla ilgilidir. Söz konusu yapı, diğer sektörler için de geçerlidir. Ticari ilişkilerin zayıflığı bölge üretilen birçok ürünün yakın çevredeki Balkan pazarı ile Marmara Bölgesi'nin gelişmiş illerinde pazarlanamamasına neden olmaktadır. Bu nedenle bölgenin tarımsal üretimdeki gerekli gelişmeyi sağlasa dahi ürettiği ürünleri farklı pazarlarda satabilmesi için hizmetler ve ticaret gelişme eksenindeki durumunun da analiz edilmesi gerekir.

Hamzadere ekonomisinin yerelden güçlenmesi için;

1. Kent merkezlerinin cazibelerinin yüksek tutulması
 2. Yöresel ürünlerinin satış kanallarının genişletilmesi
 3. Yol-ticaret ilişkisinin esnaf lehine daha iyi kullanılması
- acil eylem planları olarak görülmelidir

Keşan'da hizmetler sektöründe modernleşme eğilimleri devam etmeli; ancak bu eğilimler stratejik bakış açıları ile yönlendirilmeli.

Özellikle Keşan başta olmak üzere İpsala ve Enez de ticarette modernleşme eğilimleri gösteriyor.

Modernleşmeyle birlikte yeni yeni yaygınlaşan pazar, galeri, hal, gibi ticaret merkezlerinin daha da geliştirilmesi ve sayılarının çoğaltılması gerekmektedir. Hamzadere'de mevcut durumda olduğu gibi şehir merkezleri ve küçük esnaf, kendi haline bırakılırsa büyük AVM'ler nedeniyle ekonomiye tutunamama riski giderek artabilir. Bu nedenle küçük esnaf kendi haline bırakılmamalı ve şehir merkezleri stratejik planlar çerçevesinde küçük perakendeciye olanaklar sağlayacak şekilde şekillenmelidir.

Yapım aşamasında olan çok amaçlı ticaret merkezi, bu modernleşmenin güzel bir örneğidir. Yerel ekonominin sürekli canlı tutulması için gerekli olan hal, pazar, galeri gibi yerel ekonomi unsurları özellikle Keşan'da mevcuttur. Yeni yeni başlayan bu potansiyelleri gerçek fırsatlara dönüştürmek açısından önemlidir.

Kaynak: Keşan Belediyesi

Galeri ve Hal, Keşan'da ticaretin kalbini oluşturuyor.

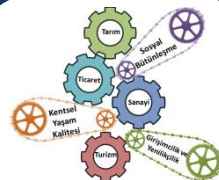
Galericiler için büyük bir alana yapılan site, Trakya'nın en büyük 2. el oto alım satım merkezi konumundadır. 1991 senesinde kurulan ve Edirne'deki iki toptancı halinden biri olan Keşan Toptancı Hali sadece Keşan'da değil bütün Trakya'da önem arz ediyor.

Keşan Hal'inde ise özellikle bölge ürünlerinin hijyenik ve taze iken pazarlanması, bölgenin, sınır ötesi ticaretine katkı sunabilmesinin de önünü açıyor.

Keşan . Enez . İpsala

53

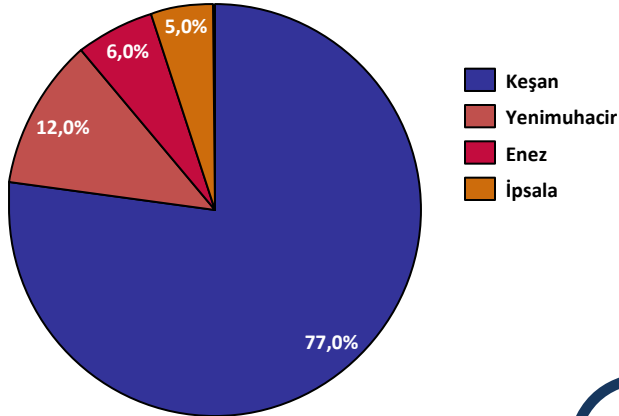
Bölge, ilde yeni kurulan ticarethanelerin önemli bir bölümüne sahipken, bu gelişim Keşan kent merkezinin dışına yayılmamıştır.

Bölgede yeni kurulan işyerlerinin yeterli düzeyde olmadığı göze çarpıyor.

Son on yılda (2004-2013) Edirne genelinde verilen 127 ofis (işyeri) yapı kullanma izninin 34'ünün Hamzadere'de verildiğini görüyoruz. Söz konusu 127 yapı 448.022 metrekarelik yeni işyeri alanı oluştururken Hamzadere'nin payı 35.146 metrekare ile %7,8'de kalmaktadır.

Bu durum bölgenin yeni işyerlerinin kurulması yönünden Edirne geneline kıyasla daha yavaş bir gelişme sağladığını göstermektedir. Ayrıca mevcut gelişmenin büyük bir kısmı Keşan Belediyesi sınırlarında yaşanmaktadır.

Kullanım İzni Verilen Ofis (İşyeri) Yapılarının Yüzölçümleri Dağılımı

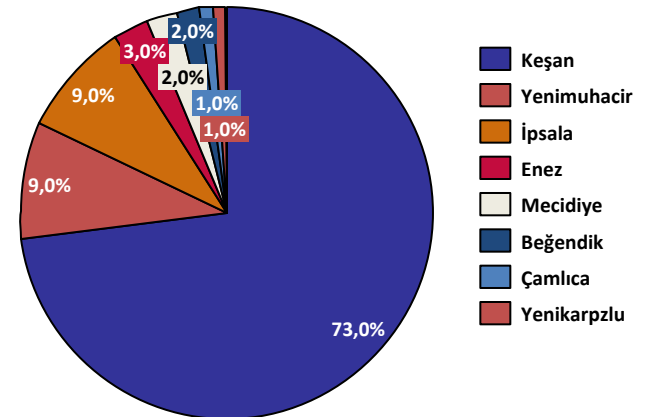
Kaynak: TÜİK, Yapı İzin İstatistikleri (2004-2013)
ve TEPAV Hesaplamaları

Edirne genelinde son on yılda kurulan ticarethane alanlarının yaklaşık 3'te biri Hamzadere'dedir.

Toptan ve perakende ticaret binalarına bakıldığında ise son on yılda (2004-2013) Edirne genelinde verilen 349 yapı kullanma izninin 124'ünün Hamzadere'de verildiğini görüyoruz.

(TÜİK, Yapı İzin İstatistikleri) Söz konusu 349 yapı 252.853 metrekarelik yeni ticaret alanı oluştururken Hamzadere'nin payı 91.691 metrekare ile %36,3'tür. Bu durum bölgenin yeni ticarethaneler kurulması yönünden ofis ve işyerlerine göre daha başarılı bir performans izlediğini göstermektedir. Söz konusu performansta yine Keşan Belediyesi öne çıkmaktadır.

Kullanım İzni Verilen Ticarethane Yapılarının Yüzölçümleri Dağılımı

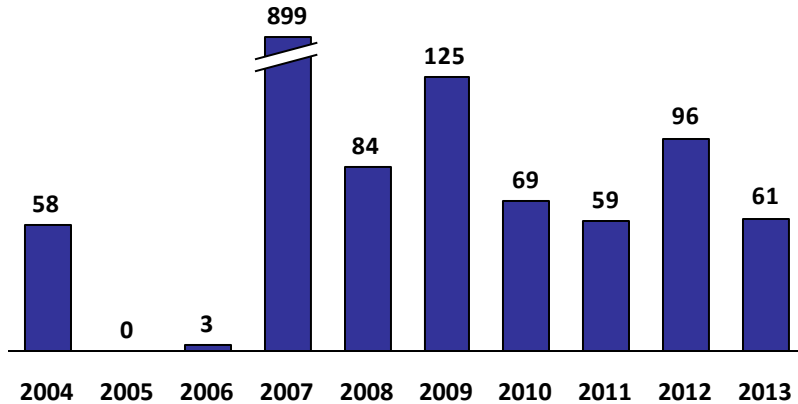
Hamzadere'nin Türkiye genelinde yeni işyeri binalarındaki payı sabit kalırken ticarethanelerdeki payı artma eğilimindedir.

Bölgede yeni kurulan işyerlerinin ülke genelindeki payının son on yılda fazla değişmediği görülüyor.

Türkiye genelinde yapı kullanım izni verilen her 100 bin metre karelik işyerinin yaklaşık 60 metre karelik civarının Hamzadere'de verilmiş olduğunu görüyoruz. Son on yıllık eğilimde birkaç istisna dışında bu değerin 60-100 arasında değişmekte olduğu anlaşılıyor.

Bu durum, Hamzadere'nin ülke işyerlerindeki artıştan aldığı sabit payın fazla değişmediğini gösteriyor. Bu da bölgedeki ekonomik canlılığın artırılması için çeşitli tedbirlerin alınması gerektiğini ortaya koyuyor.

Türkiye'de Kullanım İzni Verilen Her 100 Bin Metrekarelik Ofis (İşyeri) Yapısı İçinde Hamzadere'nin Payı

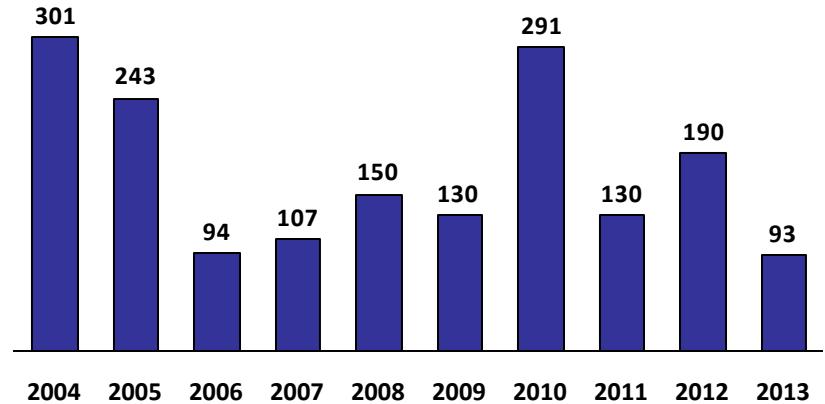
Kaynak: TÜİK, Yapı İzin İstatistikleri (2004-2013) ve TEPAV Hesaplamaları

Bölgede yeni kurulan ticarethanelerin ülke genelindeki payı giderek azalıyor.

Türkiye genelinde yapı kullanım izni verilen her 100 bin metrekarelik ticaret alanı içinde Hamzadere'nin payı 2004'te 301 iken, 2009'da 130'a, 2013'te ise 93'e düşmüş durumdadır. Yeni kurulan ticarethaneler içindeki payı giderek azalan Hamzadere bölgesinin bu durumu, bölgede zayıf durumda olan ticari ağlarla ilişkilidir.

Türkiye, dış dünyayla ve kendi içinde entegre olurken Hamzadere'nin bu gelişmelerin dışında kalması bölgenin ticari gelişmişliğinin görece zayıflamasına neden olmuştur.

Türkiye'de Kullanım İzni Verilen Her 100 Bin Metrekarelik Ticarethane Yapısı İçinde Hamzadere'nin Payı

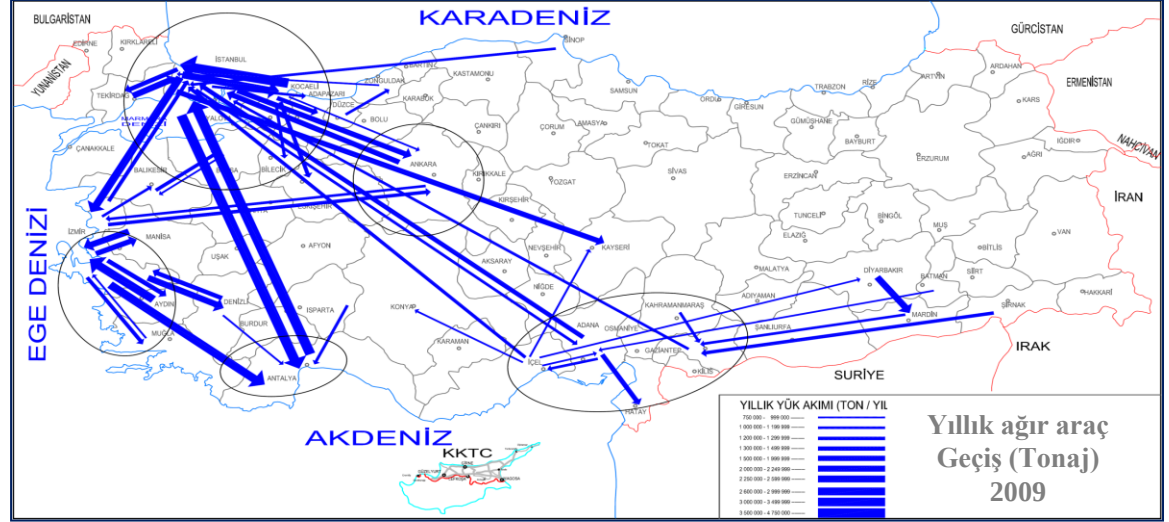
Kaynak: TÜİK, Yapı İzin İstatistikleri (2004-2013) ve TEPAV Hesaplamaları

Keşan, kavşak niteliğine rağmen Türkiye'nin en önemli 50 güzergahı arasına giremiyor

Keşan, geçmişten günümüze hem medeniyetlerin hem de ticari merkezlerin kavşağında olması sebebiyle kritik bir konumda yer alıyor. Buna rağmen 2009 yılında yapılan bir çalışmadan alınan bu grafikten de görüldüğü üzere Keşan, Türkiye'nin en önemli 50 güzergahı arasına giremiyor. Türkiye ticaretinin İstanbul-İzmir, İzmir-Antalya ve İstanbul-İç Anadolu güzergahlarında yoğunlaştığı göz önüne alındığında Keşan'ın İstanbul'un daha da batısında kalması neticesinde kavşak olma özelliğini kaybettiği söylenebilir.

Zaten mevcut durumda yeterince ön plana çıkarılamayan kavşak olma özelliğinin, Çanakkale'ye yapılması planlanan yeni köprü ve oluşturulacak yeni yol sebebiyle daha da fazla gölgede kalma tehlikesi söz konusudur. İstanbul, Edirne ve Çanakkale'nin de buluşma noktası ve Yunanistan'a olan yakınlığı, Keşan'ın stratejik konumunun ana unsurlarıdır. Bu unsurlar ticarete daha derinlemesine ortaya çıkarılabildiğinde Keşan'ın ticaret yolları üzerindeki kritik konumu da daha iyi anlaşılabilir değerlendirilebilir.

Kaynak: Karayollarında Ağır Taşıt Trafikinin Modellenmesi,
Leyla Ünal, Doktora Tezi, 2009

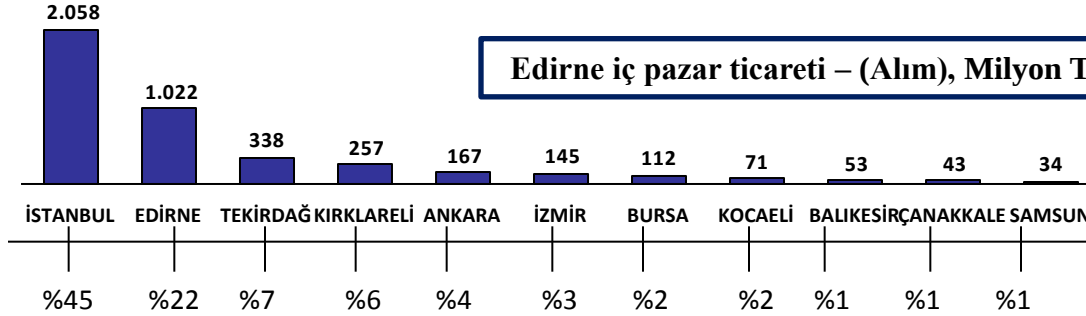
Edirne İstanbul'dan daha uzağa ürün satamıyor.

Edirne'nin iç pazardaki ürün alıp sattığı şehirlere baktığımızda ticaret yapılan bütün illerin Edirne'ye yakın olduğu göze çarpıyor.

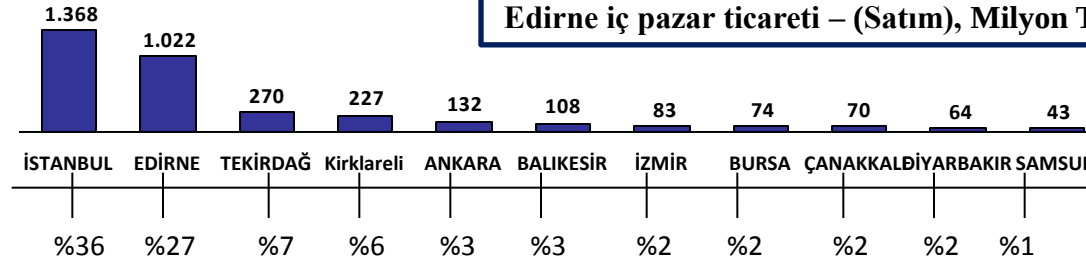
Edirne'nin iç pazardaki ilk on partnerini çıkardığımızda Edirne'nin satış yaptığı ilk on il listesine Doğu Anadolu'dan sadece Diyarbakır girebiliyor.

Daha sonraki en uzak iki il ise Samsun ve Ankara'dır. Edirne'nin alım yaptığı iller ise kendisine daha da yakın illerdir. İç alımda ilk on ilde Marmara Bölgesi dışında sadece üç şehir var: İzmir, Ankara ve Samsun.

Edirne iç pazar ticareti – (Alım), Milyon TL (2013)

Edirne iç pazar ticareti – (Satım), Milyon TL (2013)

Kaynak: Girişimci Bilgi Sistemi, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Edirne iç pazarda çoğunlukla kendine yakın illerle ticaret yapabiliyor.

Bu da şehrin kendinden uzak şehirlerle ticaret bağının kuvvetli olmadığını göstergesidir.

En çok alım satım yaptığı iller yine civar illerdir. (İstanbul, Kırklareli, Tekirdağ vb.)

İç pazarda kıt kalan bu menzile, Edirne'nin ekonomisine bir katkı sağlamakta da haliyle yetersiz oluyor.

Peki, Edirne kendi ekonomisini nasıl güçlendirecek?

Tarım ve ticaret tamam; sırada sanayi var.

Bölgedeki tarım sektörünün mevcut durumunu inceledikten sonra, bölgenin hizmetler ve ticaret gelişme eksenlerindeki genel yapısını inceledik. Hamzadere bölgesinin Keşan'ın kavşak konumunda olması nedeniyle önemli bir potansiyele sahip olduğu ancak bu fırsatın yeterince değerlendirilemediği gördük. Ayrıca Keşan'ın kentleşme ve hizmet kalitesinin gelişmesi yönlerinden, bölgenin diğer yerleşimlerine göre oldukça farklı bir eğilimde olduğunu fark ettik. Bu durum bize içerisinde fonksiyonel bir ilişki bulunduğunu ve bir büyüme odağı olarak öne çıkan Keşan'ın, İpsala ve Enez için bir hizmet merkezi konumunda olduğunu gösteriyor. Bununla birlikte bölgede işbirliği ve ortaklığın yeterli düzeyde olmaması bölgenin ticari ağlarının zayıf kalmasına neden olmaktadır. Bu doğrultuda Hamzadere'de ticaret-sanayi çarkını döndürmek için gerekli **hizmetler ve ticaret politikasının temel hedefleri;**

- **ortaklık faaliyetlerinin arttırılması,**
- **işbirliği kültürünün yaygınlaştırılması,**
- **ticari kapasitenin geliştirilmesi**

şeklinde belirlemektedir.

Buna karşın sadece tarım sektöründe yüksek katma değerli ürünlere geçmek ve bunları birçok pazara ulaştırabiliyor olmak Hamzadere gibi 100 binden fazla kişinin yaşadığı bir bölgenin kalkınması için yeterli midir?

Sanayi

Sanayi sektörü ulusal plan ve strateji belgelerinde ülkemizin sanayi odaklı büyüme politikasını benimsediği görülmektedir. Yerel kalkınma açısından ise tarım ve turizm genellikle küçük yöre ve ilçelerin kalkınmasının itici gücü olabilirken, Hamzadere gibi büyük bir bölgenin gelişiminde sanayi sektörünün de hesaba katılması gerekir. Bölgenin Edirne ve ülke sanayisindeki rolü ve payının ne olduğu ve bölgedeki sanayi sektörünün nereye gittiği büyük önem taşıyor. Bu nedenle şimdi de Hamzadere'deki sanayi sektörünü masaya yatıralım ve bu sektörde neler yapılabileceğine ilişkin fikirler edinelim.

Ülkelerin sanayideki gelişmişliği ihracattaki güçlerini de belirliyor.

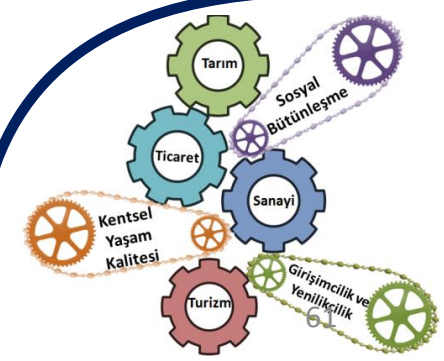
Sanayi ihracata açılan en önemli yoldur.

Dünya genelinde gelişmiş sayılan ülkelere bakıldığında bu ülkelerin genellikle sanayilerini geliştiren ülkeler olduğunu görürüz. Sanayinin Avrupa ülkelerinde dünyanın geri kalanından daha erken gelişmesi bu ülkelere ihracat yapma olanağı sağlayarak onları bir adım öne geçirmiştir.

Ülke ekonomisinin en dinamik işleyen ve en üretken olduğu kesimi sanayi sektörüdür. Türkiye hammadde açısından zengin bir ülkedir. Çoğunlukla ekonomisi tarıma bağlı olsa da, tarıma dayalı sanayi ile birlikte diğer sanayi kollarında gelişebilmiş bazı bölgeler ihracat yaparak ekonomiye katkı koyabilmektedirler. Sanayinin geliştiği bölgelerde , bu gelişime bağlı olarak ulaşım, haberleşme, ticaret gibi sektörler de gelişerek büyümenin önünü açar.

Edirne ise ekonomisi çoğunlukla tarıma ve turizme dayanan bir ilimizdir. Sanayi bu sektörler kadar gelişmemiş olsa da tekstil gibi sektörler ya da tarıma dayalı diğer sanayi kollarının gelişmekte olduğu gözlemlenmektedir.

Hamzadere'yi oluşturan ilçelerden Keşan , İpsala ve Enez arasında Keşan sanayi ve ticarete en fazla ilerlemiş ilçe olarak gösterilebilir. Son yıllarda inşaat sektöründe görülen ilerlemeler beton üretim santrali ve tuğla fabrikaları sayesinde. İpsala gümrük ilçesi olmasına rağmen ihracat rakamlarına katkı koyacak düzeyde tarıma dayalı bir sanayi geliştirememiştir. Enez ilçesi de aynı şekilde turizm ve tarımda ekonomiye koyduğu katkısı sanayi ve ihracatta koyamamaktadır. Bölgenin tarımsal kaynaklarını işleyen ve paketlenen tesisler sınırlı sayıdadır. Söz konusu tesislerin çeşitlendirilmesi sürecinde, hali hazırda yer seçimi aşamasında olan ve Keşan'da kurulması öngörülen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi önemli bir fırsattır. Bölgede yapılacak yeni yatırımlar için bahsi geçen bölge, gerekli arazi arzını sağlayacaktır.

Teşvik Bölgesi ve Türkiye’deki konumu göz önüne alındığında Edirne’nin sanayisinin gelişmesi gerekiyor

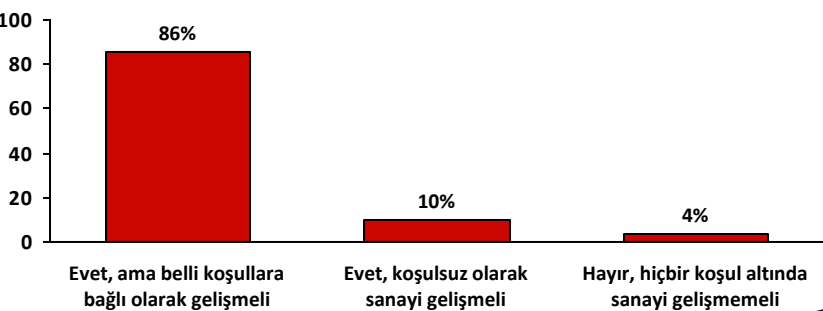
Çalıştay katılımcıları sanayinin gelişmesini ama bu gelişmenin belli koşullara bağlı olarak gerçekleşmesi gerektiğini savunuyorlar.

Çalıştay katılımcılarına göre Hamzadere’de sanayi belli koşullara bağlı olarak gelişmelidir. Hamzadere’de %86’lık kesim sanayinin belli koşullara bağlı olarak gelişmesi görüşündedirler.

“Çevre kirliliğinden dolayı sanayi gündemimizde değil. Keşan’ın havası zaten kirli o yüzden tarım gündemde olmalı.”

“İpsala’nın gündeminde olan şey tarım; sanayi de olmalı ama tarımı etkilememeli.”

Hamzaderelilere sorduk:
- Sanayinin gelişmesini bölgenizde istiyor musunuz?

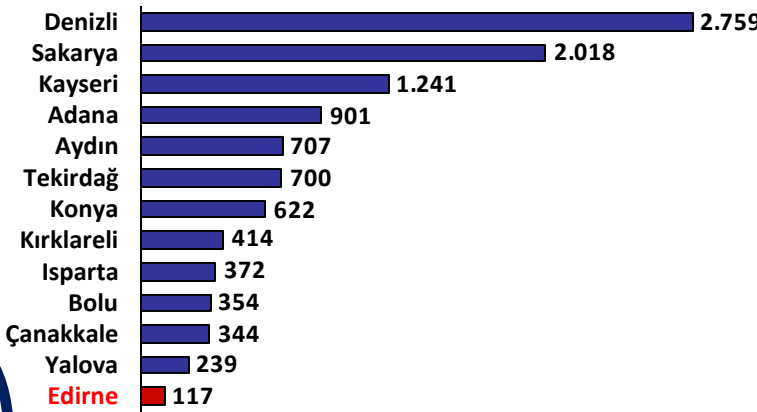
2. Düzey Teşvik Bölgesi’nde kişi başına düşen ihracat verilerine bakıldığında Edirne bölgedeki diğer illerin performansı yakalayamıyor.

Yeni Teşvik Sistemi’nde iller gelişmişlik düzeylerine göre 6 kategoriye ayrılmıştır. Sistemde gelişmiş iller daha büyük ölçekli yatırımlarda teşvik alabilmektedir.

En gelişmiş 2. düzeyde yer alan iller arasında 2012 senesinde kişi başına düşen ihracat değerlerine bakıldığında 13 il içinde yıllık kişi başı 2.759 \$ ihracat yapan Denizli birinci sırada ve 117 \$ kişi başı ihracatı bulunan Edirne ise 13. yani sonuncu sıradadır.

“Tarım, sanayi gibi sektörlerin potansiyeli yeteri kadar kullanılamıyor. Bunun sebebinin de teşviklerin yetersiz ve az olması”

2. Düzey İllerde Kişi Başına İhracat 2012 (ABD Doları)

Peki nasıl bir sanayi olmalı?

Bölgenin potansiyeline (tarım, coğrafi konum vb.) yeni değer katan

Girişimcilik ve yenilikçilik vasıfları ön planda olan

Çevreye olumsuz etkileri olmayan

Gençler için nitelikli işler yaratabilen

Sürdürülebilir rekabet gücü ve ihracat potansiyeli olan

Bölge Edirne sanayisinin geliştiği bir alanda yer almakta. Bu gelişme yönünden Keşan açık ara önde gidiyor.

Hamzadere’de yeni kurulan sanayi yapılarının belediyeler bazında dağılımı incelendiğinde Keşan kent merkezinin açık ara öne çıktığı dikkat çekmektedir.

TÜİK Yapı İzin İstatistikleri’ne göre son on yılda (2004-2013) belediyelerin verdikleri yapı kullanım izinlerine bakıldığında Edirne genelinde 105 sanayi yapısı kurulmuş olup bu yapılarda 49.019 metrekarelik sanayi alanı oluşturulmuştur. Söz konusu yapı izinlerinin 72’si ve 20.005 metrekarelik bölümü (%40,8’i) Hamzadere’deki belediyelerce verilmiştir.

Belediye Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Kullanım İzni Verilen Yapı Sayısı	Kullanım İzni Verilen Yapıların Yüzölçümü (Metre Kare)
Keşan	Keşan	55	20.005
Yenimuhacir	Keşan	6	11.096
İpsala	İpsala	5	7.665
Yenikarpuzlu	İpsala	4	5.967
Esetçe	İpsala	1	2.618
Sultan	İpsala	1	1.668

Kaynak: TÜİK

Sanayi için lojistik ve depolama da önemli bir yer tutmaktadır.

Yine TÜİK Yapı İzin İstatistikleri’ne göre son on yılda (2004-2013) belediyelerin verdikleri yapı kullanım izinlerine bakıldığında Edirne genelinde su depoları, silolar, depolar 126 yapı kurulmuş olup bu yapılarda 150.132 metrekarelik lojistik alanı oluşturulmuştur. Söz konusu yapı izinlerinin 48’i ve 60.053 metrekarelik bölümü (%40’i) Hamzadere’deki belediyelerce verilmiştir.

Hamzadere’de yeni kurulan lojistik yapılarının belediyeler bazında dağılımı incelendiğinde Keşan kent merkezinin açık ara öne çıktığı dikkat çekmektedir.

Belediye Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Kullanım İzni Verilen Yapı Sayısı	Kullanım İzni Verilen Yapıların Yüzölçümü (Metre Kare)
Keşan	Keşan	19	45.303
İpsala	İpsala	12	4.602
Sultan	İpsala	2	3.460
Yenikarpuzlu	İpsala	7	2.832
Yenimuhacir	Keşan	4	2.546
Esetçe	İpsala	2	851
İbriktepe	İpsala	1	346
Mecidiye	Keşan	1	113

Kaynak: TÜİK

Edirne'nin 21. Yüzyıl sanayisine ayak uydurması gerekiyor

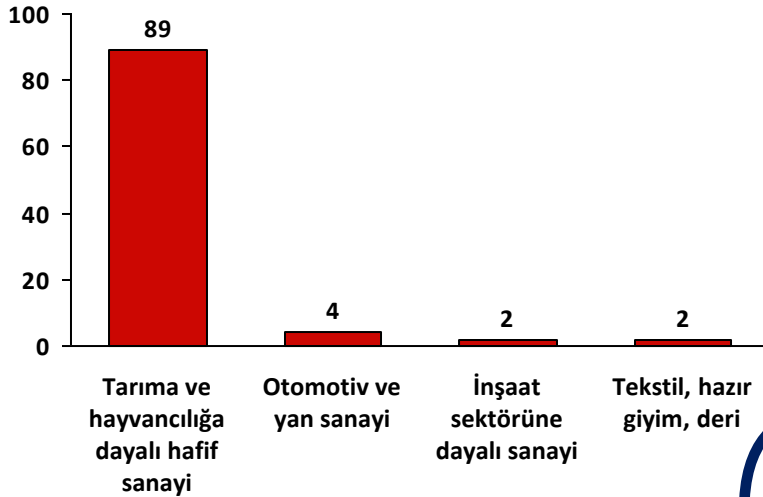
Hamzadere'de sanayi gelişiminin tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi ağırlıklı olması temenni ediliyor.

Hamzadere'nin kendi kendine büyüyen bağımsız bir sanayi istemediğini önceki sorulardan tespit etmiştik. Bölgede tarım ekonomisi ağırlıkta, dolayısıyla %90'a yakın bir çoğunluk, sanayinin de tarımla el ele büyümesini destekliyor.

Tarıma dayalı ekonomisi olan Hamzadere'de sanayinin ve tarımın beraber gelişmesi ve ağır sanayinin, bölgedeki doğal yapıyı bozmaması öne çıkan talepler arasındadır.

Hamzaderelilere sorduk:

- Esas olarak sanayi altında hangi sektörlerde gelişme olmasını isterdiniz?

Edirne yanı başındaki 10 trilyon dolarlık pazardan faydalanamıyor.

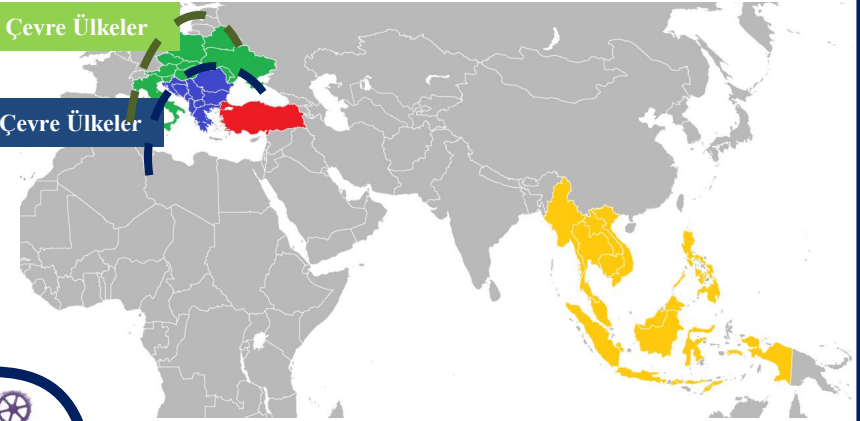
Edirne, ihracatının %43'ünü Balkanlara yapıyor. Birinci çevre ülkelerde (Balkan ülkeleri) 4 trilyon dolarlık bir pazar, ikinci çevre ülkeler (Batı Avrupa ülkeleri ile Balkan ülkeleri arasındaki ülkeler) ise 6 trilyon dolarlık bir pazar mevcuttur. Edirne bu iki pazarın yanı başında sadece 40 milyon dolarlık ihracat yapıyor.

Edirne'nin başlıca ihracat yaptığı ürünler:

1. Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, buğday (%42)
2. Hububat, un ve pastacılık ürünleri (%11)
3. Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular (%7)
4. Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar (%5)
5. Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı (%5)

2. Çevre Ülkeler

1. Çevre Ülkeler

Hamzadere, sınırda olmanın avantajını ticaret ilişkilerinde gösteremiyor.

Edirne’de hem Bulgaristan, hem de Yunanistan sınır kapısı bulunuyor. Buna rağmen Edirne yanı başındaki bu avantajı gerektiği gibi kullanamıyor.

Çalışmaya katılanları neredeyse yarısı son bir yılda yurtdışına hiç çıkmadığını belirtti. Bunun yanında son bir sene yurtdışına bir kere çıkanların çok büyük çoğunlukla ikinci, üçüncü ve dördüncü kez bunu tekrarladıkları gözlemleniyor. Son bir sene içinde yurtdışına çıkmayanların %42’sinin kendi işi var ve %34’ü ise maaşlı çalışıyor. Son bir sene içinde yurt dışına çıkan ve kendi işine sahip olanlar %33, maaşlı çalışanlar ise %24’lük bir kesimi oluşturuyor. Toplam katılımcıların %15’ini oluşturan emekli/öğrenci ve çalışmayan kesimin ise son bir sene içinde yurtdışına çıkma oranı sadece %15’tir.

Hamzadere yurtdışına yakın olan coğrafi konumu ticaret olanaklarını geliştirmek için kullanıyor.

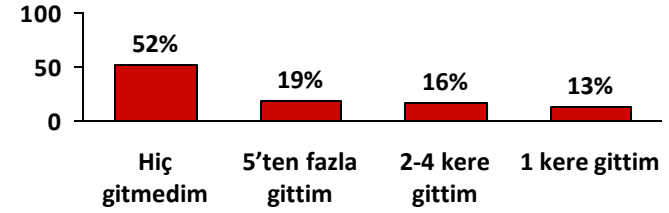
Yurtdışına gidenlerin %68’i yurtdışına gezme eğlenme amaçlı gittiklerini belirttiler. Bu amaçla gidenlerin %32’sini kendi işine sahip olanlar ve %29’unu maaşlı kesim oluşturuyor. Özellikle Keşan ilçesinde son bir senede eğitim konferans amaçlı yurtdışı seyahat edenlerin sayısı diğer ilçelere göre daha fazla. Türkiye-AB arasındaki Gümrük Birliği’ne tarım sektörünün dâhil olmaması, Hamzadere’nin konumunu ticaret sektöründe bir fırsata dönüştürmesini güçleştirdi. Bu nedenle yurtdışına çıkma sebebi olarak en çok eğlence, gezi ve ziyaret amaçları öne çıkıyor. Yine yapılan analizlere göre kadınların erkeklere göre daha fazla gezme, eğlenme ve arkadaş ziyareti amaçlı yurtdışına çıktığı gözlemleniyor.

Bürokratik işlemlerin caydırıcı etkisi insanları yurtdışına gitmekten vazgeçiriyor.

Çalışmaya katılanların %41’i yurtdışına çıkmamalarının nedenini vize problemleri olarak belirtti. Masa notlarından da vize işlemlerinin uğraştırıcı olmasının sınır ilişkileri olumsuz olduğu belirtilmişti.

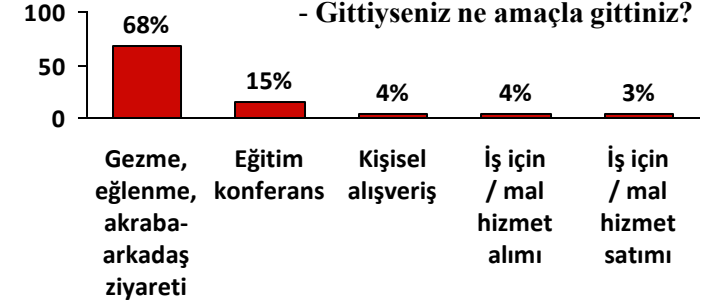
Hamzaderelilere sorduk:

- Yurtdışına son bir sene içinde (Kasım 2013’ten beri) ne sıklıkla gittiniz?

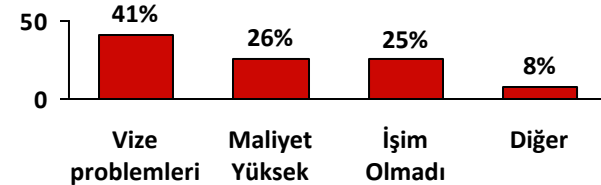
Hamzaderelilere sorduk:

- Gittiyerseniz ne amaçla gittiniz?

Hamzaderelilere sorduk:

-Gitmediyseniz neden gitmediniz?

Hamzadere, satın alma gücü daha yüksek pazarlara ulaşma imkanına sahiptir.

Hamzadere, satın alma gücünün düşük olduğu bölgelere komşu; daha iyi bir ticaret için bu bölgeleri aşıp, daha uzaklara ulaşmak zorundadır.

Balkanlardaki Arnavutluk, Bosna-Hersek, Makedonya ve Yunanistan gibi ülkelere bakıldığında nüfuslarının ve dolayısıyla pazar potansiyellerinin düşük olduğu gözlemleniyor. Balkanlarda pek çok ülke bulunsada bu ülkeleri toplam nüfusu, Türkiye'nin nüfusundan da az bir pazarı oluşturmaktadır.

Hamzadere yüzünü, hâlihazırda örnekleri de bulunan ticaret destinasyonlarına, daha uzaklara çevirmeli.

Balkanlar'da nüfus:

Arnavutluk: 2,7 milyon	Kosova: 1,8 milyon
Bosna-Hersek: 3,8 milyon	Makedonya: 2,1 milyon
Bulgaristan: 7,2 milyon	Romanya: 19,9 milyon
Hırvatistan: 4,2 milyon	Sırbistan: 7,1 milyon
Karadağ: 600 bin	Yunanistan: 11,03 milyon

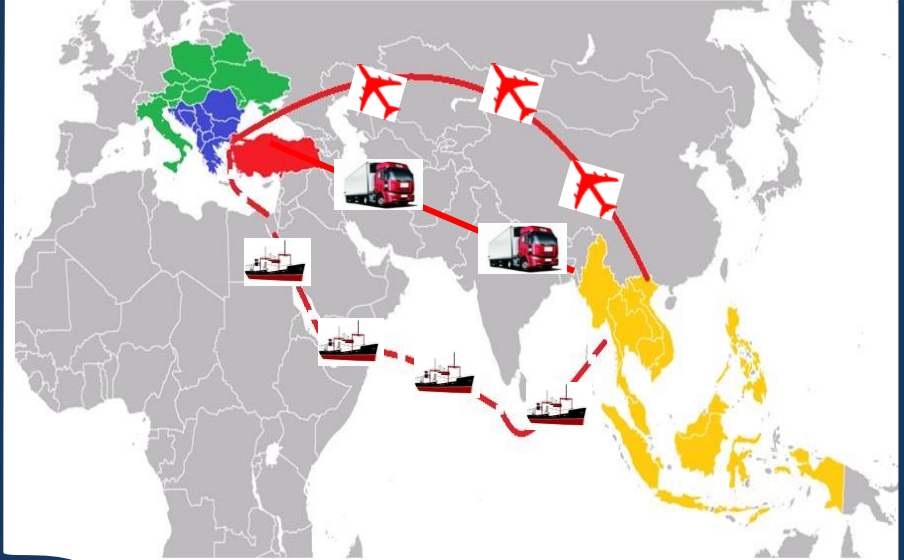
Toplam: 60,4 milyon

Kaynak: Citypopulation

Hamzadere bölgesinde Gaziantep'te olmayan imkânlar var.

Gaziantep de aynı Edirne gibi Türkiye'nin başka bir ucunda bulunan bir şehir. Fakat Gaziantep bu konumunu dış ticaretini geliştirerek avantaja çeviriyor. Halbuki Hamzadere özellikle taşıma-ulaşım konusunda Gaziantep'ten daha avantajlı durumdadır. Üstelik İstanbul'a yakın konumu Hamzadere'ye Gaziantep'te olmayan imkanları sunuyor.

Yeni gelişen Asyaport ve Çorlu Havalimanı kargo terminali Hamzadere'nin uzak pazarlara açılması için oldukça önemlidir. Bu olanaklar sayesinde Hamzadere'de ihracat-ithalat yapılırken hem havayolu, hem karayolu hem de denizyolu kullanılabilir.

Peki Balkanlar dışında Hamzadere Bölgesi için nasıl fırsatlar var

Hızlı büyüyen ASEAN Pazarı?

Hamzadere yüzünü doğusuna çevirmeli.

Filipinler, Malezya, Endonezya, Singapur gibi ülkelerden oluşan ASEAN Pazarı Hamzadere için yeni fırsatların oluşabileceği bir pazardır. ASEAN ülkelerinin toplam milli gelir artış hızı, Avrupa ülkelerinin üstündedir. Bu ülkeler, dış ticaret rakamlarında Avrupa'yı yakalamaya başladılar. ASEAN pazarı özellikle birinci çevre yakın balkan ülkelerinden çok daha iyi bir ekonomik performans sergilediğinden Hamzadere için iyi bir fırsat olabilir.

-Toplam İhracat: 3.1 Trilyon ABD \$
-Toplam İthalat: 3 Trilyon ABD \$
-Milli Gelir Artış Hızı: 251,1%

2. Çevre Ülkeler

-Toplam İhracat: 2.1 Trilyon ABD \$
-Toplam İthalat: 2 Trilyon ABD \$
-Milli Gelir Artış Hızı: 252,6%

1. Çevre Ülkeler

Asya Port

-Toplam İhracat: 2.9 Trilyon ABD \$
-Toplam İthalat: 2.8 Trilyon ABD \$
-Milli Gelir Artış Hızı: 257,6%

ASEAN

ASEAN'da hangi ülkeler var?

- Filipinler
- Malezya
- Endonezya
- Singapur
- Tayland
- Vietnam
- Laos
- Myanmar
- Kamboçya
- Brunie Sultanlığı

Bölgede az sayıda bulunan yenilikçi iş modellerinin daha fazla yaygınlaşması gerekiyor

Birinci model:

Karadeniz hinterlandında üretilen tarım ürünleri, getirilip, işlenip, hangi pazarlara satılabilir?

Keşan'daki Evren Un

Üçüncü model:

E-Ticaret: Asya'dan veya iç pazardan alınan ürünlerin hem iç pazara hem de balkanlara satılması

*Keşan'daki Mymed
+ Limon ticareti*

İkinci model:

Anadolu'dan Balkanlar'a giden tarım ürünlerine ne değer eklenebilir?

Uzunköprü'deki Öge Zeytincilik

Dördüncü model:

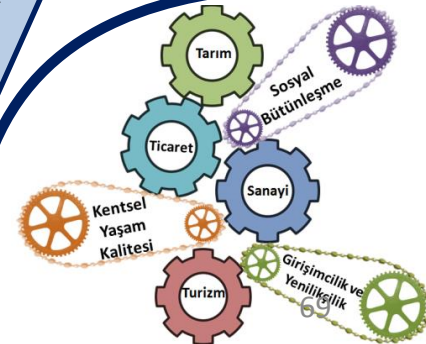
Yüksek katma değerli ve/veya "kolay bozulan" ürünleri nasıl havayolu taşımacılığı ile satılabilir?

*İpsala'daki Sagun
Balıkçılık*

Beşinci model:

Yeni ve yüksek katma değerli tarım/gıda ürünleri

*Enez'deki Dardanel Salça
İpsala'daki Türk/Çim*

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Karadeniz hinterlandında üretilen tarım ürünleri işlenerek hangi pazarlara satılabilir?

ASEAN Alternatif olabilir mi?

Karadeniz hinterlandında üretilen :

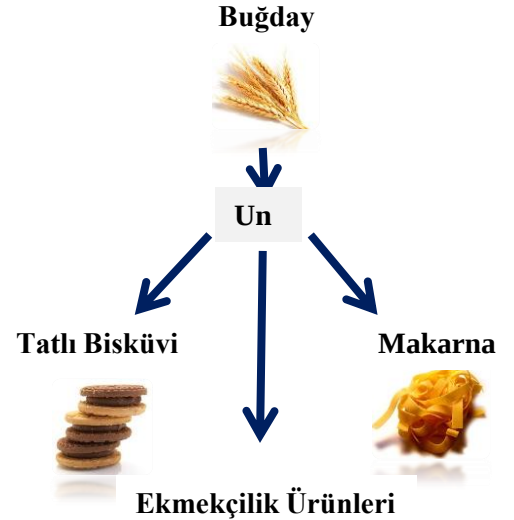
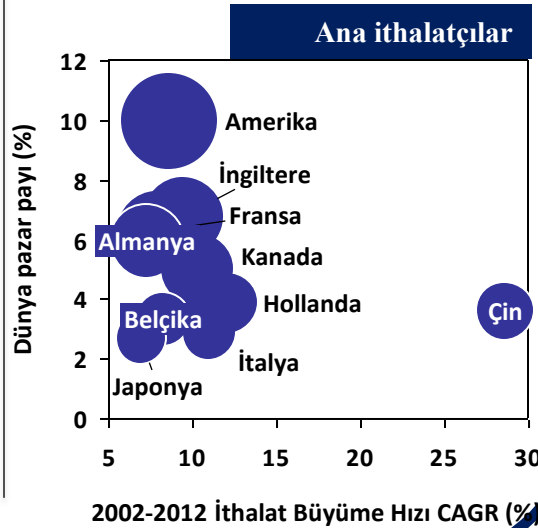
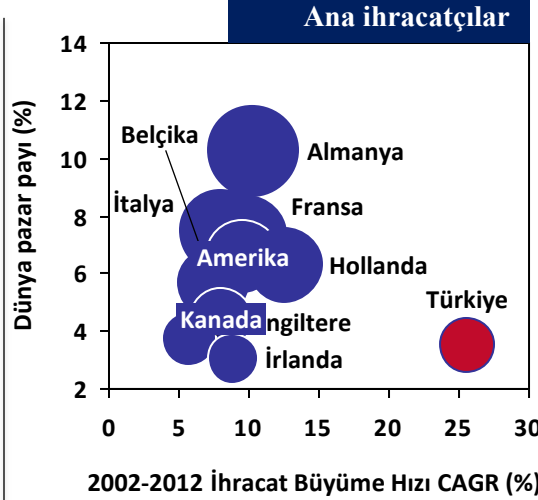
Rafine şeker, soya fasulyesi, buğday, ayçiçeği , kolza tohumu gibi ürünler işlenerek Dünya’da bu ürünlere talebin bol olduğu yerlere satılabilir. Soya fasulyesinden soya yağı, rafine şekerden, şekerleme, kolza tohumundan kolza yağı üretilir.

Örneğin;

- Soya Yağında Dünya Toplam İthalatı:37 Milyar \$
Asean’ın Toplam İthalatı:6 Milyar \$
- Şekerlemede Dünya Toplam İthalatı:11 Milyar \$
Asean’ın Toplam İthalatı:300 milyon \$
- Kolza yağında Dünya Toplam İthalatı:3 Milyar \$
Asean’ın Toplam İthalatı:280 Milyon \$

Hububat Un ve Pastacılık Ürünleri

Yıllar	Dünya Toplam İthalatı (Milyar \$)	Asean'ın Dünya Toplam İthalatı (\$)	Asean'ın Dünya Toplam İthalatından Aldığı Pay (%)
1996	12	30 Milyon \$	0,2
2002	19	788 Milyon \$	4,2
2007	38	1,6 Milyar \$	4,4
2012	54	3,3 Milyar \$	6,2

Tatlı Bisküvi’de

- Türkiye’ni toplam ithalatı 97 bin \$
- Dünyanın toplam ithalatı 5 milyar \$

Makarna’da

- Türkiye’nin toplam ithalatı 5,3 milyon \$
- Dünyanın toplam ithalatı 398 milyon \$

Ekmekçilik ürünlerinde;

- Türkiye’nin toplam ithalatı 53 milyon \$
- Dünyanın toplam ithalatı 20 milyar \$’dır

Anadolu'dan gelip Balkanlar'a giden tarım ürünlerine ne değer katılabilir?

Uzunköprü'de Öge Zeytincilik, Akhisar'dan gelen zeytini işleyerek Balkanlara ihraç etme konusunda başarılı bir örnek oluşturuyor.

Türkiye'nin halihazırda Balkanlara ihraç ettiği tarım ürünlerinden üretilebilecek katma değerli ürünlere bu ülkelerin pazarlarında oldukça fazla bir talep bulunuyor. Salça, fındık ezmesi, mama bisküvisi, zeytinyağı, çikolata, işlenmiş pamuk gibi ürünler Hamzadere'de katma değerli bir biçimde üretilebilir mi? Bu ürünler Hamzadere'nin tarıma dayalı sanayisinin büyümesinde lokomotif rolü oynayabilir mi?

Türkiye'nin Balkanlara En Çok İhraç Ettiği 15 Tarım Ürününün İhracatı (Milyon \$, 2012)

	HS6 Kodu	Ürün Adı	Türkiye İhracatı	Balkanların Toplam İthalatı
1	80530	Limon	42.0	99.1
2	70200	Domates (taze/soğutulmuş) SALÇA	31.4	111.6
3	190530	Tatlı bisküviler	29.2	313.2
4	80222	Fındık (kabuksuz) FINDIK EZMESİ	25.8	36.2
5	170490	Kakao içermeyen diğer şeker mamulleri	24.5	151.9
6	190590	Diğer ekmekçi mamulleri MAMA BİSKÜVİSİ	22.5	352.3
7	200819	Diğer sert kabuklu meyve ve karışımlarının konserveleri	21.6	57.0
8	200570	Zeytin (sirke, asetik asitten başka şekilde konserve edilmiş) (dondurulmamış) ZEYTİNYAĞI	20.7	75.8
9	80540	Greyfurt ve pomelo (taze/kurutulmuş)	16.8	30.5
10	240110	Tütün (saplı, damarlı)	15.1	162.9
11	120600	Ayçiçeği tohumu	13.8	242.0
12	180690	Diğer çikolata, kakao içeren gıda müstahzarları ÇİKOLATA	13.5	312.4
13	80520	Mandarin, klemantin, viking vb. (taze/kurutulmuş)	12.6	72.9
14	520100	Pamuk (kardesiz, taranmamış) İŞLENMİŞ PAMUK	10.2	32.6
15	210500	Dondurma ve yenilen diğer buzlar	9.9	124.8
En Çok İhraç Edilen 15 Ürün Toplamı			521.1	2,175

Yanımızdan geçen konteynerleri Hamzadere'ye getirip işleyip, katma değer ekleyip dış ülkelere ne satabiliriz?

Mevcut Üründe Balkanlara Yapılan İhracat (Milyon \$)

Potansiyel Ürünün Balkanlardaki Toplam Talebi (Milyon \$)

Potansiyel Ürünün Dünya Toplam Talebi

Domates

31,4

Salça

106,2

Türkiye'de Balkanlara 31,4 milyon dolarlık domates ihracatı yapılıyor. Alternatif olarak üretilebilecek salçanın Balkanlardaki toplam talebi ise 106,2 milyon dolardır. Hamzadere'de domates yerine salça ihracatı yapılmaya başlanması durumunda dünyada 139 ülkenin talep ettiği 3,5 milyar dolarlık salça pazarı değerlendirilebilecek önemli bir fırsattır.

Bisküvi

29,2

Mama Bisküvisi

255,5

Türkiye'de Balkanlara 29,2 milyon dolarlık bisküvi ihracatı yapılıyor. Alternatif olarak üretilebilecek mama bisküvisinin Balkanlardaki toplam talebi ise 255,5 milyon dolardır. Hamzadere'de mama bisküvisi üretilmeye başlanması durumunda bu ürünün dünyada 140 ülkenin talep ettiği 5,8 milyar dolarlık pazarı değerlendirilebilecek önemli bir fırsattır.

Kakao

13,5

Çikolata

132,7

Türkiye'de Balkanlara 13,5 milyon dolarlık domates ihracatı yapılıyor. Alternatif olarak üretilebilecek salçanın Balkanlardaki toplam talebi ise 132,7 milyon dolardır. Hamzadere'de çikolata ihracatı yapılmaya başlanması durumunda çikolatanın dünyada 140 ülkenin talep ettiği 3,5 milyar dolarlık pazarı değerlendirilebilecek önemli bir fırsattır.

Edirne'nin ticaret menzili hem iç pazar hem de dış pazarda Türkiye ortalamasının bir miktar üstünde. E-ticarette ise...

İhracat Menzili

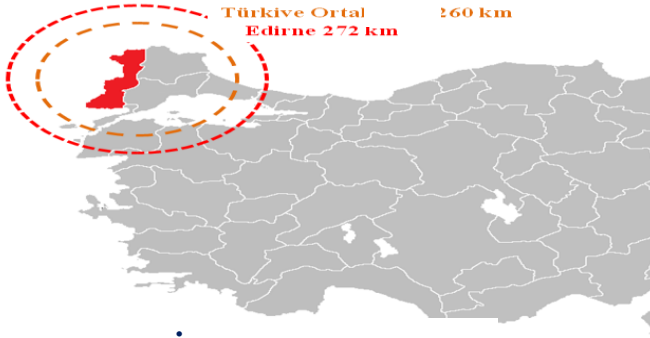

Hamzadere sanayide de 21. yüzyıl fırsatlarını değerlendiremiyor.

Edirne ve Türkiye'nin iç pazarda ve dünyadaki ihracat menzillerine baktığımızda

- Türkiye'nin ortalama ihracat menzilinin 2.600 km, Edirne'nin ortalama ihracat menzilinin ise 3.042 km olduğunu;
- Türkiye'nin ortalama iç ticaret menzili 260 km iken
- Edirne'nin ortalama iç ticaret menzilinin 272 km olduğunu görüyoruz.

İç Ticaret Menzili

E -Ticaret Menzili

E-ticaret, 21. yüzyılın en yeni ve hızlı gelişen ticaret olanaklarından biridir.

- 2013-14 yılında; geleneksel ihracat yapan firmalar %47 büyürken e-ihracat yapan firmalar %92 büyüdü.
- Türkiye'de 35 milyon kişi (%48) internet kullanıyor.
- Kullanıcıların %4,5'i internet üzerinden alışveriş yapıyor ve bu sayı her geçen gün artıyor.

Yüksek katma değerli ve/veya “kolay bozulan” ürünler havayolu taşımacılığı ile nasıl satılabilir?

Çorlu Havalimanı'ndan Ukrayna, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Azerbaycan'a doğrudan kargo seferleri var. Bu durum kolay bozulan ve birim fiyatı yüksek olan tarım ürünleri ihracatı için önemli bir fırsat oluşturuyor.

Bu 5 ülkenin ithalat birim fiyatı (kg)

70 ₺

Peynir

Türkiye'deki perakende
satış fiyatı (kg)
30 ₺

44 ₺

Krem Peynir

Türkiye'deki
perakende satış fiyatı
21 ₺

34 ₺

Ceviz

Türkiye'deki
perakende satış fiyatı
25 ₺

Bölgedeki et ve süt ürünleri potansiyeli, dış ticaret ile birlikte farklı bir boyuta taşınabilir.

Bölgenin hayvancılığa dayalı sanayi yapısı:

Küçükbaş Hayvancılık/Peynir

- Edirne peyniri ismiyle pazarda yer bulan peynir, koyun sütünden yapılmaktadır.
- Özellikle İstanbul pazarından büyüyen bir talep olması, bölge için önemli bir avantajdır.
- İstanbul ve AB pazarına olan yakınlık hayvancılık sektörüne avantaj sağlamaktadır.

Büyükbaş Hayvancılık

- Hayvan varlığının %97,4 kültür ırkı ve melezlerinden olduğu için damızlık hayvan potansiyeli oldukça yüksektir.
- Bölge şap hastalığından arındırıldığı için AB ülkelerine ihracatta avantajlı olma durumu mevcuttur.

Faaliyet gösteren firma sayısı (2013)

Konu	Sayı
Süt ve Süt Ürünleri	29
Et ve Et Ürünleri	16
Yumurta Paketleme	4

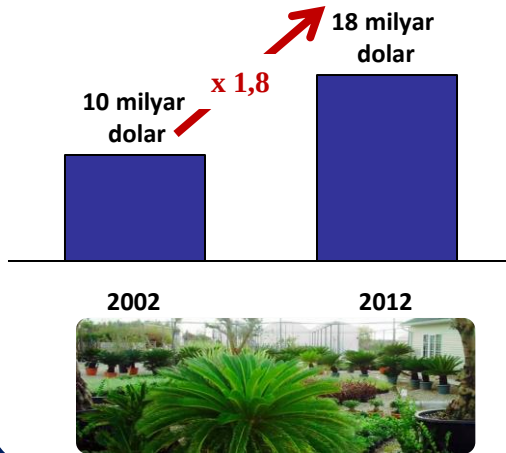

Yeni ve yüksek katma değerli tarım/gıda ürünleri? Örneğin süs bitkileri...

Dünyada süs bitkileri ihracatında Hollanda, liderliğini korumaktadır. Genel olarak, dünya süs bitkileri ticaretinde Hollanda dışındaki gelişmiş ülkelerin ve bölgelerin ithalatçı, gelişmekte olan ülkelerin ve bölgelerin ise ihracatçı olmaları durumu söz konusudur.

Ortadoğu'da en önemli ihracatçı ülke İsrail'dir. Pazarın büyük bölümünü Avrupa oluşturmaktadır. Güney Doğu Asya ülkelerinden de Tayland, Singapur, Yeni Zelanda ve Tayvan özellikle kesme çiçek ihracatçılarıdır.

Toplam Dünya İthalatı

Dünya süs bitkileri ihracatında Türkiye'nin yeri ,2012 (\$)

Ülkeler	Değer (\$)
Hollanda	321.821.926
Danimarka	207.342.248
ABD	118.932.024
İtalya	96.340.315
Belçika	89.306.948
Çin	48.994.771
Kanada	48.015.703
Almanya	47.262.041
Kosta Rika	44.530.924
Hindistan	34.977.221
Polonya	20.854.428
Guatemala	18.705.632
Malezya	14.152.933
Portekiz	14.113.768
Güney Afrika	12.938.509
Çek Cumhuriyeti	9.599.535
Mısır	8.336.698
İrlanda	8.022.362
Meksika	7.824.049
Fransa	7.747.348
Türkiye	6.617.207

Kaynak: UN Comtrade

En Büyük 5 İthalatçı:

- Almanya
- ABD
- Hollanda
- İngiltere
- Fransa

Yeni yeni oluşan bu pazarı Hamzadere bölgesi, iyi değerlendirmelidir.

Hamzadere'deki duruma baktık. Vardığımız sonuç gösteriyor ki; Hamzadere'nin Belirlenen iş modellerini benimsemesi ve sanayi faaliyetlerini bu yönlerde ilerletmesi gerekiyor. Mevcut hali ile uzak ülkelere ticaret ve alternatif yöntemler geliştirmek Hamzadere'ye hiçde uzak görünmüyor. Hamzadereliler sahip oldukların potansiyelin üzerine gitmeli ve alternatif iş modelleri üretmeliler.

Peki ne yapılabilir? Nereden başlamak lazım?

Bu sorulara yanıt bulabilmek için dünyadaki benzer ama daha başarılı yerleri incelemek gerekiyor. Hamzadere'ye daha somut bir yol çizmek için özel ekonomik bölge oluşturmuş ve ekonomisini yaratıcı iş modellerine büyük yatırımlar yapan şehirler ile karşılaştırmak gerekiyor.

Bir Örnek: Suwalki, Polonya

Suwalki Özel Ekonomik Bölgesi'nde şu anda;

- 375,6 hektar arazi
- 7 alt bölge
- 81 şirket
- 6 bin 500 çalışan bulunmaktadır.

Önemli sektörler:

- İnşaat ürünleri üretimi
- Giyim
- Elektronik
- Gıda ürünleri
- Metaller
- Plastik
- Matbaacılık
- Ahşap işleme olarak sıralanabilir

Yüksek Kalite Turizm

AB projesinin bir parçası olan Suwalki Özel Ekonomik Bölgesi'nde ulusal parklar ve peyzaj gibi korunan alanlar teşvik edilerek Baltık Denizi Bölgesinde hassas alanların sürdürülebilir ekolojik ve sosyo-ekonomik kalkınmasını sağlamak hedeflenmektedir.

Suwalki Bölgesi, 2010'da 12 milyon zloty (8 milyon TL) olan yatırımların, 2011'de 120 milyon zloty'a (80 milyon TL) yükselmesi ile birlikte Polonya'daki bütün ekonomik bölgeler arasındaki en çarpıcı yatırım artışının yaşandığı yer olmuştur.

Hamzadere, sanayi sektöründe önemli fırsatlara sahiptir.

Bölgenin sanayi sektöründeki mevcut durum ve gelişme eğilimlerini de ortaya koyduk. Bölge'deki sanayinin özellikle Keşan'da yoğunlaştığını ve sanayi yatırımlarının genelde bu ilçede yoğunlaşmakta olduğunu gördük. Bu hızlı sanayileşmeye karşın bölgenin sınırda olmanın avantajlarını değerlendiremediği ve yanı başındaki Balkan ülkelerine gerçekleştirebileceği ihracat potansiyelini değerlendirememesi dikkat çekicidir. Bölgenin hizmetler ve ticaret ekseninde de değindiğimiz gibi ticari ağlarının zayıflığı ürettiği ürünleri uzak pazarlara ulaştıramamasına sebep olsa da uzun vadede bu ağların geliştirilmesi, kısa vadede ise e-ticaret gibi çözümlerin değerlendirilmesi faydalı olacaktır. Bölgedeki paydaşlar tarafından Hamzadere'de Kocaeli, Bursa ve Tekirdağ'daki gibi değil daha çevre dostu, hafif sanayi ile gelişim temenni edilmektedir. Bu amaçla yeni yatırımların çekilmesi için girişimciliğin desteklenmesi, öncelikli alanlarda yatırım promosyonu stratejilerinin oluşturulması ve kurulması planlanan tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesinin etkin bir araç olarak kullanılması gerekli faaliyetler arasındadır. Bu doğrultuda Hamzadere'de sanayi-ticaret çarkını döndürmek için gerekli **sanayi politikasının temel hedefleri**;

- **bilimsel ve teknolojik imkanların değerlendirilmesi**
- **sanayi altyapısının geliştirilmesi**
- **ihracat potansiyelinin değerlendirilmesi**

şeklinde belirlemektedir.

Turizm

Hamzadere bölgesi tarım ve sanayinin dışında turizm sektöründe de büyük fırsatları barındırmaktadır. Özellikle birçok tarihi yapının ve Saros Körfezi'nin bölgede bulunması bölgedeki turizm sektörüne yön vermektedir. Bunun yanı sıra bölgenin İstanbul'a 2 saatlik mesafede olması, hem İstanbul'daki nüfusun hem de İstanbul'u ziyaret eden turistlerin değerlendirilmesi açısından önemli bir fırsattır. Bunun yanı sıra Edirne'yi ziyaret eden turistler de bölgeye çekilebilir.

Dünya genelinde orta sınıfın genişlemesine bağlı olarak büyüyen turizm sektörü, yüksek katma değer sağlayan bir hizmet sektörü olmanın yanı sıra yurtdışından gelen turistler aracılığıyla ülkemize döviz kazandırıcı bir faaliyetlerdir. Bu açıdan her geçen yıl daha fazla yabancı turistin ziyaret ettiği ülkemiz için turizm sektörü, özellikle cari açığın azaltılmasında stratejik bir konumdadır. Peki Hamzadere bölgesi bu amaç doğrultusunda neler yapabilir? Bunun için bölgedeki turizm sektörünün durumuna bir göz atmakta yarar var.

Hamzadere için sürdürülebilir turizm stratejilerinin geliştirilmesi gerekiyor.

Turizm Stratejisi

Marka ve Promosyon

Küresel rekabet dünyasında, şehir gelişimi ve turizm stratejileri giderek "yer kimliğinin artırılması" teması etrafında konumlanmaktadır.

Rekabetçiliğini artırmak ve bölgeyi yaşamak, çalışmak, yatırım yapmak için pazarlamak adına Hamzadere'nin turizmini bir çekim merkezi olarak sunabilmesi ve mevcut fiziksel olanaklarını artırması gerekmektedir.

Bölgesel İşbirliği

Türkiye'de turizm kazançlı ve büyüyen bir sektördür. Fakat Hamzadere'nin Türkiye'deki diğer illerle, turizm altyapısı, yatırımları, pazarlama ya da Ankara'dan alınan destek göz önüne alındığında büyük bir rekabet içinde olduğu da bir gerçektir. Bu nedenle Hamzadere'nin turizm stratejisi diğer Trakya şehirleri, komşu ülkeler, bölgesel ve uluslararası organizasyonlar ile ortak işbirliği içinde planlanmalıdır.

Sürdürülebilir Turizm Altyapısı

Sürdürülebilir turizm Hamzadere'nin doğal güzelliklerini, hava kalitesini, konumu en etkili şekilde kullanarak çevreyi korumaya, tarihi ve kültürel değerleri yenileyip geliştirmeye yönelik stratejiler içerir.

Kalkınma Planları ve Hamzadere'ye Uygulanabilecek Fikirler

Türkiye Turizm Stratejisi (2023)

Türkiye'yi kapsayan bu planda Hamzadere'ye oldukça az yer verilmiştir. Bunun yanında Türkiye'nin diğer illerinin turizm planları ayrıntılı bir şekilde oluşturulmuştur.

Hamzadere'nin ismi çok az geçse de bazı genel fikirler Hamzadere için de uygulanabilir. Örneğin;

- Kent Turizm Konseyi
- Kamu-Özel Sektör Ortaklığı
- Eğitim Stratejisi
- Turizm Çeşitlendirilmesi Stratejisi
- Daha Geniş Turizm Sezonları
- Turizm Kültür Yolları, Bölgeleri, & Koridorlar
- Şehir Markalaşması

Trakya Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı

Bu turizm planı Hamzadere için oldukça fazla strateji önermektedir. Güney Trakya Turizm Koridoru

Trakya Planı aynı zamanda bütün bölge için yeni yapılanmalar ve platformlar önermektedir.

- Trakya Kültürel Miras Araştırma Merkezi - (Edirne)
- Şarap Turizmi Platformu – (Tekirdağ)
- Trakya Mutfak Sanatları Akademisi (Fikir aşamasında)
- Merkezleri Küçük Konaklama Yönetimi İşbirliği Ağı (Fikir aşamasında)

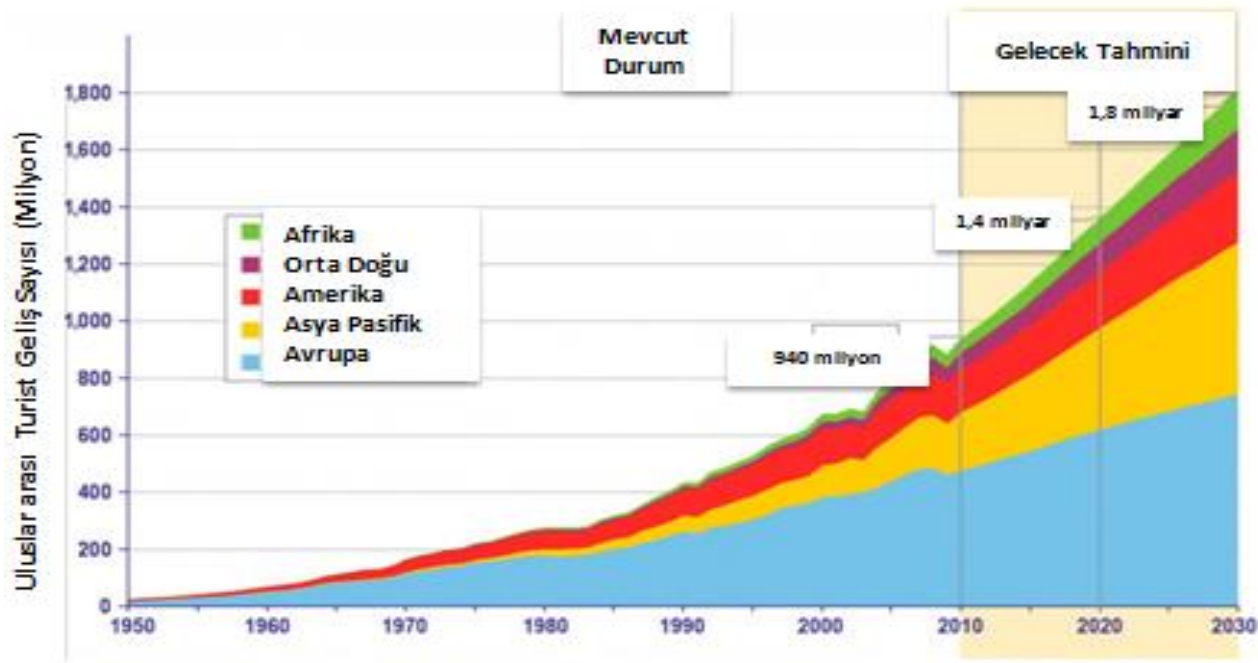

Dünyada orta sınıf genişledikçe, turizmin önemi artıyor

Yükselen ekonomi ülkelerinden varlıklı insanlar yurtdışına yaptıkları seyahatleri arttırdıkça turizm trendleri de değişiyor.

2011-2012 döneminde Çinli turistler harcamalarını %40, Rus turistler %32 artırdı. Amerika ve Almanya ise harcamalarını sadece %6 oranında artırdı. Yeni yükselen ülkelerin orta sınıfları Türkiye’de daha çok döviz bırakmaya başladılar.

Son yıllarda özellikle Japon turistlerin sayısı da giderek artıyor. 2030 yılında özellikle yeni yükselen ülkelerin orta sınıfından bir milyardan üstünde turistin gezmeye başlaması bekleniyor.

Kaynak: UNWTO, Tourism Highlights, 2014 edition

2014 yılı dünya turizm verilerine bakıldığında turizm, giderek canlanan önemli bir sektör olarak göze çarpıyor.

Dünyada gayri safi milli hasılanın %9'unu turizm sektörü oluşturuyor. Aynı zamanda 11 işten 1'i de turizm sektöründe bulunuyor.

1950 yılında dünyada turist sayısı 25 milyon iken 2013 yılında 1 milyar 87 milyona yükselmiştir.

2030 için yapılan turist tahmini ise yaklaşık 1.8 milyar civarındadır.

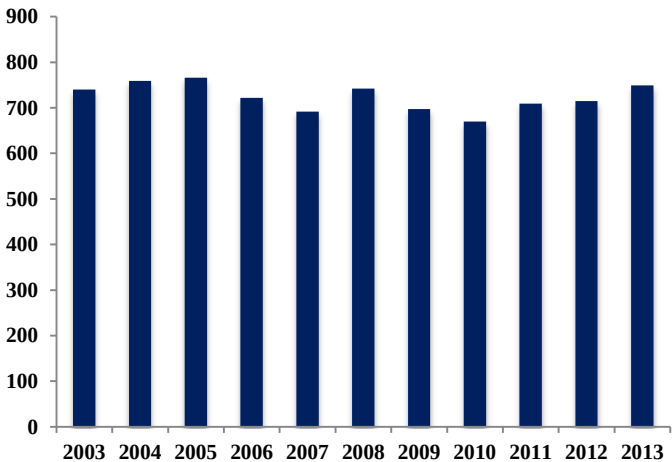
Türkiye, Eğlence Spor ve Kültürel Aktiviteler açısından popüler bir turizm merkezidir.

Türkiye'nin turizm geliri ve ağırladığı ziyaretçi sayısı sürekli artmaktadır.

Türkiye, dünyanın 6. sıradaki popüler turistik ülkesidir. 2007'den 2012'ye kadar, ülkeye gelen uluslararası turist sayısında %37'lik bir artış görülüyor.

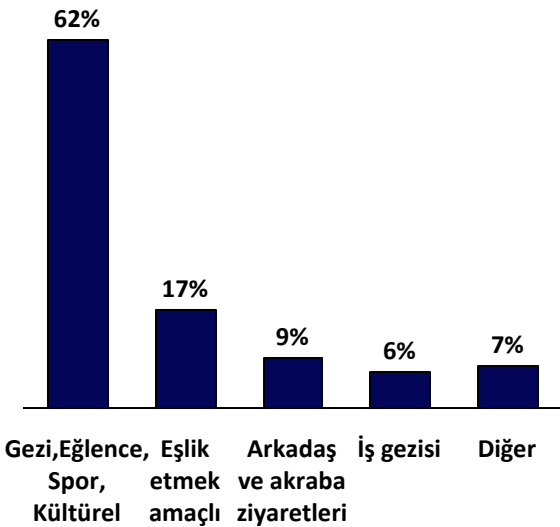
Bugün Türkiye'ye bir yılda gelen turist sayısı 31,5 milyondan fazladır. Gelen yabancı turistlerin ortalama geceleme sayısı ise ortalama 9 civarındadır.

Türkiye'ye Ziyarete Gelen Her Bir Turist Başına Ortalama Harcama (\$)

Kaynak: TÜİK

Yabancı Turistlerin Türkiye'yi Ziyaret Etme Sebepleri, 2012

Kaynak: TÜİK

Turizm sektörünün ülke ekonomisine katkıları büyüktür.

Türkiye'de bugün turizm sektörü sayesinde fazladan 1,9 milyon iş olanağı bulunuyor. Bu durum turizm sektörünü kamu sektöründen sonra 2. büyük işveren konumuna yerleştiriyor.

Özellikle Ege ve Akdeniz bölgelerinde birçok kişi gelirini turizmde elde ediyor.

Türkiye istihdamının %9'u turizm sektöründedir.

Sektörde 2013-2023 arası öngörülen istihdam artışı ise yaklaşık %17 civarındadır.

Bölge, turist çekme yeteneği yönünden çevresindeki il ve ilçelere yakındır. Bölge'nin turizmde belirli bir seviyeye varması için kendine has değerlerine odaklanması gerekmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre Hamzadere'deki turizm işletme belgeli ve belediye belgeli konaklama tesislerine 2013 yılında 88.642'si yerli, 7.668'i yabancı olmak üzere toplam 96.320 turist gelmiş ve bu turistler Hamzadere'de 121.401 gece konaklama yapmışlardır.

Bölge'ye gelen her bir turist, ortalama sadece 1,26 gün konaklamaktadır.

Bu değerin Edirne ili genelinde 1,27; yakın ilçelerden Gelibolu'da 1,92; Malkara'da ise 1,36 olması Hamzadere'nin bir turistin ortalama geçirdiği zaman yönünden çevresine yakın bir performansa sahip olduğunu göstermektedir. Ancak ortalama kalış süresi ülkemiz genelinde 2,85'tir. Hamzadere'nin bu seviyelere ulaşabilmesi için yakın çevresindeki il ve ilçelerde bulunmayan turizm potansiyellerini değerlendirmesi gerekmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı verileri kullanılarak yapılan hesaplamalarda Hamzadere'deki turizm işletme belgeli ve belediye belgeli konaklama tesislerine 2013 yılında doluluk oranı %20,8 olarak hesaplanmıştır. Bu değer Edirne genelinde %24,6, ülke genelinde ise %45,1'dir.

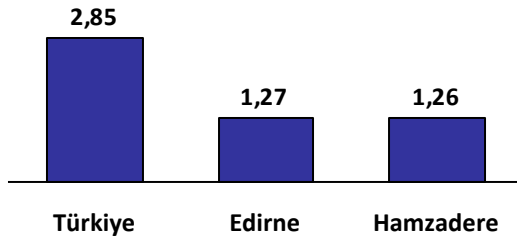
Söz konusu değerin Hamzadere'de düşük olması aynı niteliklerde yeni konaklama tesislerinin yapılmasından ziyade **mevcut tesislerin nitelik ve kalitelerinin artırılmasına** duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Keşan ve Enez ilçeleri sahip oldukları kıyı alanlarındaki parkurlarda su altı ve su üstü sportif faaliyetlere son derece elverişlidir. Bu turizm potansiyeli Hamzadere'nin yakın çevresinde pek bulunmayan, kendine has bir fırsattır.

Bu sayede bölge turizmdeki rekabetçi gücünü arttırarak çevre il ve ilçelerin bir adım önüne geçebilir.

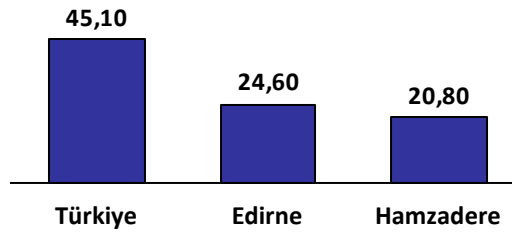

Ortalama Kalış Süreleri, 2013 -gün

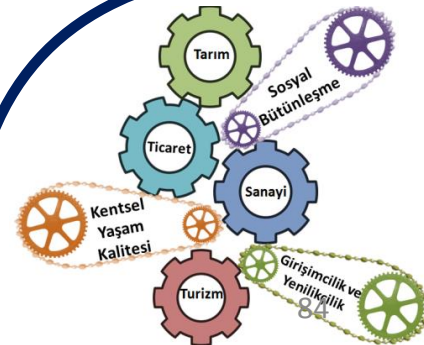

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Doluluk Oranı, 2013 - %

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Keşan konaklama kapasitesini ve hizmet kalitesini artırıp Bozcaada ile yarışabilir.

Aşağıdaki iki grafikte Bozcaada ve Keşan'ın Ortalama turist kalış süreleri karşılaştırılmaktadır. Bozcaada Marmara Bölgesi'nde yer alması ve turistik özellikleri ile ön plana çıkması sebebiyle seçilmiştir.

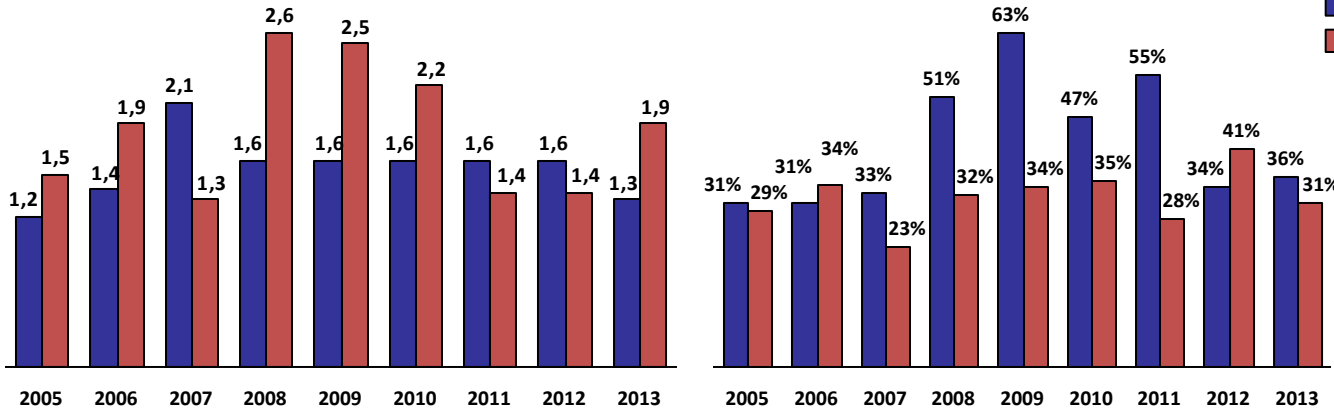
Grafiklerden okunabileceği gibi bir turistin Bozcaada'da geçirdiği vakit en az bir buçuk gün olmakta ve bu turistler genellikle gecelemeaktadır. Keşan'da ise ortalama kalış süresi Bozcaada'dan sürekli daha aşağılarda seyretmektedir. Bunun en önemli nedeni Keşan'da konaklama için otel-tesis sayısı çok az, vakit geçirilebilecek kafe ve restoran sayısı ise oldukça sınırlı olmasıdır.

İkinci öne çıkan nokta Bozcaada'da doluluk oranının düşük görünmesidir. Fakat bunun sebebi Bozcaada'ya az sayıda turist gelmesi değil konaklama kapasitesinin yüksek olmasıdır. Popüler gezi sitelerinden Tripadvisor'da Bozcaada aratıldığında 131 konaklama, 10 gözde mekan ve 47 restoranın bilgisine ulaşılabilmektedir. Bununla birlikte aynı sitede Keşan ilçesi aratıldığında sadece 11 konaklama, 1 gözde mekan ve 21 restoran bilgisi karşımıza çıkmaktadır.

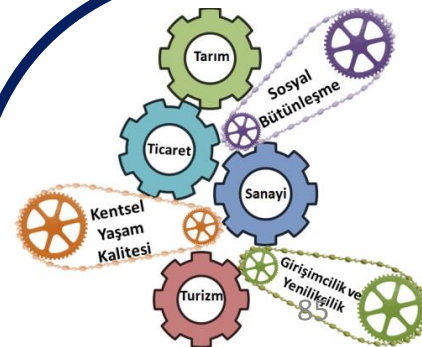

**Keşan ve Bozcaada Ortalama Turist Kalış Süresi
2005-2013 (gün)**

**Keşan ve Bozcaada Doluluk Oranı,
2005-2013 (%)**

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Hamzadere’de tarih ve deniz turizmi ön plana çıkarılmalı.

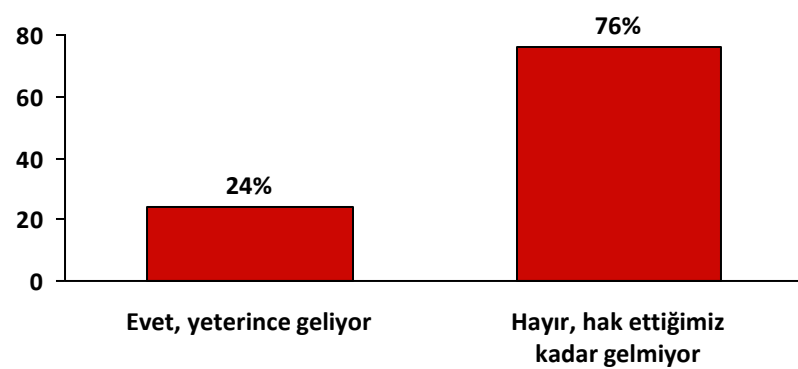
Hamzadereliler, bölgelerinin daha çok turist çekebilecek potansiyelde olduğu kanısındadır.

Her ne kadar teşvik alması gereken sektör veya en önemli değer olarak turizm sektörünü ayırt edilir şekilde ön plana çıkarmamış olsalar da Hamzadereliler, bölgenin turistik potansiyelinin yüksek olduğunu fakat bunun yeterince değerlendirilemediğini düşünüyorlar.

Örneğin sorduğumuz “Sizce Hamzadere’ye yeterince turist geliyor mu?” sorusuna %76’lık bir toplam hak ettiğimiz kadar gelmiyor cevabı verdi. Hamzaderelilerin verdikleri cevaba da bakılarak bölgenin kalkınmasının en önemli gerektirdiklerinden biri kente daha fazla turist gelmesi olarak yorumlanabilir.

Hamzaderelilere sorduk:

- Sizce Hamzadere’ye yeterince turist geliyor mu?

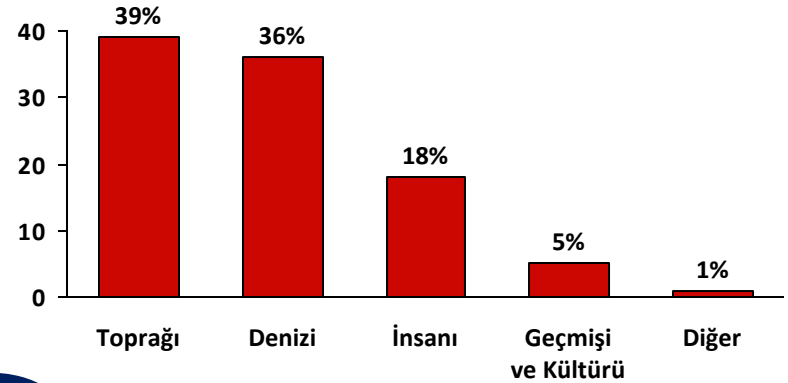
Tarıma dayalı ekonomisi olan Hamzadere’de en büyük değer toprak olarak görülüyor.

Hamzadere’de yaptığımız çalıştayda katılımcıların %39’u toprağı, %36’sı ise denizi Hamzadere’nin en büyük değeri olarak görüyorlar. Bunun en büyük sebebi bölgede tarımdan ve balıkçılıktan geçinen insan sayısının fazlalığıdır.

Turizmin henüz yeterince ön plana çıkmamasının sebebi burada yaşayanların turizmden bir kazanç sağlayamamasıdır. Buna bağlı olarak Hamzadereliler, aslında en önemli değerler arasında yer alması gereken bölgenin geçmişi ve kültürü gibi değerlere önem vermiyorlar.

Hamzaderelilere sorduk:

- Sizce Hamzadere’nin en önemli değeri nedir?

Hamzadere Turizm sektörü bazı zorluklarla karşı karşıya;

Sürdürülebilir turizm, çeşitlilik, emin adımlar atılarak yapılan akıllı yatırımlar Hamzadere için doğru çözümdür.

Hamzadere Turizmi için Temel Zorluklar:

Türkiye’deki diğer turistik yerlerle artan rekabet :

Türkiye 2023 Turizm Geliştirme Planı, Türkiye’nin diğer şehir ve bölgelerinde de milyonlarca lira yatırım öngörüyor. Bu durum turizmi gelişen Hamzadere’nin rekabet engelini sadece teşvik ve desteklerle aşamayacağını gösteriyor.

Yerel ekonominin faydalanamaması:

Turizm geliştirme faaliyetlerine daha fazla yatırım yapıldıkça yabancı şirketler (oteller, seyahat acenteleri) de artan turizm potansiyelinden faydalanmak istiyorlar. Sonuç olarak yerel turizmin kazancının bir kısmına ortak oluyorlar. Bu durum yerelde kazanılan paranın bir kısmının kaybedilmesi anlamına geliyor.

Sezon kısıtlılığı:

Türkiye’nin geri kalanında olduğu gibi, 3. çeyrek (Temmuz, Ağustos, Eylül) turizm harcamalarının çoğunluğunun yapıldığı canlı sezondur. Yatırımların geri dönüşü yıl içerisinde de canlı sezonda olur. Bu da yapılan yatırımların dönüş süresini uzatır.

Hamzadere’de Geliştiği Gözlemlenen Fırsat Yaratıcı Alanlar:

Markalaşma ve promosyon:

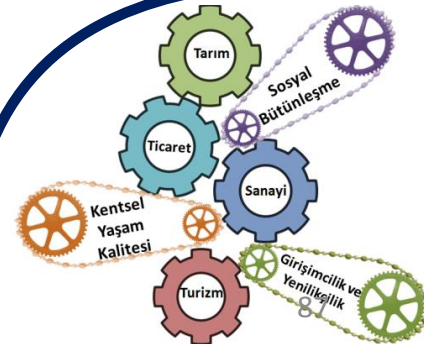
Bölgesel turları ve bölgenin turizm potansiyelini içeren web sitelerin geliştirilmesi bölgenin tanıtımını kolaylaştırarak Hamzadere’yi insanlar için kolay erişilebilir bir yer haline getirecektir.

Bölgesel işbirliği:

Güney Trakya Turizm Koridoru ve Egnatya Yolu Tarihi Rotası; ülkemizin Arnavutluk, Makedonya ve Yunanistan ile bölgesel işbirliği de gerektiren turizm temaları sunuyor. Bölgesel işbirliği artırılarak turizmde yeni fırsatlar oluşturulabilir

Sürdürülebilir turizm altyapısı:

Sürdürülebilir turizm, doğal çevreyi korumak, eşsiz kültürel kimliğe sahip çıkmak, yerel olarak sahip olunan işletmeler ve girişimcilerin desteklenmesi ve farklı alanlarda yaratıcı teklif ve yatırımlar yapmak demektir. Sürdürülebilir turizm bölgede turizmin geleceğini garanti eder.

Hamzadere Trakya Bölge Planı'ndan faydalanmalıdır.

Trakya 2014-2023 Bölge Planı'nda Hamzadere'ye Güney Trakya Turizm Koridoru üzerinde olması nedeniyle önemli roller atfediliyor.

Trakya 2014-2023 Bölge Planı'nda;

Enez ve Keşan'ı da içine alan Güney Trakya Turizm Koridoru'nda eko-agro turizm, kıyı turizmi, kültür ve arkeoloji turizmi, dalış, rüzgâr sörfü, yamaç paraşütü, kuş gözlemciliği, gastronomi ve şarap turizmi öncelikli olacak şekilde geliştirilecek alanlar olarak işaret ediliyor. Bu durum planda Keşan ve Enez'e özel bir önem atfedildiğinin bir göstergesi olarak dikkate alınmalıdır.

Trakya 2014-2023 Bölge Planı'nın öncelikleri arasında Güney Koridoru Turizmi için;

Perinthos Antik Kentlerinin gün yüzüne çıkarılması, Enez ve Erikli sahillerinin çevre düzenlemesi, Enez ve Keşan ilçe sınırları içerisinde bulunan Saroz Körfezi Kıyı Şeridi ve Şarköy ilçe sınırları içerisinde bulunan Ganoslar Bölgesi'nin; ekolojik yapısının yanında kültürel ve tarihi özellikleri de dikkate alınarak, turizmin cazibe merkezleri haline getirilmesi planlanıyor.

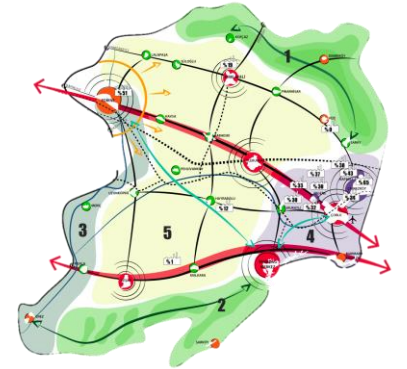
Güney Trakya Turizm Koridoru sayesinde, Hamzadere bölgesi için yeni bir turizm strateji geliştirilebilir. Ülkemizde birçok başarılı turizm ilçesi örneği vardır.

Hamzadere'nin bu başarılı turistik bölgelerden biri olmaması için önünde hiçbir engel bulunmamaktadır.

Bölge Planı'nda belirlenen, Keşan ve Enez'i de kapsayan Güney Trakya Turizm Koridoru kapsamında;

“Bölgedeki tarihi ve kültürel değerlerin restorasyon çalışmalarına ağırlık verilecek ve bu sayede bu yerleşim yerlerinin turizm cazibe merkezi olmaları için çalışmalar yürütülecektir.”

Bölge, sosyal medya sitelerinden görüldüğü kadarıyla, turistlerin ilgisini çekmekte başarısızdır.

Kentteki turistik değerler korunup geliştirildikçe bu durum da değişecektir.

Hamzadere sahip olduğu tarihi ve kültürel değerlerini koruyup geliştirerek görünür kılmalıdır.

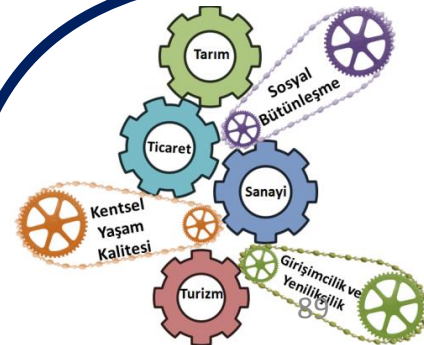
Son zamanlarda Sualtı Müzesi, yerel mutfak ve müzik zenginliği sayesinde Hamzadere'nin kültürel ve sosyal etkinliklerinde bir artış gözüküyor.

Özellikle bölgenin zengin kültürünü açığa çıkarabilen etkinlikler bölgeye yakın yerleşim yerlerinde yaşayan insanlardan da ilgi görüyor. Bu değerlerin bölgeye daha fazla turist ve yatırımcı kazandırması için;

Keşan'da Hersekzade Ahmet Paşa Camii, Kültür Sanat Festivali, yapım aşamasında olan su altı müzesi, Enez'de Ainos antik kenti, Av ve Balık Festivali, İpsala'da Çeltik Kültür ve Sanat Festivalleri'nin turistik değerler olarak görülüp, geliştirilmeleri gerekiyor.

Bu değerlerin sosyal medyanın yardımını da kullanarak daha görünür hale getirilmeleri gerekiyor.

İpsala'da müze olmaması ilçenin ve Hamzadere bölgesinin turistik değerini azaltıyor.

Hamzadereliler turizmin daha da gelişebileceğini düşünüyor.

Hamzaderelilere turistlere görmelerini mutlaka önerecekleri yer sorulduğunda verdikleri cevap turizm yatırımlarının nereye yapılması gerektiğine işaret ediyor.

Verilen cevapları ilçe bazında incelediğimizde de Enez, İpsala ve Keşan için Saros Körfezi'nin öneminin değişmediğini görüyoruz. Bu durumda %75'lik bir oranla görülmesi gereken turistik yer olarak karşımıza çıkan Saros Körfezi, turistik yatırımların da en çok yapılması gereken yer olmalıdır.

Bölgenin daha cazip bir turistik uğrak haline gelmesi ancak sinema, konser, tiyatro gibi eğlence ve kültür mekânlarına yer vererek gerçekleştirilir.

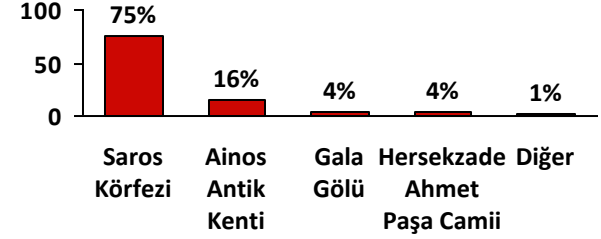
Sosyal etkinliklere olan talebin açık ara çok yüksek olması, önceliğin ne olması gerektiğine de işaret ediyor. Bölgeyi daha cazip bir yer haline getirmek için yapacakları ilk yatırımın ne olacağını sorduğumuzda %60 oranında eğlence kompleksi cevabı aldık, bunu kültür ve spor merkezleri izledi. Bu cevapla, bölgede sosyal yaşamı canlandırmak, bölgeyi daha yaşanılır bir yer haline getirmek ve bölgeye turist çekmek öncelikli plan olarak karşımıza çıkıyor.

Hamzadere'de dışarıdan gelen turistleri etkileyecek hiçbir etkinlik bulunmuyor.

Bölgeye turist çekebilecek kültür, spor, kongre, gezi etkinliği gibi etkinlikler Hamzadere'de yeterince düzenlenmiyor. Hamzadere Çalıştay'ı'na katkı sunan katılımcılara sizce bölgede bölge dışından katılımcı çeken etkinlikler düzenleniyor mu diye sorduğumuzda 87 kişi arasından 3 kişi hariç hepsi bu tür etkinliklerin yeterince yapılmadığı yönünde cevap verdi. Bu cevaba göre Hamzadere'nin turizme katkı sağlayacak etkinlikleri gerçekleştirmediği, sosyal etkinlikler gibi her yerde yapılabilecek turist çekme avantajlarını dahi kullanamadığı gözlemleniyor.

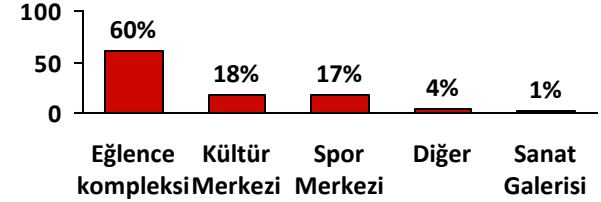
Hamzaderelilere sorduk:

- Bölgeye gelen turistlere mutlaka görün diyeceğiniz ilk yer?

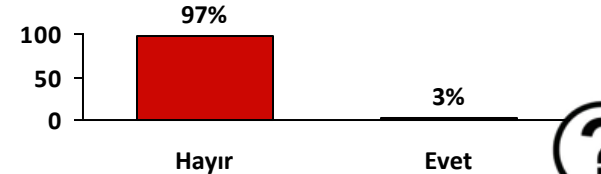
Hamzaderelilere sorduk:

- Bölgeyi daha cazip bir yer haline getirmek için yapacağınız ilk yatırım ne olurdu?

Hamzaderelilere sorduk:

-Sizce bölge dışında bölge dışından katılımcı çeken yeteri kadar kültür, kongre, spor, gezi etkinliği düzenleniyor mu?

Hamzadere'deki duruma baktık. Vardığımız sonuç gösteriyor ki Hamzadere'nin sahip olduğu tarihi ve doğal güzellikleri geliştirerek Türkiye ve Dünya'da daha görünür hale getirmesi gerekiyor. Mevcut hali ile istenilen turizm cazibe merkezi Hamzadere ihtimali uzak görünüyor. Hamzadereliler tarafından hak edildiği düşünülen turizm potansiyeline ulaşmak bu durumda mümkün değil.

Peki ne yapılabilir? Nereden başlamak lazım?

Bu sorulara yanıt bulabilmek için dünyadaki benzer ama daha başarılı yerleri incelemek gerekiyor. Hamzadere'ye nüfus, ekonomik yapı, deniz ve büyük şehirlere mesafe, iklim gibi kriterler açısından benzeyen ama turizm sektöründe daha başarılı, cazibesi daha yüksek yerler var mı?

Kavala, sosyal medyada önemli turist merkezlerinden biri olarak gösterilmese de Kavala Belediyesi tarafından düzenlenen Filippi festivali Yunanistan'ın en önemli festivallerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Kavala, Makedonya Limanı'nı barındıran bir Yunan şehridir. İki nehrin arasında ve Ege Denizi kıyısında yer alır. Ayrıca Kavala da Keşan gibi tarihi Egnatya yolu üzerinde bulunur.

Kavala'nın turist çeken özelliği sadece tarihi yerleri değildir. En popüler bölgesi merkezdeki meydanı, en kalabalık yeri ise alışveriş caddesidir.

Kavala mavi bayrak bulunduran plajları ile cazip kıyı turizmi imkanları sunmaktadır. Aynı zamanda içinde kamp yerleri de bulunmaktadır.

Nüfus: 56.371

İklim: Nemli / Yarı kurak

Ekonomi: tarım, tarıma dayalı endüstri, turizm, ticaret

Google arama motoru sonuçları:
4.350.000

Turizm Kapasitesi (Tripadvisor):

Otel sayısı: 15

Restoran/ Kafe sayısı: 25

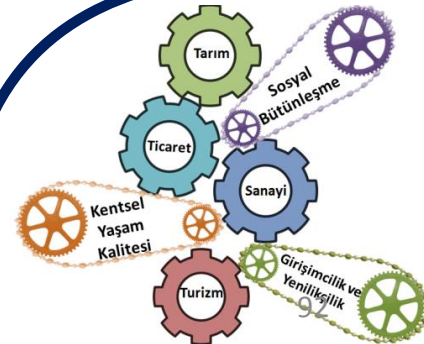
Görülmesi gereken yer sayısı: 12

Kavala çoğunlukla yaz aylarında gerçekleşen bir dizi festival ve etkinliğe ev sahipliği yapar.

En önemli festival: Filippi

Kavala bir çok mavi bayraklı sahile sahip

Aveiro, Hamzadere gibi geniş bir tarım ekonomisine sahip, bununla birlikte şehir turizmde gelişmeyi gece hayatı ve doğa turizmi ile de başarmış durumdadır. Aveiro Üniversitesi de şehrin canlı bir kültürel merkez olmasında önemli bir rol oynuyor.

Aveiro, Portekiz'in önemli bir limana sahip olan sanayi şehirlerinden birisidir. Kanal sistemi ve su taşımacılığıyla insanlarına yüksek kaliteli bir yaşam sunan şehir, aynı zamanda "Portekiz Venediği" olarak da biliniyor. Şehirde işsizlik oranı %5'tir.

Aveiro'da temel sektörler balıkçılık işletmeleri, tuz üretim/işleme tesisleri, deniz ürünleri işletmeleridir. Bunlara ek olarak, turizm sektörü de temiz sahiller, kamuya açık alan düzenlemeleri, kültürel ve tarihsel alanlar, alışveriş, gece hayatı turizm sektörünün gücünü artırmaktadır.

universidade
de aveiro

Portekiz'in en iyi
üniversitelerinden biri ve dünyada
354. olarak kabul ediliyor.

Nüfus: 78.468

İklim: Tropik

Ekonomi: Tarım, Tarıma Dayalı
Sanayi, Turizm, Ticaret

Google Arama Sonuçları:
27.500.000

Turizm Kapasitesi (Tripadvisor):

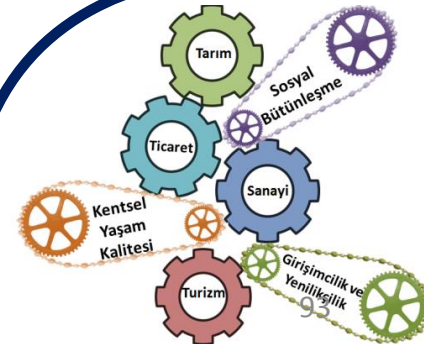
Otel sayısı: 17

Restoran/ Kafe sayısı: 121

Görülmesi gereken yer sayısı: 14

Şehir merkezinden ayrı olarak, Aveiro doğa aşıkları için de bir çekim merkezidir. Ağaçlıklar ve kum tepeleriyle kaplı 700 hektarlık bir alana sahip olan Sao Jacinto Ulusal Parkı, doğa yürüyüşü yapmak ve kuşları izlemek isteyen turistlerin uğrak merkezi olarak bilinir. Parkın doğal güzelliğini korumak amacıyla sınırlı sayıda ziyaretçi kabul edilmektedir, ancak bu popülerliğini azaltmayacak bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Filiates, Tripadvisor standartlarında turist çekim merkezine sahip olmasa da kendisini bölgesel turizm merkezine dönüştürmüş durumdadır.

Filiates, Yunanistan'ın kuzeybatısında, Arnavutluk sınırının güneyinde küçük bir şehirdir. Dağlık bir arazide bulunan şehir, nehirleri ve geleneksel mimarisiyle bilinmektedir.

Yerel ekonomide nehir deltasında yetişen narenciye, yonca, pirinç ve kivi tarımda ana geçim kaynaklarını oluşturur. Dağların yüksek seviyelerinde hayvan çiftliklerine ev sahipliği yapan bölgede, son yıllarda turizm, ticaret ve ulaşımda da ilerleme sağlanmış ve bölge işgücünün %30'u bu alanlarda çalışmaya başlamıştır.

Nüfus: 7.710

İklim: Akdeniz

Ekonomi: Hayvancılık, tarım ve turizm

Google Arama Sonuçları:
108.000

**Turizm Kapasitesi
(Tripadvisor):**

Otel sayısı: 0

Restoran/ Kafe sayısı: 0

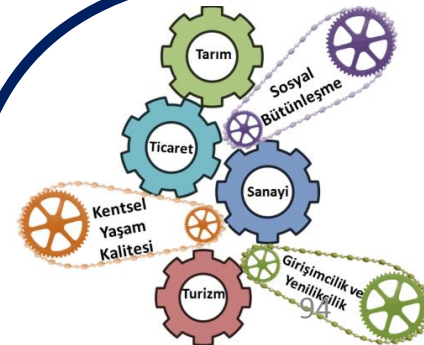
Görülmesi gereken yer sayısı: 0

Filiates ile ilgili Tripadvisor'da çok bir detay olmasa da bir çok turist, şehre, manzarası, Bizans yapıları, antik kalıntıları ve civardaki sahilleri için geliyor. Şehirde kuş izlemekten dalış yapmaya, ata binmekten su sörfüne bir çok aktivite turistlerin hizmetine sunuluyor.

**Filiates de Hamzadere gibi
Via Egnatya antik yolunda
bulunuyor.**

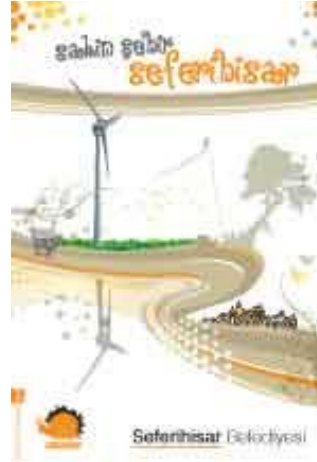

Sakin Şehir (Cittaslow) hareketi, Seferihisar'ın turizm sektörünü çok ciddi biçimde geliştirdi.

Seferihisar Türkiye'nin ilk sakin şehridir. İlçe sakin şehir hareketine Aralık 2009'da katıldı.

Seferihisar, turizm sezonunda ortalama 150 bin turist çekiyor. Ekonomi büyük anlamda tarıma dayanıyor olsa da, turizme yönelik işletme sayısı gün geçtikçe artıyor. Turizme yönelik işletme sayısı 1.000 civarındadır. Buna ek olarak, küçük işletme sayısı da 1.000'lere yakın düzeydeyken toplam yatak kapasitesi 4.539'dur.

İlçenin ekonomisi büyük anlamda yurtdışı da dahil olmak üzere dışa dönüktür. İlçe, 2006'da 10 milyon dolar civarında ihracat gerçekleştirdi. Sakin Şehir hareketinin, Sakin Yemek Programı kapsamında bir çok yemek yarışması ve etkinliğe ev sahipliği yapıldı. 2014'te Yavaş Yemek'i teşvik eden bir doğa okulu açıldı.

Nüfus: 27.849

İklim: Akdeniz

Ekonomi: Tarım & Turizm

Google Arama Sonuçları:
419.000

**Turizm Kapasitesi
(Tripadvisor):**

Otel sayısı: 37

Restoran/ Kafe sayısı: 17

Görülmesi gereken yer sayısı: 1

Sakin Şehir kapsamında (Sakin Yemek)Slow Food etkinliği

Yenilenebilir Enerji!

Makó, hem tarım turizmine hem sağlık turizmine sahip bir ilçedir.

Makó, Macaristan'ın güneydoğusunda, Romanya sınırına yakın Csongrad şehrine bağlı bir ilçedir. İlçe, soğan ve sarımsak üretimi ile meşhur, ancak sloganları “sadece soğan değil” ve ilçe halkı büyük bir hevesle termal ve sağlık kaplıcalarını tanıtıyor.

Soğan ve sarımsaktan ayrı olarak buğday, maydanoz üretimi ve hayvancılık, tarımda önemli faaliyetleri oluşturuyor. İlçede hafif sanayi, sanayinin ağırlıklı kısmını oluşturuyor.

Makó termal ve sağlık kaplıcaları, ilçenin önemli turizm ve sağlık yatırımlarıdır. Kaplıcalar günde 1.600 kişiye hizmet verebiliyor. Macaristan dışından gelen birçok turist kaplıcaları ziyaret ediyor ve Makó'da birkaç gün geçiriyor.

Nüfus: 27.727
İklim: Karasal
Ekonomi: Tarım & yiyecek sektörü, hafif sanayi ve turizm
Google Arama Sonuçları: 606.000

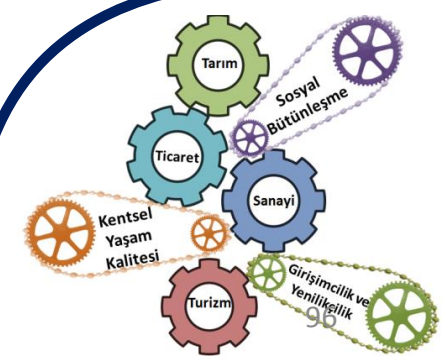
Turizm Kapasitesi (Tripadvisor):
Otel sayısı: 8
Restoran/ Kafe sayısı: 2
Görülmesi gereken yer sayısı: 2

Uluslararası Soğan Festivali, bölgede yüzyıllardır sürdürülen soğan üretimini kutlayan ve 1991'den beri düzenlenen bir hafta sonu etkinliği. İlçe sakinleri son olarak Soğanev adında bir kültür merkezi kurdu.

Termal ve Sağlık Kaplıcaları

Hamzadere Bölgesiyle karşılaştırılabilir diğer bölgeler

- Karşılaştırma Kriterleri**
- Sınra Yakınlık
 - Nüfus büyüklüğü
 - Ticari Faaliyet
 - Turizm
 - İklim

Drenthe Bölgesi, Hollanda (Almanya)
Başarılı eko-turizm ve tarım

Whatcom Washington, ABD (Kanada)
Başarılı turizm, tarım ve sınır stratejisi

Suwalki İlçesi, Polonya (Litvanya)
Baltık Devletleri ile birlikte geliştirilen bölgesel turizm stratejisi

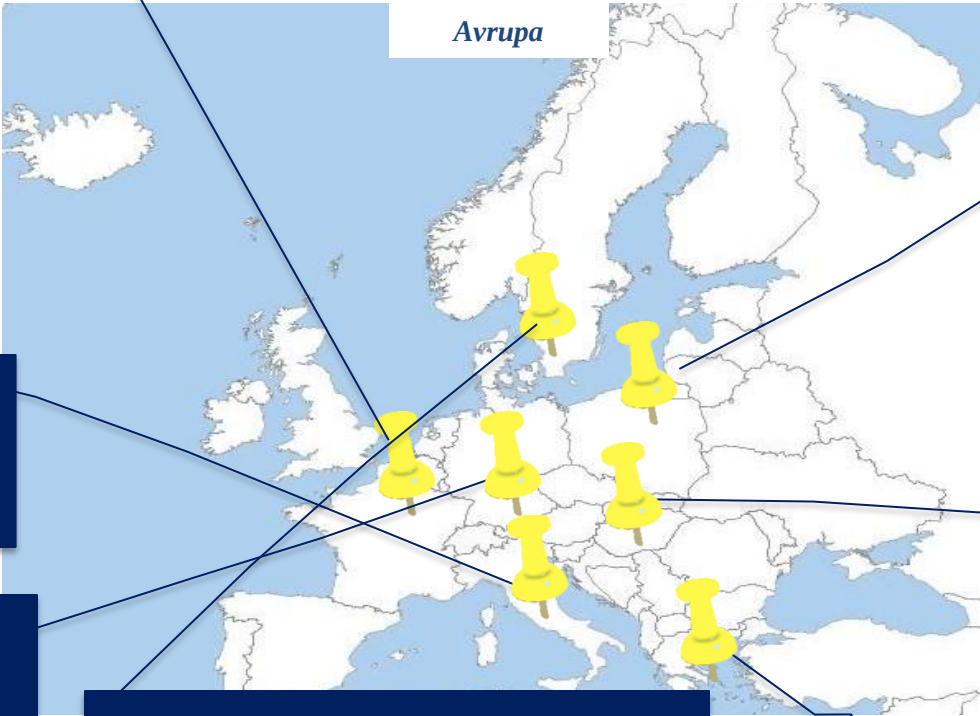
Gorizia, İtalya (Slovenya)
Sınır bölgesel nüfus, iklim, şarap

Aosta Vadisi, İtalya (Fransa)
Bölgesel nüfus, turizm, hayvansal yem üretimi ve baraj

Baranya (Slavonia Bölgesi), Macaristan-Hırvatistan
Diğer ilçelerle olan sınır ötesi ilişki

Csongrad Macaristan (Sırbistan, Romanya)
Tarım alanı, gıda sanayi, başarılı eğitim

Epirus Bölgesi, Yunanistan (Arnavutluk, Makedonya)
Benzer iklim, düşük nüfus

Sektörlerde durumun ne olduğunu gördük. Peki diğer alanlarda durum nedir?

Bölgedeki turizm sektörünün de mevcut durumunu analiz ettik. Turizm sektörünün ülkemiz ve Hamzadere bölgesi için önemli olduğunu gördük. Hamzadere’de turizm yönünden yakın çevresindeki il ve ilçelerde bulunmayan bazı değerlere sahip olması bölge için önemli bir fırsat olarak görünmektedir. Buna karşın bölge halkı, bölgenin yeterince turist çekemediğini düşünmektedir. Bu durum, turizm sektöründe çeşitli politikaların uygulanması gerektiğine işaret ediyor. Bu kapsamda bölgeye çeşitli yönlerden benzer ve turizm sektöründe daha başarılı ve cazibeli örnekleri de değerlendirdik. Turizm sektöründeki temel amaç, bölgenin İstanbul’a yakınlığı değerlendirilerek turizm sektöründe büyüyen Türkiye pazarındaki payını arttırmak amacıyla gereken hazırlıkların yapılmasıdır. Bu doğrultuda Hamzadere’de turizm çarkını döndürmek için gerekli **turizm politikasının temel hedefleri bölgeye özgü değerler olan;**

- Güney Trakya Turizm Koridoru’nun değerlendirilmesi,
- Egnatya Yolu’nun canlandırılması,
- Enez’in sakin şehir kapsamında değerlendirilmesi

şeklinde belirlemektedir.

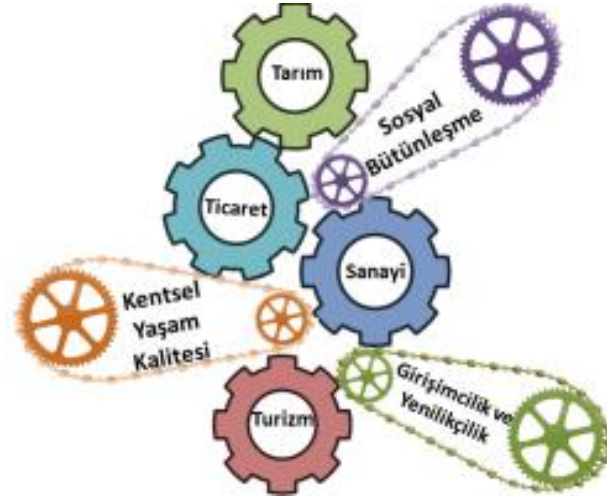
Peki bir bölgenin kalkınmasında sadece sektörel inceleme yapmak yeterli midir? Örneğin insan faktörü, yerel kalkınmanın olmazsa olmaz bir unsurudur. Ancak sektörel yönden bakıldığında beşeri faktörler yeterince detaylı incelenememektedir.

Yatay Gelişme Eksenini I: Kentsel Yaşam Kalitesi

Girişimcilik ve yenilikçiliği besleyen yegane unsurlardan biri bölgede girişim ve yenilik yapacak nitelikli insan kaynağıdır. Nitelikli insan kaynağının bölgede tutulması içinse kent merkezlerindeki yaşam kalitesinin yüksek tutulması gerekmektedir. Kentlerde sunulan hizmetlerin kalitesi ve çeşitliliği, nitelikli işgücünün varlığını doğrudan etkilemekte ve nitelikli işgücü, yüksek katma değerli üretim ile rekabet gücünü arttırmaktadır. Bu nedenle Hamzadere'nin kalkınma gündeminin önemli başlıklarından birini kentsel yaşam kalitesi gelişme eksenidir.

Bir şehrin yaşam kalitesi, o şehrin nitelikli insan kaynağı çekmesinde önemli faktörlerden biridir.

Bir bölgedeki yaşam kalitesi, kalifiye çalışan ve işverenleri tutmak ve daha fazlasını bölgeye çekmek açısından büyük bir öneme sahiptir.

Çoğu insan iş değişikliği sebebiyle şehir değiştirirken, yeni nesil genç profesyoneller yaşanacak yerleri seçerken daha canlı şehirleri tercih ediyorlar. Bu bağlamda kentin semt ve mekanlarını daha çekici ve cazip bir hale getirmek bir şehrin kalkınması için en önemli unsurlardan birisidir.

Yüksek yaşam kalitesine sahip şehirlerin güçlü ekonomilere sahip olması tesadüf değil; insanlar İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirleri bu yerlerin yaratıcı canlılık, yeniliklere açıklık, kültürel zenginlik, mağaza ve restoranlar, doğal alanlar, entelektüel ve sosyal etkileşim fırsatları, eğitim kalitesi ve canlı yaşam alanı özellikleriyle tercih ediyorlar.

Yani, kentsel estetik ve cazibe bu şehirlerin insan çeken özelliklerinin temel bir boyutunu oluşturuyor.

Hamzadere'nin kentsel yaşam kalitesini artırabilecek kentsel planlama başlıkları şu şekilde sıralanabilir:

- ❖ Hava Kalitesi
- ❖ Altyapı
- ❖ Sokak Yapısı
- ❖ Toplu Taşıma
- ❖ Parklar & Bahçeler

Hamzadere'ye ilham verebilecek Kopenhag (Danimarka)'da uygulamaya konulan yeni şehirleşme programının 10 adımı şu şekilde:

1. Cadde ve sokakların yaya yollarına çevrilmesi	6. Merkezin yerleşim bölgesi haline getirilmesi
2. Trafik yoğunluğunun azaltılması	7. Öğrenci yaşamının teşvik edilmesi
3. Parkların ve bahçelerin ortak alanlara dönüştürülmesi	8. Değişen sezonlara uyum
4. Kent merkezinin taşıma kapasitesinin yüksek olması	9. Bisiklet kullanımının teşvik edilmesi
5. Erişilebilirliğin ön planda tutulması	10. Bisikletlerin ulaşılabilir hale getirilmesi

Kentleşme düzeyinde Hamzadere Bölgesi 1965'te Türkiye ile aynı seviyedeysen, şuan Türkiye'nin gerisindedir.

Hamzadere Bölgesi, 1980'den sonra yaşanan kentleşme dönüşümünü kaçırmış gibi gözüküyor.

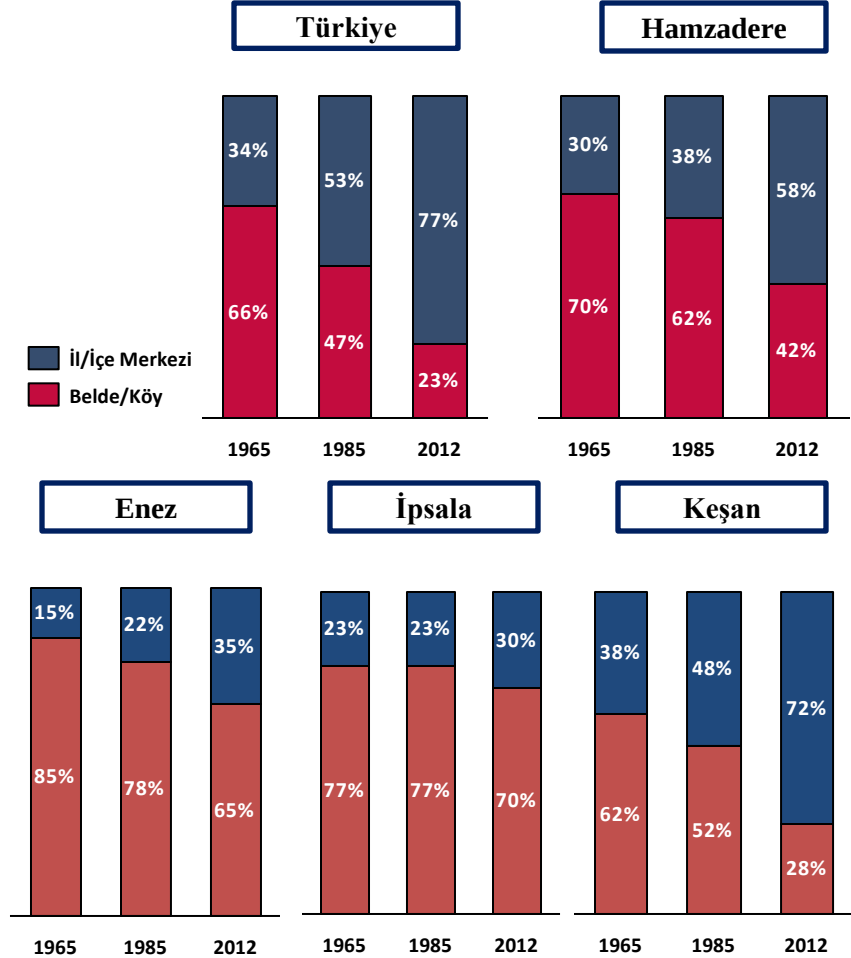
1965-85 ve 2012 nüfus verileri incelendiğinde 1985'ten sonra Türkiye'de kentli nüfus miktarının hızlı bir biçimde yükseldiği göze çarpıyor. Hamzadere'de ise bu kentleşme Türkiye geneli kadar keskin değildir.

Hamzadere'yi oluşturan Keşan, Enez ve İpsala ilçelerine ayrı ayrı baktığımızda ise kentleşme oranının en fazla Keşan'da arttığı ve %72 ile Türkiye ortalamasına yaklaştığını görüyoruz. Bu oran sonucunu olarak Hamzadere'nin kentleşmesini sırtlayan ilçe Keşan olarak karşımıza çıkıyor. 2012 yılında Enez %35 ile ikinci sırada ilçe olarak görülürken İpsala'nın da %30'luk bir kentleşme oranına ulaştığını gözlemliyoruz.

Hamzadere'de tarım sektörünün canlı olması, kırsal kesimlerin hala kentlere göre ülke geneline kıyasla daha fazla pay almasının sonucu olarak ortaya çıkıyor.

Kırsal kesimde yaşayan insan sayısı Türkiye ortalamasının üzerindeysen, kentleşme düzeyinin Türkiye'nin gerisinde olduğu gözlemleniyor.

Yıllara Göre Kentleşme Düzeyi (%) / 1965-1985-2012

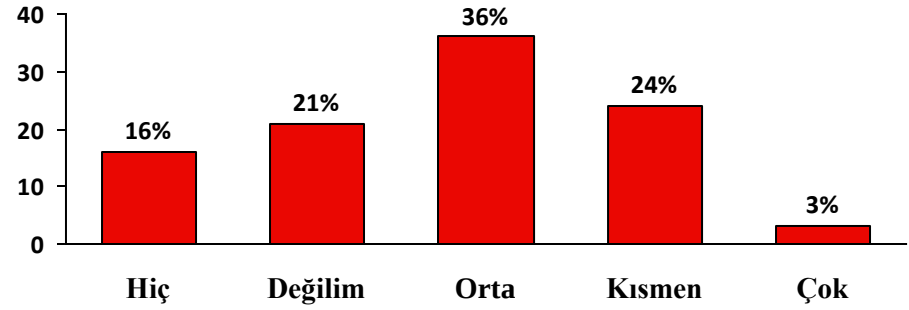
Kaynak: TÜİK

Hamzadereliler sosyal yaşamdan genel olarak orta derecede memnun, ancak memnun olmadığını belirten %37'lik bir kesim bulunuyor.

Hamzaderelilerin % 37'si kentlerindeki sosyal yaşamdan memnun değiller.

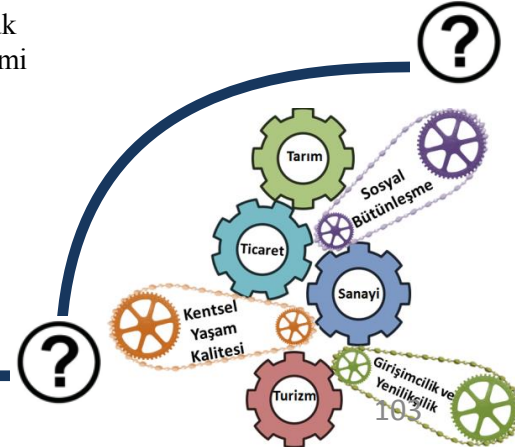
Katılımcıların %21'i hayatlarından memnun olmadıklarını %16'sı ise hiç memnun olmadıklarını belirttiler. Katılımcıların %50'sinin orta düzeyde veya kısmen memnun olduğunu ve sadece %3'ünün çok memnun olduğunu belirttiği göz önüne alındığında Hamzaderelilerin bölgedeki sosyal yaşamdan orta düzeyde bir memnuniyeti olduğu söylenebilir. Ancak bölgenin daha yaşanabilir bir yer haline gelmesi için mutsuz %37'nin de sosyal yaşamdan keyif alabilmesini sağlamak ve buna odaklanmak gerekiyor. Bir yerleşim bölgesinde %40'a yaklaşan memnuniyetsizlik yapılması gereken bir çok şey olduğunun önemli bir göstergesidir.

Hamzaderelilere sorduk:
Hamzadere'deki sosyal yaşamdan ne kadar memnunsunuz?
(Ev ve iş dışındaki hayatın tümü)

Hamzaderelilerin sosyal yaşam memnuniyetini toparlarsak;

Katılımcılar arasında baskın biçimde çok memnun olduğunu belirten belli bir yaş grubunun olmadığı görülüyor. Bununla beraber orta ve kısmi seviyede memnun olduğunu belirtenlerin oranı 25 ve üzeri yaş gruplarında toplanmış durumda. Hamzaderelilerin bu durumu, bölgenin sosyal yaşam anlamında çekim gücünün düşük olduğunu gösteriyor. Bir bölgenin kalkınmasında insanların sosyal yaşam memnuniyeti sadece insan çekimi için değil, yapılan işlerin daha verimli yerine getirilmesi için de gereklidir. Bu sebeple bölgede yaşam kalitesinin artırılması büyük bir öneme sahiptir

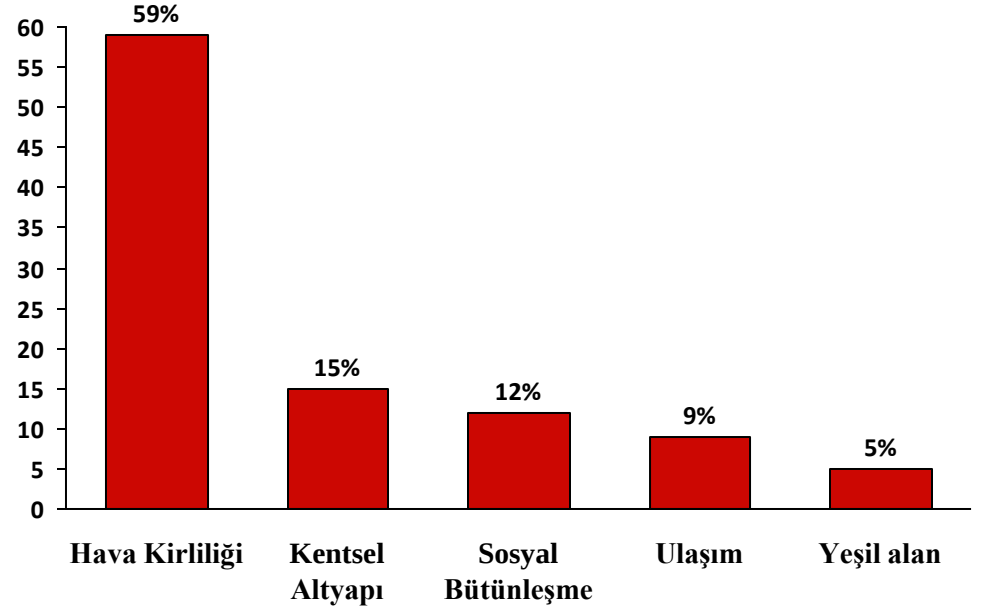
Hamzadere’de yaşam kalitesinin yükselmesi ve kentin daha cazip bir yer haline gelmesi, insanların daha verimli çalışarak ekonomik anlamda daha etkin olmalarını sağlayacaktır.

Hamzaderelilere göre daha yaşanabilir bir şehir için çözülmesi gereken en önemli sorun hava kirliliğidir.

Çalıştay katılımcılarının %59’u kentsel yaşam kalitesine en kötü etkiyi hava kirliliğinin yaptığını düşünüyor. Yaşam kalitesini etkilediği düşünülen en önemli ikinci ve üçüncü konular ise kentsel altyapı (%15) ve sosyal bütünleşme (%12). Ulaşım sıkıntısı (%9) ve yeşil alan yokluğu (%5) diğer sorunlara göre daha geri planda kalıyor.

Keşan’ın özellikle kış aylarında insanın nefes almasını imkansız hale getiren hava kirliliği, Hamzadere insanının açık ara en çok şikayetçi olduğu konu durumundadır. Bu yüzden bu konunun kısa zamanda etkili bir şekilde çözümü büyük önem arz ediyor. Alternatif enerji kaynaklarına geçiş ve enerji verimliliği, sorunun çözümünde büyük öneme sahiptir.

Hamzaderelilere sorduk:
Sizce ilçenizin daha yaşanabilir bir şehir olması için en önemli gelişmesi gereken konu nedir?

Hava kirliliği, Hamzadere'nin en önemli kentsel sorunu olarak göze çarpıyor. Bu noktada linyit kullanımının azaltılması kritik önem taşıyor.

Hava kalitesi izleme istasyonlarından elde edilen mart 2013 verilerine göre en kirli ilk beş yerleşim:

	SO2*		PM10
Edirne KEŞAN	495	Edirne KEŞAN	105
Çanakkale ÇAN	251	Tekirdağ MERKEZ	99
Tekirdağ MERKEZ	96	İstanbul ESENYURT	94
Bursa KESTEL	80	Çanakkale ÇAN	91
Kırklareli LÜLEBURGAZ	63	Bursa KESTEL	90

Edirne, Türkiye'nin en yüksek hava kirliliğine sahip illerinden birisidir.

Yapılan ölçümlerde, Keşan'ın da Edirne genelinde en yüksek hava kirliliğine sahip yerleşim yeri olduğu görülüyor.

Bu durum insan sağlığına çok büyük bir zarar veriyor, bu durum da şehrin çekim gücünü çok ciddi bir şekilde kısıtlıyor ve ekonomik gelişimine önemli bir engel teşkil ediyor.

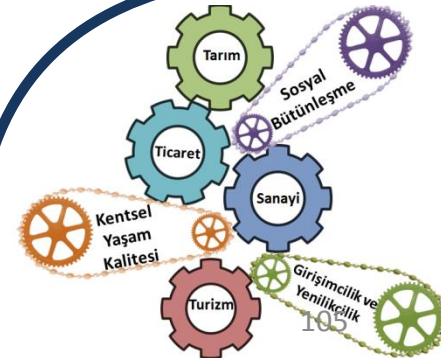
*SO2 bacalardan çıkan gazdan, PM10 araba egzozlarından çıkan gazdan kaynaklanır.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Kış Aylarında Keşan

Bölgede bol miktarda ve ucuz fiyata mevcut olan linyit, hava kirliliğinin ana sebebi olmasına rağmen çok sıklıkla kullanılıyor.

Bu noktada hava kirliliğinin önüne geçilmesinde ilk yapılması gereken, linyit yerine alternatif kaynakların kullanımına geçmektir ve linyit kullanımını mümkün olduğunca azaltmaktır.

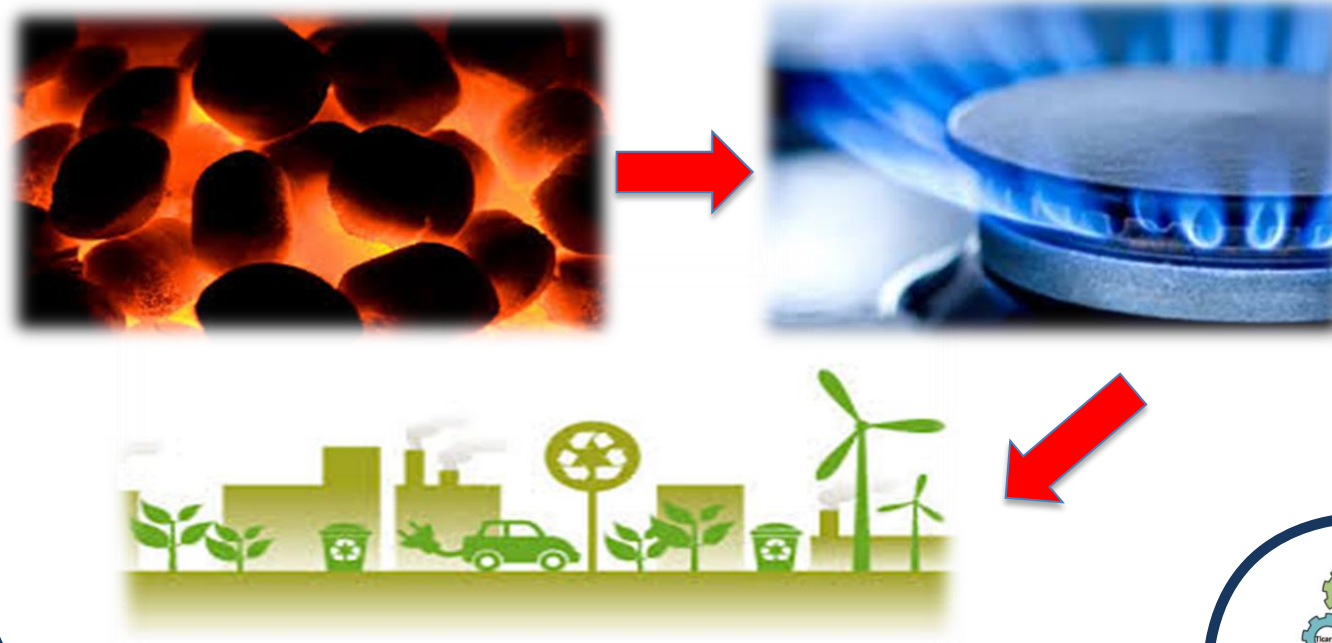

Kış aylarında nefes almanın imkansızlaştığı Keşan'da doğalgaza geçiş, daha iyi bir kentsel yaşam için gereklidir.

Doğalgaz altyapısının kurulması, Hamzadere'de daha kaliteli bir kentsel yaşam için gereken unsurların başında geliyor.

Keşan Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Keşan Doğalgaz Platformu doğalgaz altyapısının kurulması ve doğalgazın Hamzadere'ye taşınması ile ilgili çalışmalarını sürdürüyor. Bu çalışmaların nihayete ermesi ve doğalgaz sisteminin kurulmasıyla Keşan, Türkiye içerisindeki kirli hava oranında en kötü yerleşim yeri olmaktan çıkacak, insanların daha rahat yaşamasını sağlayacak ve İpsala ve Enez ile birlikte önemli bir çekim merkezi konumuna gelecektir.

Bu altyapının kurulması, daha temiz bir hava ve daha düşük faturalar için tek başına yeterli değildir. Doğalgaz kadar enerji verimliliğine genel olarak odaklanmak da büyük bir öneme sahiptir.

Enerji verimliliği ile Hamzadere'de tüm faturaların %20 oranında düşürülmesi mümkündür.

Enerji verimliliğinin artırılması için:

- Güneş ve rüzgar gibi karbon üretimini düşürecek yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapılmalı.
- Karbonu tüketen ağaçlandırma ve yeşil çatılar kurulmalı.
- Kurumsal ve sosyal sorumluluk gösterilmeli.

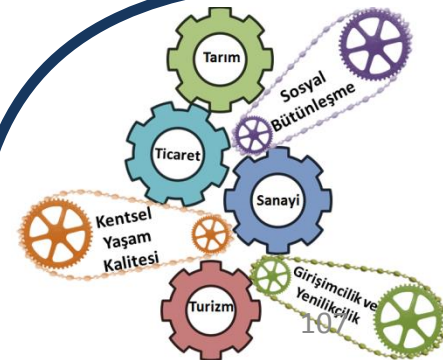
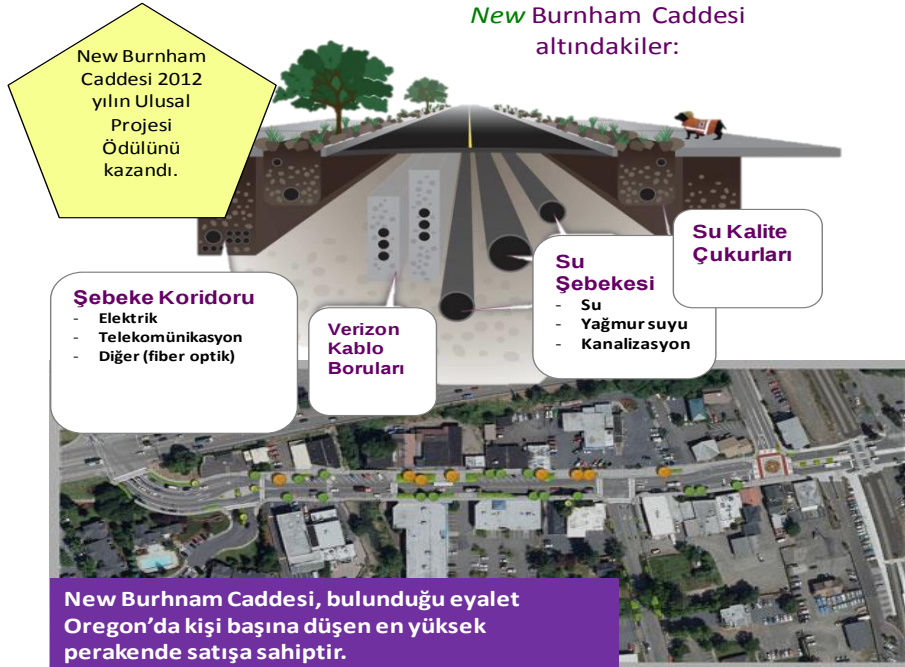
Keşan, son dönemde altyapı ve kanalizasyon sistemini ilçe genelinde geliştirdi. Ancak bunu daha da ileriye taşımak gerekiyor.

İyi bir sokak altyapısının esnaf için en önemli gelir artırıcıların başında geldiği unutulmamalıdır.

Keşan Belediyesi'nin, altyapı yatırımları açısından şehre önemli katkıda bulunuyor. Ancak bu yatırımlar henüz yeterli bir noktada değildir. Yapılan katkıların daha etkili sonuçlara yol açabilmesi için kent merkezinin daha verimli kullanılması, cadde ve sokakların dizaynının yaşayanların ve küçük esnafın çıkarlarını gözetmesi gerekmektedir. Örneğin; Keşan merkezinde gerekli sayıda örnek cadde yapılması önem teşkil etmektedir. Bu sayede kente gelenler ile kentte yaşayanlar trafik sıkışıklığı ve kirlilik gibi problemleri yaşamazlar ve yaşam kalitesi artırılmış olur.

Amerika'nın Oregon Eyaleti'ndeki New Burnham Caddesi iyi bir sokak altyapısının esnafa sağladığı katkı anlamında güzel bir örnek teşkil ediyor. 50 bin nüfusa sahip Tigard şehrinde bulunan cadde, 7 kilometre uzunluğundadır.

Cadde, proje sonrasında eyalette kişi başına düşen en yüksek perakende satışa sahip yer haline geldi. Bu durum, iyi yapılanmış bir caddenin, ticareti nasıl canlandırdığının güzel bir örneğini teşkil ediyor.

Hamzadere’de, özellikle de Keşan’da, daha iyi bir trafik akışı, daha iyi bir toplu taşıma ve daha fazla yaya alanı için sokak yapısı iyileştirilmelidir.

Keşan, Hamzadere’de sokak yapısı nedeniyle ortaya çıkan trafik sorunları en belirgin olan ilçe durumundadır.

Çarpık yapılaşma; yetersiz araç park alanları, gelişigüzel araç parkı, kaldırımlarda yayalara kısıtlı yer bırakılması ve kazalara davetiye çıkaran tehlikeli kavşaklar gibi diğer önemli problemlere yol açıyor.

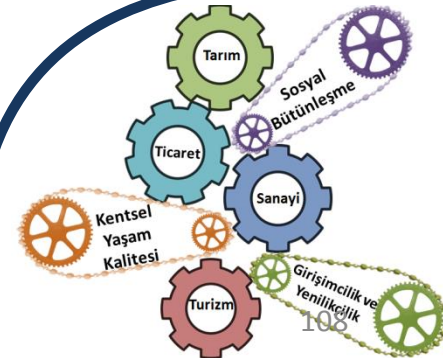
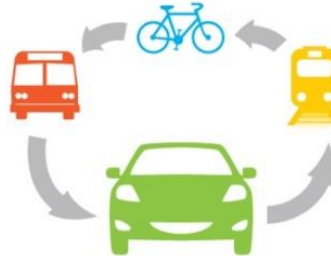
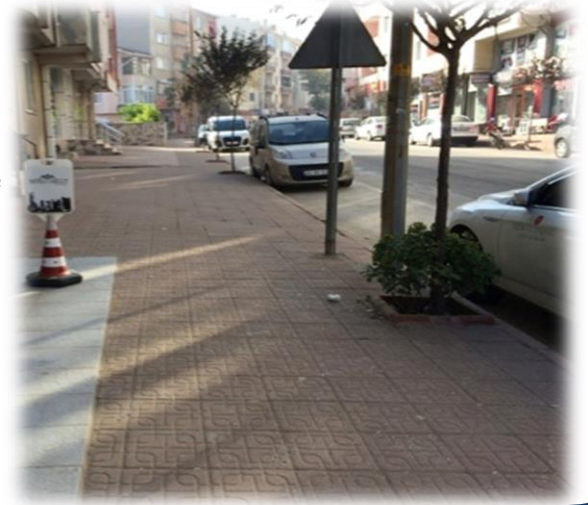
Bu bağlamda şehir planlamasında araç park alanlarının artırılması, dar kaldırımların yayalar için mümkün olduğunca genişletilmesi ve toplu taşıma ağının geliştirilmesi gibi adımlar atılabilir.

Mevcut durum itibarıyla Enez, az sayıda nüfus ve düşük yoğunluk sebebiyle sokak yapısı ve toplu taşıma anlamında en az sorun yaşayan ilçedir. İpsala’da da Enez’e benzer bir durum söz konusudur; ancak yaya geçitlerinin bulunmaması önemli bir sorun olarak göze çarpıyor.

Daha iyi bir kentsel yaşam için uzun vadede bisiklet dostu caddeler Hamzadere’de faydalı bir alternatif olabilir. Yollar, bisiklet kullanıma göre düzenlenebilir ve bisiklet park alanları yapılabilir.

Bu yıl 3. Bisiklet Turnuvası gerçekleştiren Keşan’da bisiklet kullanımının faydaları konusunda bilgilendirme yapılabilir ve kullanımı yaygınlaştırılabilir.

“Gelişmiş ülke, fakirlerin araba sahibi olduğu değil, zenginlerin toplu taşıma kullandığı yerdir.”

Gustavo Petro, Bogota Belediye Başkanı

Kent merkezlerinin erişilebilirliğini ve ulaşılabilirliğini güçlendirmek için ulaşım sorununa çözüm bulmak, toplu taşımayı cazip kılmak yaya ve bisiklet yollarını artırmak gerekiyor.

Bazı köylere ve kasabalara ulaşımın bulunmaması diğer bir önemli sorunu oluşturuyor. İpsala ve Enez’de ise nüfus ve yoğunluk daha düşük olduğundan daha az araç ve daha az sorun var; ancak bu her hangi bir ihtiyaç olmadığı anlamına gelmiyor. Örneğin; Hamzadere’yi oluşturan üç ilçede de yani Keşan, Enez ve İpsala’da da engellilere kolaylık sağlayan bir toplu taşıma yapısı bulunmuyor.

Araba kullanımının azaltılması, altyapı eksikliklerinin giderilerek yaya ulaşımı ve yürüyüşlerinin cazip kılınması ve bisiklet yollarının artırılması gibi iyileştirmeler şehir sakinlerinin sağlığı için iyi olacağı gibi ekonomik olarak da katkı sağlayacaktır.

Bunların yanı sıra toplu taşımanın iyileştirilmesi ile trafik kazaları azaltılabilir ve insanlar araçlarını daha az kullanarak yakıt tasarrufunda bulunabilir. Ayrıca toplu taşımanın iyileştirilmesi şehrin cazibesini artırır ve bir çekim gücü sağlar.

Kopenhag’da uygulamaya konulan program ile

➤ Şehirde yeni bisiklet yolları inşa edildi ve var olanlar genişletildi. Şehirde çalışanların %34’ü iş yerlerine bisikletle gidiyorlar.

➤ Öğrencilerin okula ulaşımı trafikte yoğunluk oluşturmadığı gibi, şehri canlandıran bir özelliğe sahip hale geldi.

İyi toplu taşıma sistemleri yapıların değerini artırır ve ekonomiyi güçlendirir. Bisiklet şeritleri ve bisiklet sayısının artması ekonomiye önemli katkılarda bulunur.

Toplu taşıma sisteminin iyileştirilmesi ve kent merkezinin geliştirilmesi, kent planlamasının öncelikleri arasında yer almalıdır.

Ev sahipleri, bisiklet yollarından evlerinin değerlerinin artmasıyla faydalanabilirler. Şehirler daha güçlü bir ekonomiye, daha yüksek vergi gelirlerine ve daha iyi iş olanaklarına sahip olabilirler. Dünyanın çeşitli yerlerinde bunun örnekleri mevcuttur.

Amerika'nın Colorado eyaletinde bisikletçiler üretim, satış, turizm ve bisiklet yarışlarından ekonomiye 1 milyon dolarlık değer ve 1.213 kişiye istihdam sağlıyor.

Amerika'nın Wisconsin eyaletinde bisiklet endüstrisi eyalet ekonomisine 556 milyon dolarlık değer ve 3.416 kişilik istihdam sağlıyor. Diğer yandan dinlenme amaçlı aktiviteler ve bisiklet sporu aktiviteleri yıllık 924 milyon dolarlık katkı sağlıyor.

Kanada'nın Quebec bölgesinde ise bisikletçiler vergi gelirine 13,6 milyon dolarlık katkıda bulundu, 181 milyon dolarlık satış yaptı ve 2.800 kişiye iş olanağı sağladı.

Bisiklet esnafa da büyük katkı sağlar.

➤ New York'ta bisiklet şeridi yapılan Fordham Yolu'ndaki işyerleri, bulundukları bölge genelindeki bisiklet yolu olmayan işyerlerinin satışlarını dörtte üç oranında geçti.

➤ Yoldaki değişiklikten ilk başta şikayet eden Fordham Caddesi esnafı, bisiklet şeridi eklenmesinden 3 yıl sonra satışlarda %71'lik artışla beraber fikirlerini değiştirdiler.

➤ Bisiklet yolu etrafındaki işyerleri yıllık ortalama %49'luk satış artışı sağladı.

Parklar, bir kentteki insanların mutluluğunu etkileyen yapıların ve alanların başında gelir.

Hamzadere'deki ilçe merkezlerinde dinlenme amaçlı futbol sahası, yürüyüş parkı ya da çocuk parkı gibi açık alan yok denecek kadar az sayıda bulunuyor. Bu tür dinlenme alanları çoğunlukla ilçelerin dış mahallelerinde inşa edilmiş. Keşan'daki Mehmet Gemici Cennet Bahçesi bunun en önemli örneğini teşkil ediyor. Parkların merkez mahallelerde olması kent sakinleri için büyük önem taşıyor.

Keşan Kent Merkezi'nde 23 bin metre karelik alana kurulacak ve şehre bir estetik güzellik kazandırmayı hedefleyen Kent Meydanı Projesi ve diğer ilçelerde de bunun devamında gelebilecek diğer projeler parkların yerleşkesini dikkate alarak oluşturulabilir ve ilçe sakinlerinin daha keyifli bir yaşam sürmesini sağlayabilirler. Bunun sağlanması durumunda Hamzadere sakinlerinin sosyal yaşamdan duyduğu mutluluk ciddi bir anlamda artırılabilir.

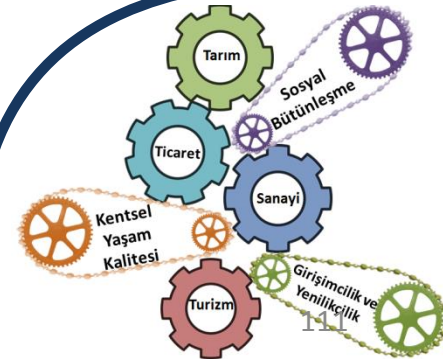
İpsala Parkı

Mehmet Gemici Cennet Bahçesi

Enez Parkı

Daha iyi parklar daha mutlu insanlar demektir.

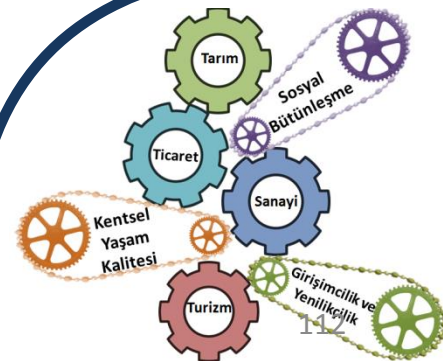
Parklar neden geliştirilmeli?

Avrupa Birliği'nin Yaşam Kalitesi Anketi'nde en çok önem arz eden konu olarak belirlediği kentsel yaşam kalitesi, şehirdeki park sayısı ve kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Avrupa Birliği gerçekleştirdiği ankette yeşil alan fazlalığı ve insanların hayatlarından mutlu olmaları arasında pozitif bir ilişki bulmuştur; yani daha iyi parklar daha mutlu insanlar demektir.

Dahası şehir sakinlerine evlerinin önünde park ve bahçe gibi imkanların sunulması o bölge insanların iletişimini ve yaratıcılığını körükleyecek, turistlere ise bölgede zaman geçirmek için daha fazla imkan sunacaktır.

Park sistemini iyileştirmek için neler yapılabilir?

- Terk edilmiş boş araziler park ve bahçelere dönüştürülebilir.
- Bu alanlara insan çekmek için daha fazla bank, çöp kutuları, umumi tuvaletler yapılabilir ve mevcut parklar geliştirilebilir.
- Festivaller, çiftçi pazarları, açık konserler, oyunlar ve spor etkinlikleri için kamuya açık bölgeler oluşturulabilir.

Parklar, şehir estetiğini güzelleştirmekle birlikte yağmur ve sel suyu kontrolünde de kullanılabilirler.

BÜYÜK PARKLAR

ABD'nin Memphis şehrinde bir parkın genişletilmesiyle birçok faydasının yanı sıra ekonomik getirisi fark edildi. Park, civardaki mahalleleri güzelleştiriyor, ziyaretçilerine sağlıklı bir alan sunuyor, çevresel öğretici işlevi görüyor ve kötü havayı temizliyor. Tüm bunları sağlamasıyla birlikte oluşturduğu cazibe alanıyla şehre büyük ekonomik katkılar sağlıyor.

MEMPHİS PARKI'NIN EKONOMİK FAYDALARI:

- Genişlemeden sonra 6-13 milyon dolar arası yıllık ekonomik etki
- Civar sakinleri için 100'ün üzerinde iş imkanı

CEP PARKLARI

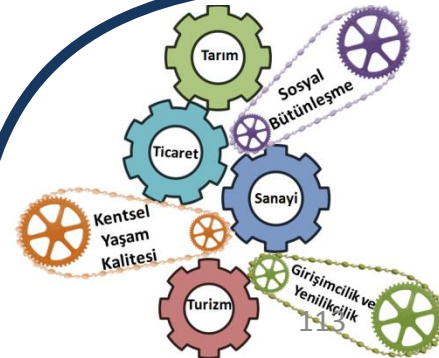
Cep parkları küçük yeşil alanların yoğun olduğu bölgelere yerleştirilip büyük parklarla benzer faydalar sağlayabilirler. Şehir içerisinde üzerinde yapı bulunmayan herhangi bir boş alana yapılabilirler.

YAĞMURSUYU KONTROLÜ

ABD'nin Washington Eyaleti'ndeki Bellevue şehri yağmursuyu kontrol programı içeren geniş bir park sistemine sahiptir. Bu programla yağmursuyu kontrolünde masraflar düştüğü gibi insanlara yeni bir yaşam alanı da sunularak kentsel yaşam kalitesine değer katan bir ortam yaratıldı.

Keşan'da Mehmet Gemici Cennet Bahçesi gibi parklar yaygınlaştırılmalıdır.

Hamzadereliler kentsel yaşamda nasıl bir yenilik istiyor?

Çalıştay katılımcılarının %53'ü Hamzadere'de daha fazla etkinlik yapılmasını istiyor.

Hamzadere'de gerçekleştirdiğimiz çalıştayda katılımcılara ilçelerinde sosyal yaşamın nasıl daha güzel hale gelebileceğini sorduğumuzda katılımcıların yarısından fazlası daha fazla etkinlik cevabını verirken, neredeyse %40'ı daha fazla park istediklerini söylediler. Katılımcıların %90'dan fazlasının etkinlik ve park yönünde bir tercihte bulunması ilçelerde kentsel yaşama dair öncelikli ihtiyaçları ortaya koyuyor.

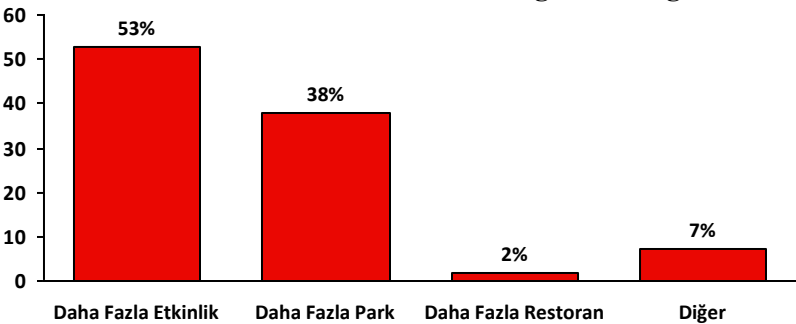
Daha fazla restoran ve dükkan seçenekleri ise neredeyse hiç tercih edilmedi. Özellikle Keşan'ın meyhaneleriyle ünlü olduğu da göz önüne alındığında bunun beklenen bir durum olduğu dile getirilebilir.

Hamzadereliler eğlence kompleksi yatırımından yana bir tutum içindeler.

Katılımcılar, yaş grubu fark etmeksizin, imkanları olması halinde eğlence kompleksi yapacakları yönünde cevap verdi. Özellikle 44 ve altındaki yaş grubunda bu oran %60'ın üzerindedir.

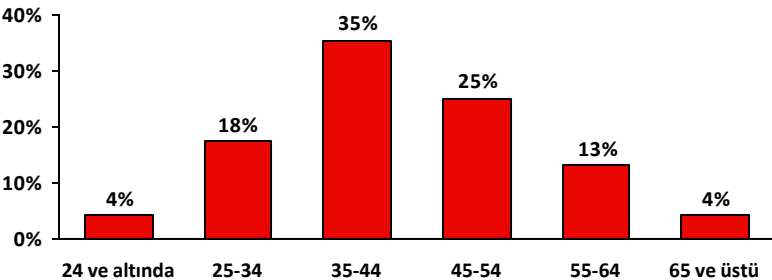
Hamzaderelilere sorduk:

- Hamzadere'de sosyal yaşam sizce nasıl daha güzel hale gelebilir?

Hamzaderelilere sorduk:

-Bölgeyi daha cazip bir yer haline getirmek için yapacağınız ilk yatırım ne olurdu sorusuna eğlence kompleksi cevabı verenlerin yaşlara göre dağılımı:

Чепав

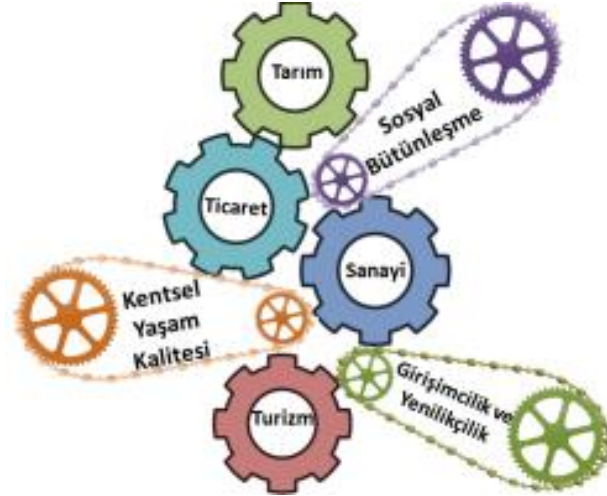
A 3D white figure is shown in a thinking pose, with one hand on its chin. It stands next to a large, blue, three-dimensional question mark. The figure is positioned at the base of the question mark, looking up at it. The question mark is a vibrant blue and has a thick, rounded shape. The figure is a simple, rounded white character with no facial features. The background is a solid, light blue color.

-

Yatay Gelişme Eksenii II: Girişimcilik ve Yenilikçilik

Hamzadere'nin kalkınma gündeminin ve yol haritasının oluşturulmasında topyekûn bir kalkınma anlayışından hareketle sadece sektörel değerlendirmelerle sınırlı kalmayıp yatay gelişme eksenlerinde de mevcut durumu değerlendirdik. Bunun için öncelikle günümüz dünyasında bir üretim faktörü olarak da görülebilecek, küresel ve ulusal piyasalarda katma değer üretmede ve rekabet gücünün arttırılmasında son derece önemli alan yenilikçilik ve girişimcilik ekseninde bölgeyi inceledik.

Girişimcilik, büyümenin olmazsa olmazlarındandır.

Neden girişimcilik ve yenilikçiliğe odaklanmalıyız?

Son yıllarda dünyada ve Türkiye’de bilgi ekonomisinin değeri arttı. Yerel düzeyde bu gelişmeye entegre olan bölgelerin daha fazla katma değer ürettiği ve refah seviyelerini arttırdığı görülmüştür. Bu nedenle Hamzadere’nin bunun gelişmelerin neresinde durduğunu görmek ve buna ayak uydurmak büyük önem taşıyor.

Raporun önceki kısımlarında da belirttiğimiz gibi Hamzadere’de tarım ekonomisi baskın durumdadır. Bu bağlamda, ‘Girişimcilik ve Yenilikçilik’ odaklı bir bakış açısı, hem tarımdan elde edilen verimi artıracak hem de bilgi ekonomisine geçişte ilk adımı atarak ekonomiye yeni bir kapı açacaktır. Böylece Hamzadere ekonomisi sadece tarımla gerçekleştirebileceğinden çok daha hızlı büyütecektir.

Hamzadere tarım ekonomisini yenilikçi bir girişimle karşılaştırsak;

Hamzadere tarım ekonomisi

2012 cirosu: 518 milyon TL (Üretim miktarları x Türkiye geneli ürün fiyatları)

Hamzadere tarım arsası tahmini toplam değeri: 6,7 milyar lira*

Girişimcilik ve yenilikçilik odaklı bilgi ekonomisi

WhatsApp uygulaması önemli bir örnek teşkil ediyor. Bir telefon uygulaması olan WhatsApp 2009’da kurulan bir şirket. 55 kişi çalışıyor. 2014’de Facebook’a 19 milyar dolara satıldı. Bu miktar Hamzadere’nin tahmini arsa değerinin yaklaşık 6 katıdır.

*Ortalama bir dönüm arsa değeri sulı tarım arazilerinde 10 TL, kuru tarım arazilerinde ise 4 TL alınarak hesaplanmıştır.

All World Türkiye 100’de Hamzadere:

All World Türkiye 100 oluşumu, her yıl firmalardan gelen bilgiler doğrultusunda Türkiye’nin en hızlı büyüyen şirketlerinin listesini oluşturuyor.

Bu listeye baktığımız zaman ne yazık ki Hamzadere’den hiçbir firmanın dahil olmadığını görüyoruz.*

Bu çalışmayla hedefimiz bu durumu değiştirmek; bunu hayata geçirmek ise Hamzadereli girişimcilere düşüyor.

*Kaynak: Küresel Girişimcilik Monitörü

Listeye başvuru için:
Türkiye100.tobb.org.tr

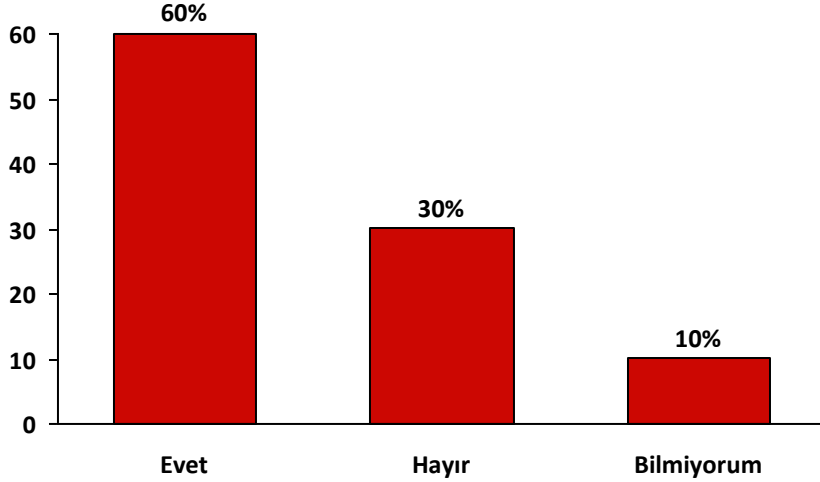
Yaptığımız çalıştayda Hamzaderelilerin girişimciliğe Türkiye genelinden daha yatkın olduğunu gördük.

Çalıştaya katılan Hamzaderelilerin %60'ı son iki yıl içerisinde kişisel tanıdıklarından iş kuranların olduğunu belirtti.

2011 yılında Küresel Girişimcilik Monitörünün yaptığı ankette, aynı soruya Türkiye genelinin %36 olarak evet cevabı verdiği göz önünde bulundurulursa Hamzaderelilerin girişimcilik ruhu anlamında ülke geneline göre daha iyi bir durumda olduğu söylenebilir.

Hamzaderelilere sorduk:

Son iki yıl içerisinde iş kuran birisini kişisel olarak tanıyor musunuz? (%)

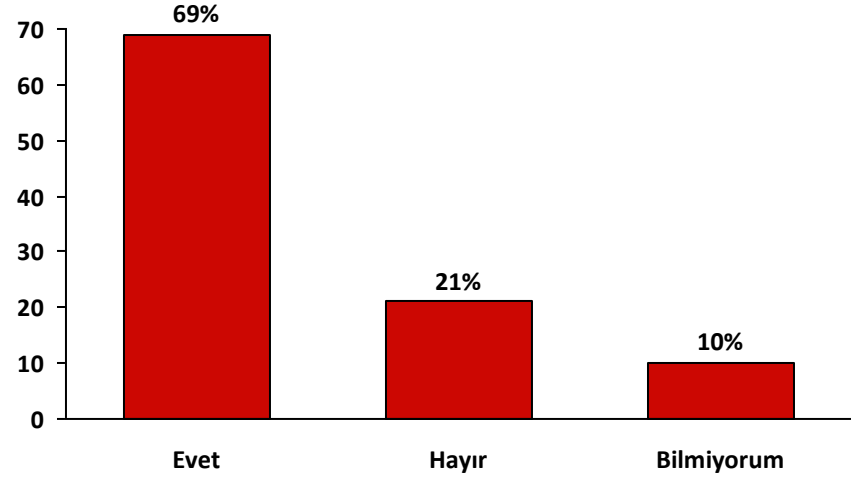

Çalıştaya katılan Hamzaderelilerin %69'u bir iş kurmak için gerekli olacak bilgi, beceri ve tecrübeleri olduğunu belirtti.

2011'de Küresel Girişimcilik Monitörünün yaptığı ankette Türkiye genelinde bu soruya %56 oranında evet dendiği göz önünde bulundurulduğunda Hamzaderelilerin bu anlamda da Türkiye'den daha önde durumda bulunduğunu görüyoruz.

Hamzaderelilere sorduk:

Bir iş kurmak için gerekli olacak bilgi, beceri ve tecrübeniz var mı? (%)

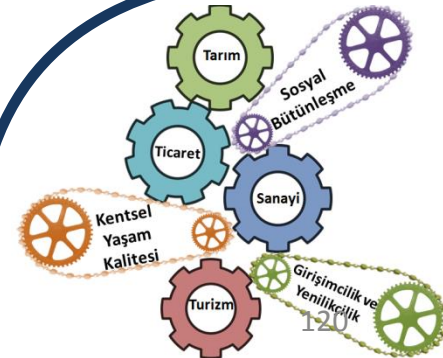

Hamzadere’de önemli iş modelleri ve girişimcilik örnekleri ile karşılaştık

Hamzadere’nin girişimci ruhu firmalara ne kadar yansıyor?

Firma bazında değerlendirdiğimizde, girişimcilik yönünden Hamzadere’de 9 firmanın göze çarptığını görüyoruz:

Firma	Faaliyet
Sagun Balıkçılık (İpsala)	Avrupa ülkelerine yüksek fiyatlı konserve kurbağa satışı
Sezon Pirinç (İpsala)	Yüksek kaliteli paketlerde Migros raflarında satış
Türk-Çim (İpsala)	İstanbul ve Ortadoğu pazarına hazır rulo çim satışı
Evren Un (Keşan)	Filipinler, Malezya, Singapur gibi pazarlara un satışı
İşçimen (Keşan)	Dalıcılık turizmine yönelik bağlantı kurma faaliyetleri
Cadde reklam (Keşan)	Tabelacılıktan açık hava reklamcılığını geçiş
Evros Turizm (Keşan)	Trakya turları organizasyonu + Dünya mutfağına sahip kafe/restoran
MyMed (Keşan)	Elektronik ticaret ile Trakya dışına medikal ürünler
Dardanel (Enez)	Salça üretimi ve ihracatı

Bölge girişimcilik potansiyelini yeterince kullanmıyor ve olası fırsatlar karşısında umutsuz

Hamzaderelilerin Türkiye geneline benzer bir şekilde olası fırsatlara dair umutsuz bir bakış açısına sahip olduğu görülüyor.

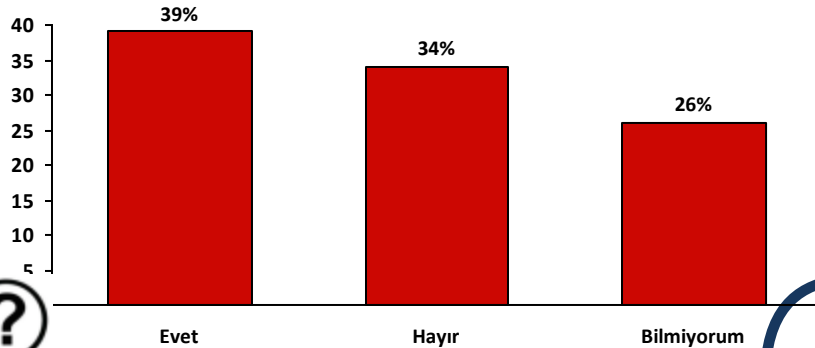
Çalıştay katılımcılarının sadece %39'u gelecek fırsatlara karşı iyimser düşüncedeler. Bu noktada girişimciler kadar onların önünü açacak yetkililere de görev düşüyor.

Girişimcilik yeni bir fikir veya oluşum ortaya koymak kadar ortaya çıkan fırsatları iyi yönetilebilmesi ve değerlendirebilmesiyle mümkündür.

2011 yılında Küresel Girişimcilik Platformu'nun yaptığı ankette bu soru Türkiye genelinde %36 oranında evet olarak yanıtlandı.

Hamzaderelilere sorduk:

Önümüzdeki altı ayda, yaşadığınız yerde iş kurmak için fırsatlar olacak mı? (%)

Fırsat değerlendiren başarılı girişimci örneği: Zetay Zeytin Bahçesi*

Ankaralı Aydınır firması 2007 yılında Aydın'da kapatılmayı bekleyen bir linyit madeni arazisi satın aldı. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin de desteğiyle maden kapatıldı, araziye 13 bin zeytin ağacı dikildi ve suni göller oluşturuldu.

Yöredeki köylülerle entegre bir şekilde işletilen firma, yöre halkının da kazanç kaynağı haline geldi. Bölgede üretilen zeytinyağı dünyanın en iyi 500'ü arasında gösteriliyor.

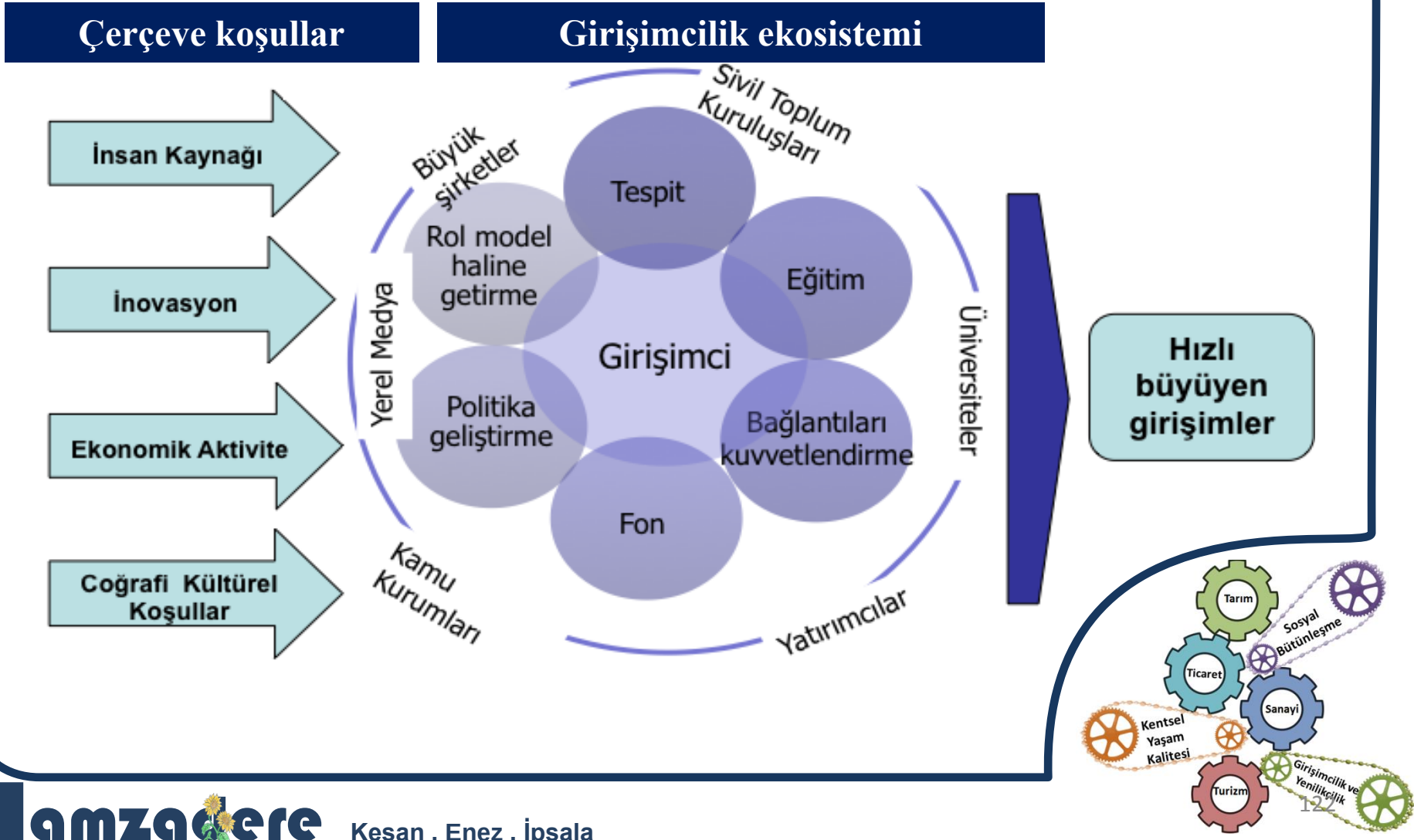

*Böylesi de Oluyormuş, Hürriyet, 7 Aralık 2014

Bilgi ekonomisine katkı sağlayacak yeterli sayıda firma yoktur. Bilgi ekonomisine yeni firmalar kazandırılmalı ve mevcut firmaların sayısı ile performansı artırılmalı.

Girişimcilik nasıl geliştirilir?

Nitelikli insan kaynağı bölgede nasıl tutulur?

Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik alanlarındaki mevcut yapısı hakkındaki tespitlerimizi de ortaya koyduk. Girişimcilik ve yenilikçiliği bir ekosistem olarak ele aldığımızda bölgede bilgi ekonomisine katkı sağlayacak firma sayısının sınırlı olması dikkatimizi çekti. Özellikle Hamzadere bölgesindeki halkın girişimcilik potansiyelini yeterince kullanamamasının bölgenin yüksek katma değer üretmesini sınırladığı görülüyor. Buna karşın bölgede bazı girişimci ruha sahip iş modellerinin bulunduğu ve bu şekilde hareket eden işletmelerin rekabet güçlerinin oldukça yüksek olduğunu fark ettik. Bu doğrultuda Hamzadere’de girişimcilik ve yenilikçilik çarkını döndürmek için gerekli **girişimcilik ve yenilikçilik politikasının temel hedefleri**;

- İşbirliği ortamının (ekosisteminin) geliştirilmesi,
- İş geliştirme eğitim ve faaliyetlerinin yaygınlaştırılması

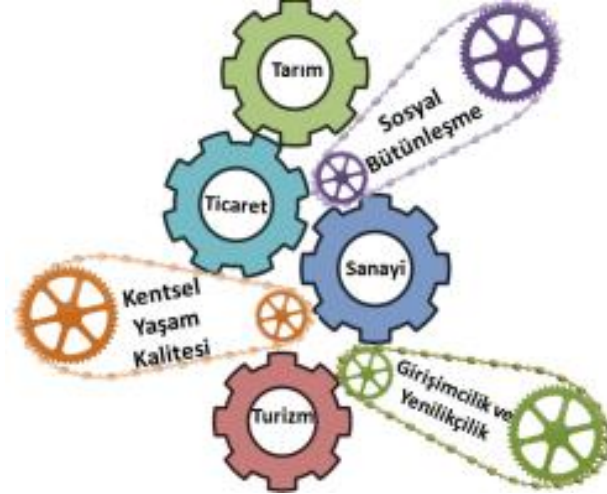
şeklinde belirmektedir.

Yatay Gelişme Eksenini III: Sosyal Bütünleşme

Nitelikli insan kaynağının bölgede kalmayı tercih etmesini sağlamak ve bölgesel kalkınmayı teşvik etmek için fiziki imkanların geliştirilmesi yeterli olmayabilir. Bazı bölgelerde toplumsal yapının homojen olmaması ve toplum içerisinde farklı kesimlerden kişilerin bulunması toplumun bütünleşmesi için çeşitli müdahaleler gerektirmektedir. Bu durum, Hamzadere gibi ticari ve sosyal bağları sınırlı düzeyde olan bölgeler için ticari ve ekonomik yaşamın canlanmasına da katkı sağlayacak bir husustur. Bu nedenle Hamzadere bölgesinde kentsel yaşam kalitesinin yanı sıra sosyal bütünleşme ve sosyal sermaye gelişme eksenini de incelemek yerinde olacaktır.

Dezavantajlı grupların toplumla bütünleşmesi, sosyal sermaye gelişimi için büyük öneme sahiptir.

Hamzadere’de bir çok kişi sosyal sermayenin düşük olmasından şikayet ediyor.

Düşük sosyal sermaye yeniliğe, toplumsal işbirliğine ve ekonomiye ket vurabilir. Sosyal sermayenin iyileştirilmesi ve daha ileriye taşınması mümkündür. Toplumun ve özellikle dezavantajlı grupların sosyal bütünleşmesi sosyal sermayenin en önemli itici gücünü oluşturur.

İnsanlar arasındaki güçlü etkileşim, toplumu bir bütün olarak güçlendirir. Birbirine güvenen insanların olduğu ekonomilerde işlem maliyetleri düşük olur.

Yüksek düzeyli bir sosyal sermayenin şehre faydaları şu şekilde sıralanabilir:

- Daha düşük suç oranları
- Daha sağlıklı bireyler
- Daha başarılı eğitim yapısı
- Daha iyi iş olanakları
- Daha yüksek ekonomik büyüme

Hamzadere’de 4 dezavantajlı gruptan bahsetmek mümkün. Bu gruplar:

- Yaşlılar
- Romanlar
- Engelliler
- Kadınlar

Yakın gelecekte sayıları daha da artacak olan yaşlıların toplumsal bütünleşmeye ve daha iyi bir hizmet altyapısına ihtiyacı var.

Hayat standartlarındaki iyileşmeyle beraber insanların ortalama ömrü uzamaya devam ediyor.

Bu durum dünyanın geri kalanında olduğu gibi Hamzadere’de de yaşlıların toplumda daha büyük paya sahip olacağını gösteriyor.

Türkiye genelinde 65 yaş üstü insanların %90’ının kronik bir hastalığa sahip olması bu konuda atılacak adımların aciliyetine işaret ediyor.

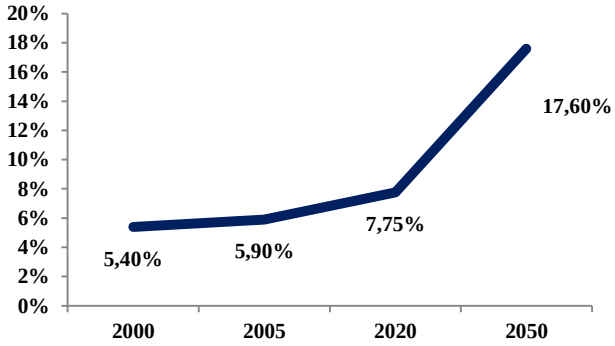
Yaşlı nüfus için iyileştirilmesi gerekenler:

- Yaşam koşulları ve sağlık hizmetlerine erişim
- Yaşlıların kendi evlerinde bakımını teşvik edecek ve kolaylaştıracak politikalar
- Kır ve kente özel çözüm önerileri
- Kurumlarda kapasite ve kalite
- Kronik hastalığı veya engeli olan yaşlılara özel merkezler
- Sağlık ve sosyal hizmetlerde kalifiye personel
- Önleyici hizmetler ve danışmanlık hizmetleri
- Yaşlıların sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi katılımını destekleyen projeler ve programlar.

2012 yılında 30,1 olan ortanca yaş, 2013 yılında önceki yıla göre artış göstererek 30,4 oldu. Edirne 37,6 ile ortanca yaşın en yüksek olduğu üçüncü ildir.*

Türkiye’de 65 ve Üzeri Yaştaki İnsanların Toplam Nüfusa Oranı

*Kaynak: TÜİK

2013 yılında yaşlıların oranı kırsalda %9 ve kente %6 artış gösterdi.

Erişebilirlik, engelli bireylerin daha rahat bir yaşam sürmesi ve toplumla bütünleşmesi için önemlidir ve toplumun tüm kesimlerinin yararına.

“Engellilerin topluma entegre olabilmeleri ve günlük yaşamlarında daha fazla engelle karşı karşıya kalmadan ülkenin genel refahına destek olabilmeleri için şehir yaşamına tam anlamıyla ulaşabilmeleri gerekmektedir.”

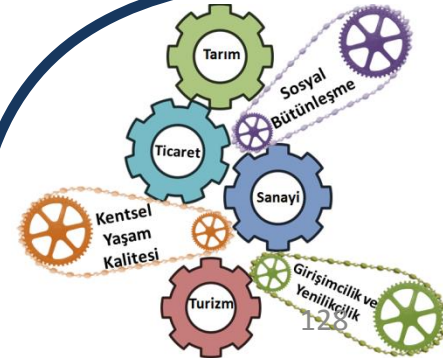
Şükrü Böke, Bedensel Engellilerle Dayanışma Derneği

Türkiye’de engellilere dair mevcut duruma baktığımızda şunları görüyoruz:

- 5378 sayılı Kanun ile 50’den fazla çalışanı olan her şirket asgari %3 engelli çalıştırmalıdır. Kamu sektöründe bu oran %4’tür.
- 6 Şubat 2014 tarihinde TBMM’de kabul edilen kanun ile istihdam edilen engelli çalışanlar için ücret ödemelerinin yıllık brüt tutarının %100’ü gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından beyannamelerinde bildirilecek ve gelirden/kurum kazancından indirilebilecektir. İndirim, her bir engelli çalışan için azami beş yıl süre ile uygulanabilecektir.
- Türkiye’de belediyeler Temmuz 2018’e kadar toplu taşıma araçlarını engellilerce kullanılabilir hale getirmekle yükümlüler.

Hamzadere’de ise engellilerin hayatlarını zorlaştıran sorunlar şu şekilde:

- Kaldırımlar genellikle yüksek ve birçok mağaza kaldırımlara ürün koyuyor. Bu durum tekerlekli sandalye için yeterli alan bırakmıyor.
- Engelli vatandaşlar için toplu taşıma mevcut değil.
- Görme engellilere özel işaretler mevcut değil.

Keşanlı Romanların müzikleri beğeni topluyor. Fakat, bütünleşme ile ilgili iş, konut ve eğitim konuları kritik bir noktada bulunuyor.

Kesin bir sayım olmamakla beraber Türkiye’de 750 bin ile 2 milyon arasında Roman vatandaşın yaşadığı belirtilmektedir.* **Keşan’da yaşayan Roman nüfusunun ise 10 bin civarında tahmin edilmektedir.**
Toplunun önemli bir kısmını oluşturan ve hukuki anlamda azınlık olarak tanımlanmayan Romanlar 3 temel alanda sıkıntı yaşıyorlar:

- Konut; az gelişmiş barınma koşulları: Çoğu zaman Romanlar su, elektrik ve gazı olmayan yerlerde barınmak zorunda kalmaktadırlar. Bu koşullar Romanların sağlığını çok kötü etkilemektedir.
- Düzenli bir işe erişim sıkıntısı: İş piyasasında Romanlara karşı olan önyargılardan dolayı Romanların iş bulmakta ve buldukları işleri tutmalarının zorlanmaktadır.
- Eğitim; olumsuz ayrımcılık

Romanlar ve nüfusun kalanına sağlanan eğitim, sağlık, iş, barınma ve temel hizmetler arasındaki fark giderilmelidir. Farkın giderilmesiyle çalışacak kapasitedeki insanların sayısı artacak , sosyal bütünleşme kuvvetlenecek ve ekonomi büyüyecektir. Bu büyümeden bütün Hamzadere halkı istifade edebilecektir.

Avrupa’da Romanlar için geliştirilen Hamzadere’ye ilham verebilecek başarılı programlar mevcuttur. Bu programlar arasında üç başarılı örnek şu şekilde gösterilebilir.

- Kvara, Bulgaristan: “Romanların Entegrasyonu Son Değildir, Belediye’nin Yerel Gelişme Stratejisi’nin Başarısı için Zorunludur.” Projeyle Roman mahallelerinin alt yapısı geliştirilmiş, 70 Roman aileye toprak verilmiştir. Bu sayede mahallede kaçak yapılaşmanın önüne geçilmiştir.
- Čičava, Slovakya: “Romanların Topluma Dahil Edilmesi için Adımlar.” Projeyle Romanların yerel yönetimde temsiliyeti yükseltilmiş, mahallelerin altyapısı güçlendirilmiş ve işe alımlarda Romanlara yönelik pozitif ayrımcılık getirilmiştir.
- Szécsény ve Homrogd, Macaristan: “Sosyal Toprak Program”ına dahil olan “Bahçe ve Çiftçilik Kültürü” alt programı. Programın hedefi çiftliklerde iş deneyimi kazandırmak ve bahçe kültürünü geliştirmektir. Program Romanların yerel üreticiler olarak piyasaya erişmesine toplumsal ve sosyal uygulamalarla yardımcı olmuştur Homrogd’da üretilen bitkiler yerel kantinlerde kullanılmaktadır (ana okul, okul, sosyal enstitü).

*Kaynaklar: Ebru Uzpeder, Türkiye’de Roman Hareketi Gelişimi, Helsinki Yurttaşlar Derneği, 2008. Türkiye’de Romanların Durumu, FSG, 2010. Reaching the Romanlar, IRSN, 2005. Sosyal Dayanışmanın Roman Halleri, Boğaziçi Ü. Sosyal Politika Forumu, 2011.

Keşanlı Roman klarnetçi Selim Sesler ünü Türkiye sınırlarını aşan önemli bir müzisyen

Engin Çavuşoğlu’nun Keşanlı Romanlarla gerçekleştirdiği Sınırları Olmayan Beşli adlı multimedya çalışmasından bir kare

Türkiye’de kamu ve sivil toplum örgütlerinin işbirliğiyle Romanların mevcut durumunu iyileştirebilecek ve sorunlarını giderebilecek ciddi bir potansiyel bulunuyor.

Türkiye’deki Roman dernekleri yurt içinde ve yurt dışında etkili faaliyetler gerçekleştirebilecek ve proje üretebilecek bir kapasitedeler:

➤ Eylül 2013’te düzenlenen Hepimiz Biriz Panelinde Yunanistan, Bulgaristan ve Türkiye Romanları Edirne Roman Derneği’nin (EDROM) öncülüğünde Edirne’de bir araya geldi.

➤ EDROM’un yürüttüğü diğer projeler arasında Küresel Diyalog Enstitüsü’nden 17 Roman çocuğa burs, AB destekli Sınırtaşın Kültürel İşbirliği Projesi ve Türkiye’de Roman Haklarının Geliştirilmesi gibi projeler yer alıyor.

➤ Roman vatandaşların iş, eğitim ve konut konularındaki sıkıntılarının çözümü için atılacak adımlarda Roman vatandaşların dernekleri ve kanaat önderleriyle sürekli bir iletişim içinde olmak büyük önem taşıyor. Bu sayede Romanların Hamzadere’de sosyal katılımı çok daha sağlam bir şekilde gerçekleştirilebilir.

➤ Şubat 2014’te Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu Mersin Valiliği’nin Roman vatandaşlara yönelik ‘Bizim Çocuklarımız’ projesine 120 bin TL’lik fon sağlamasında önemli etkiye sahip oldu. (Şubat 2014)

➤ Kocaeli’de “Roman Çocuklarının Eğitim Hayatına Entegrasyonu” projesi: Kentte Roman çocuklarının eğitimden uzaklaşmasını engellemek üzere yazılan projeye AB 97,000 Euro destek verdi, Kocaeli Belediyesi 10,000 Euro destek verdi.*

➤ Proje Kocaeli Büyükşehir Belediyesi AB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, Avrupa Roman Hakları Merkezi, Kocaeli Valiliği, Roman Dernekler Federasyonu, İzmit Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliğiyle yürütüldü.

Roman çocuklara 97bin Avro hibe, *Hürriyet*, 11 Ekim 2013

Kadınların iş, eğitim ve siyasi katılımını iyileştirmek kadınların sosyal bütünleşmesini sağlamlaştıırır.

Türkiye’de kadınlar, ekonomik katkı anlamında yeterince yararlanılmayan önemli bir işgücü potansiyelini oluşturuyor.

Kadınların işgücündeki payının artırılması ekonomiyi güçlendirip, fakirliği azaltabilir. Dünya Bankası’nın gerçekleştirdiği bir çalışmaya göre tam zamanlı çalışan kadınların payını %6 yükseltmek geliri %7 yükseltip, fakirliği %15 düşürebilir.* Kadınlara daha fazla ve daha iyi iş sağlamanın gerektirdikleri:

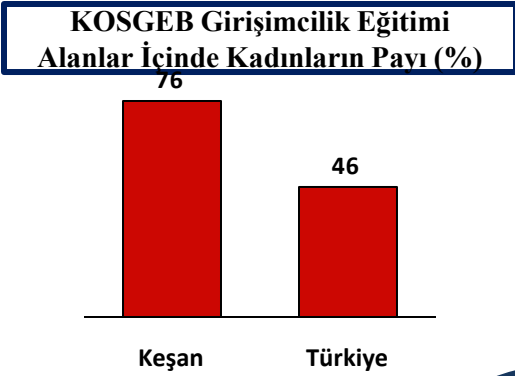
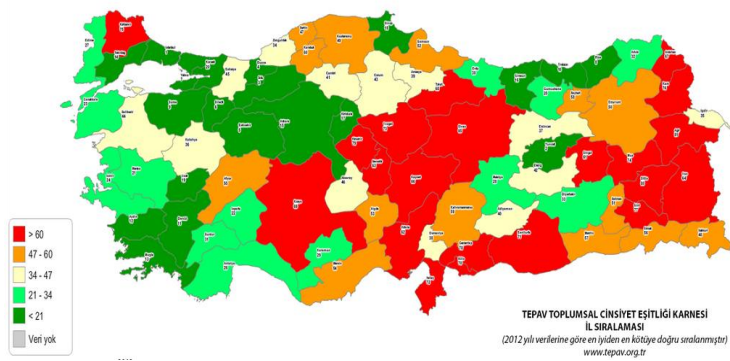
- Kız çocuklarının okul öncesinden üniversiteye kadar eğitime erişiminin geliştirilmesi,
- Bütçeye uygun çocuk bakımı ve esnek çalışma şartlarının sağlanması,
- İkinci Şans programları.

Verilecek desteklerle çalışma çağındaki olan fakat iş bulmak için gerekli temel becerilerden yoksun bir çok kadına yardım edebilir.

Edirne, kadınların işgücüne katılım oranında 81 il içinde 27. sıradadır.

Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranı %26, Trakya bölgesinde %28 düzeyindedir.

Keşanlı kadınlar girişimcilik ruhunda Türkiye ortalamasının çok ilerisinde, Keşan’ın bunu değerlendirmesi gerekiyor.

Kaynak: TEPAV Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi, 2012.

*Kaynak: Turkey: Expanding Opportunities for the Next Generation, February 2010, World Bank & UNDP 2012. Gender Equality Index Rank. Towards Gender Equality in Turkey, 2012.

Kaynak: Edirne KOSGEB İl Müdürü Açıklaması, Nisan 2013

Türkiye’de kadınların sosyal hayatta mevcut durumu hiç de iç açıcı değil:

➢ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı 2012 Raporu’na göre Türkiye cinsiyet eşitliği sıralamasında 187 ülke arasında 68. sırada bulunuyor.

➢ Türkiye’de siyasi katılım yönünde kadın temsilcilerin sayısı oldukça düşük düzeyde: Meclis’teki 548 Milletvekili’nin 79’u, yani %14’ü kadındır. 2014 Yerel Seçimleri’nde üçü büyükşehir olmak üzere dört ilde ve 33 ilçede belediye başkanı kadındır. Yani Türkiye’deki il-ilçe toplam 1037 belediye başkanının %3,5’i kadındır.

Kaynak: UNDP 2012 Gender Equality Index Rank

Kadınların çalışma hayatına dahil olması için önemli bir potansiyel bulunuyor; bu ekonomik açıdan da çok önemli bir katkı sağlar.

Hamzaderelilere göre bir işte çalışmak kadının bağımsız bir birey olabilmesinin en iyi yoludur.

Çalıştay katılımcılarının %72'si bu yargıya katılıp katılmadıklarına ilişkin soruya yönelik olumlu yönde cevap verirken, %22'si bu görüşe katılmadığı yönünde cevap verdi, %6'sı ise çekimser kaldı. 2011'de World Values Survey tarafından Türkiye çapında gerçekleştirilen çalışmada bu görüşe katılanların oranı %60, katılmayanların oranı %24 ve kararsızların oranı %12 olmuştur. Bu Hamzadere'de kadınların iş gücüne katılım potansiyelinin Türkiye ortalamasından yüksek olduğunu ve toplumda buna yönelik daha pozitif bir algı olduğunu göstermektedir.

Hamzadereli kadınlar kentlerinde yaşamayı başkalarına tavsiye etme taraftarı değiller.

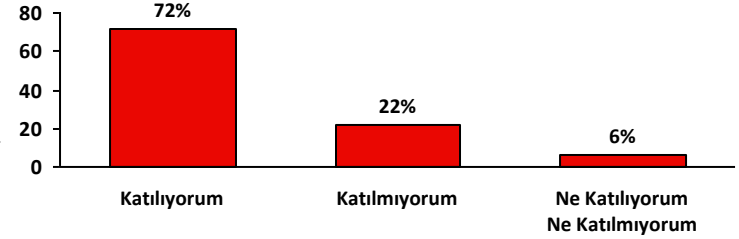
Hamzadere'de yaşamayı başkalarına tavsiye eder misiniz sorusuna çalıştaya katılan erkek katılımcılardan evet diyenlerin oranı %67 iken kadınlar arasında bu oran %43'tür. Erkeklerin %32'si hayır derken kadınların %56'sı, yani yarısından fazlası hayır cevabını verdi. Hayır yönünde ağır basan cevap Hamzadereli kadınların sosyal yaşamdan mutsuzluğunu gösteren diğer bir göstergedir.

Hamzadereli kadınların durumunu toparlayacak olursak;

Hamzadereli kadınlar Türkiye'de işgücüne katılımı Türkiye ortalamasının üstünde. Benzer bir durum KOSGEB'ten girişimcilik eğitimi alanların oranında da görülüyor. Yani Hamzadereli kadınlar hali hazırda ciddi bir potansiyele sahip bulunuyor. Buna ek olarak Hamzaderelilerin %72'sinin çalışmayı kadınların bağımsızlığına giden bir yol olarak görmesi ise oldukça önemli bir durumdur. Son olarak Hamzadereli kadınların yarıdan fazlasının bölgede yaşamayı başkalarına tavsiye etmemesi ise kadınların yaşamlarından tam olarak memnun olmadıklarını ve bu konuda yapılacak çok şey olduğunu gösteriyor.

Hamzaderelilere sorduk:

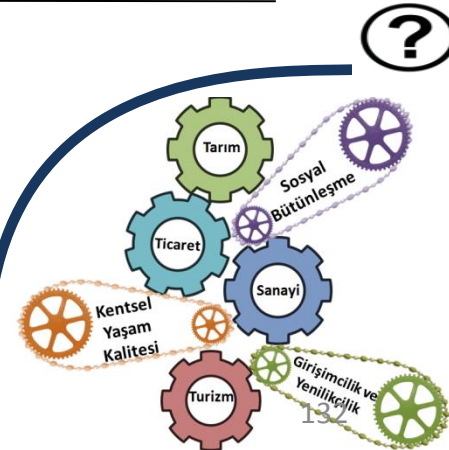
Bir işte çalışmak kadının bağımsız bir birey olabilmesinin en iyi yoludur görüşüne katılır mısınız?

Hamzaderelilere sorduk:

Burada yaşamayı bir başkasına tavsiye eder misiniz?

	Evet	Hayır
Kadın	43,6%	56,4%
Erkek	67,9%	32,1%

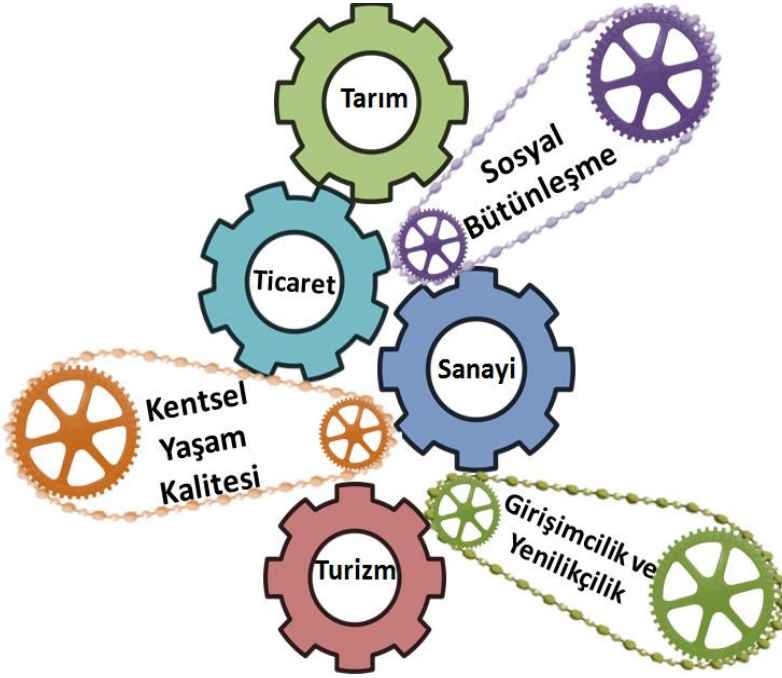
Hamzadere'nin daha güçlü biçimde gelişmesi için toplumun tüm kesimlerine yönelik bir altyapının tesis edilmesine ihtiyaç duyuluyor.

Hamzadere bölgesinde toplumsal entegrasyonun sağlanmasında, yaşlıların önem verilmesi gereken bir grup olduğu görülmektedir. Zira yaşlıların oranı giderek artmaktadır. Ayrıca bölgede, temelde kentsel altyapıdaki eksiklikler nedeniyle engellilerin birçok hizmetten yeterince yararlanamamaktadır. Bunun dışında bölgede bulunan çok sayıda Roman vatandaşın iş, konut ve eğitim gibi alanda entegrasyonu son derece önemli meselelerden biridir. Hamzadere'de kadınların ekonomik hayata katılımlarının yeterli düzeyde olmaması, bölgede yaşanması öngörülen ekonomik dönüşümün ihtiyaç duyacağı işgücünün sağlanması için aşılması gereken bir sorundur. Bu doğrultuda Hamzadere'de sosyal bütünleşme çarkını döndürmek için gerekli **sosyal bütünleşme politikasının temel hedefleri;**

- **yaşlı ve engelli bireylerin toplumsal yaşama uyum sağlamanın kolaylaştırılması,**
- **Roman vatandaşların ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonu,**
- **kadınların ekonomik faaliyetlere katılımının özendirilmesi**

şeklinde belirlemektedir.

Hamzadere'deki ekonomik ve sosyal kalkınmanın hızlandırılması için öncelikle bölgenin İstanbul'a olan yakınlığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca bölgenin kendi içsel dinamikleri göz önüne alınarak topyekun bir dönüşüme ihtiyaç duyulmakta ve bu yapılırken sektörel ve yatay gelişme eksenlerinde ortaya koyulan temel hedeflere uygun politikalar geliştirilmelidir. Tarım sektöründe katma değerli ürünlerin işbirliği içinde üretilerek pazarlanması, hizmetler ve ticaret sektöründe ortaklık-işbirliği ile kapasitenin geliştirilmesi, sanayi sektöründe altyapının geliştirilerek ihracatın artırılması, turizm sektöründe ise bölgenin kendine özgü potansiyellerden Güney Trakya Turizm Koridoru ile Egnatya Yolu'nun değerlendirilmesi ve Enez'in sakin şehir kapsamında ele alınması temel politikalarlardır. Ayrıca yatay eksenlerde kent merkezinin canlılığını arttıracak altyapının sağlanması, girişimcilik ve yenilikçilik ekosistemini iyileştirici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ve Romanlar başta olmak üzere dezavantajlı kesimlerin toplumsal entegrasyonuna ağırlık verilmesi politikalarına ağırlık verilecektir. Bu doğrultuda Hamzadere'deki ekonomik ve sosyal yaşamdaki çarkların daha güçlü biçimde dönmesi sağlanacak ve bölgenin ekonomik ve sosyal gelişmişliği artacaktır. Bunun için gerekli yol haritası ve somut proje önerileri Cilt 3'te sunulmaktadır.

Teşekkürler...

Proje Süresince Sürdürülmüş olan Yüz yüze Görüşmeler

1. Abdullah Bostancı – Enez Belediye Başkanı
2. Mehmet Karagöz – İpsala Eski Belediye Başkanı
3. Tolga Mercan -Mercan Şirketler Gurubu Yönetim Kurulu Başkanı
4. Oktay Tarhan- Tarhan Yapı Malzemeleri Tic. Ltd. Şti.
5. Nehir Gergin - Keşan TSO Genç Girişimciler Komitesi Başkanı
6. Ali Osman Kale –Kale Un ve Kömür Tic. Ltd. Şti
7. Barış Kale - Kale Un Direktörü ve Genel **Müdür**
8. Evren Yörük / Ahmet Yörük – Yörükogulları Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd Şti.
9. Necati Görür – Anıl Un Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
10. Faik Helvacıoğlu – Helvacıoğlu Medical
11. Necmi Sezer – Sezerler Çeltik
12. Zafer Doğan – İpsala Avcılar Derneği Başkanı
13. Seçkin Atlı – Seç Atlı Çeltik
14. Necati Görür – İpsala Ticaret Borsası Meclis Başkanı
15. İbrahim Girgin - İpsala Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı
16. Mustafa Helvacıoğlu - Keşan Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı
17. Akın Şapçı –Şapçı Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı
18. Seçkin Atlı - Seç Atlı Tarım Ürünleri LTD. ŞT. Yönetim Kurulu Başkanı
19. Sedat Uzun – Uzun Ticaret Limited A.Ş. / Büyükevren Muhtarı / Keşan TSO Meclis Üyesi
20. Erhan Arı – Arı Ticaret / Ticaret Odası Üyesi
21. Hakan İnci - İnci Otel Sahibi
22. Hasan Çetinkaya - Keşan TSO Genç Girişimciler Komite Üyesi
23. Sevtap Engin - Keşan Uğur Dershanesi Yöneticisi
24. Cemalettin Uslu - Doğa Zirai Ürünler A.Ş Genel Müdürü
25. Metin Çırpan - Trakya Ev Tarhanası ve Hazır Çorbalar Gıda Sanayii

- 26.Yusuf Yörük – Keşan Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı
27. Cemal Yazıcı - Hacıköylü Yazıcılar Mobilya Sahibi /Keşan TSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
- 28.İsmail Aliş - Gazeteci
- 29.Mustafa İşçimen- Keşan TSO Yönetim Kurulu Üyesi ve Turizm Komitesi Başkanı/Turizm İşletmecisi
30. Kadircan Tekcan - Tekcan Tohumculuk Şirket Müdürü
31. Erdi Dinçsay - Trakya Üniversitesi Yrd.Doç.Dr. E.
32. Derya Pınarcı – Enez Belediye Meclisi Üyesi
33. Erdal Çelik - Enez Belediye Meclisi Üyesi
- 34.Alaattin Köşeler - Enez Belediye Meclisi Üyesi
35. Esin Savaş –SMMM
36. Özkan Gönenç - Enez Belediye Meclisi Üyesi
37. Kamuran Çelik - Enez Belediye Meclisi Üyesi
38. Yılmaz Gök - Enez Belediyesi
39. Hakan İnci – İnci Otel Sahibi
40. Nalan Yörüker – Enez Belediyesi Avukatı
41. Şener Yılmaz – Serbest Meslek
42. Ender Özden- TMMOB Edirne Mimarlar Odası Temsilciliği Yönetim Kurulu Üyesi
43. Umut Baltan – Cadde Reklam
44. Cengizhan Aktan- Gazeteci
45. Sertaç Arhatır- Arhatır Tarım Ürünleri/ Keşan Sebze ve Meyve Komisyoncular Derneği Yönetim Kurulu Başkanı
46. Mehmet Yılmaz _ Yılmaz Trakya Anbarı Nakliye-Arabacılık
47. Hasan Boz- İlçe Yazı İşleri Müd.
48. Fikret Kantar – Yenimescit Mah. Muhtarı
49. Celil Tanyolaç - KTSO Eski Meclis Başkanı
50. Remzi Balçı - Keşan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürü
51. Tarık Özbek - Keşan İşadamları ve Girişimcileri Derneği Başkanı

Proje Ekibi

Esen Çağlar (Proje Yöneticisi)
TEPAV İcra Direktörü Yardımcısı
2005 yılından bu yana TEPAV'da çalışmaktadır. İlgilendiği konular arasında kalkınma, kentsel iktisat ve dış ekonomik ilişkiler yer almaktadır. Lisans derecesini Princeton Üniversitesi'nden, lisansüstü derecesini Harvard Üniversitesi'nden almıştır.

Yakup Peker TEPAV Araştırmacısı / İktisatçı
2015 yılından beri TEPAV'da çalışmaktadır. ODTÜ iktisat ana dal ve istatistik yan dal derecesi bulunan Peker'in daha önce Kalkınma Ajansı iş tecrübesi bulunmaktadır. Bölgesel kalkınma konuları ile ilgilenmektedir.

Dilara Peker TEPAV Araştırmacısı / İktisatçı
2014 yılından beri TEPAV'da çalışmaktadır. ODTÜ İktisat Bölümü mezunu Peker şu anda Hacettepe Üniversitesi İktisat Bölümü'nde yüksek lisans yapmaktadır. Bölgesel kalkınma konuları ile ilgilenmektedir.

Teşekkürler

Bu çalışmaya katkılarından dolayı, Emin Dedeoğlu, Ozan Acar ve Emre Koyuncu'ya teşekkür ederiz.

Necdet Budak
TEPAV Tarım ve Gıda Araştırmaları Enstitüsü Direktörü
2012 yılından bu yana TEPAV'da çalışmakta olan Budak, tarım konusunda uzmandır ve Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde Profesör unvanını almıştır. 22 ve 23. Dönem Edirne Milletvekiliği yapmıştır.

İrem Kızılca TEPAV Araştırmacısı / İktisatçı
2011 yılından bu yana TEPAV'da çalışan Kızılca, sanayi politikası ve uluslararası ticaret konularıyla ilgilenmektedir. Lisans derecesini TOBB Ekonomi Teknoloji Üniversitesi'nden, lisansüstü derecelerini Paris Sorbonne ve Paris School of Economics'den almıştır.

Berk Yılmaz TEPAV Araştırmacısı / İktisatçı
2014 yılından beri TEPAV'da çalışmaktadır. Bilkent Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü mezunu Yılmaz yine Bilkent Üniversitesi İktisat Bölümü'nde yüksek lisans yapmıştır. Yılmaz yerel kalkınma, çalışma hayatında cinsiyet ayrımcılığı ve eğitim konularında çalışmaktadır

Andrea Stover TEPAV Proje Danışmanı / Ekonomik Coğrafyacı
TEPAV ekibine 2014 yılında katılan Stover, sürdürülebilirlik yönetimi ve kentsel planlama konularıyla ilgilenmektedir. Lisans derecesini UC Berkeley'den, lisansüstü derecesini Presidio Graduate School'dan almıştır.